

Váradi

IRODALOM
MŰESZET
TÁRSADALOM
KULTÚRA

2016

6

Várad

IRODALOM
MŰVÉSZET
TÁRSADALOM
KULTÚRA

2016

XV. ÉVFOLYAM 6. (135.) SZÁM

Barabás Zoltán (1953–2015)
Dr. Indig Ottó (1936–2005)
Kinde Annamária (1956–2014)

SZERKESZTŐSÉG

Szűcs László főszerkesztő,
Szilágyi Aladár (társadalom),
Tasnádi-Sáhy Péter (irodalom)
Tóth Hajnal (kultúra)
Ujvárossy László tervező (művészet),
Megyesi Antónia szerkesztőségi titkár,
Benkő J. Zoltán műszaki szerkesztő,
Boka László, Péter I. Zoltán,
Pomogáts Béla, Tavaszi Hajnal, Varga Gábor
főmunkatársak

ALAPÍTÓ SZERKESZTŐK:

Dénes László
Gittai István
Lipcsei Márta

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

Nagyvárad, December 1. (Nagyvásár) tér 12.,
I. em.

POSTACÍM:

Revista culturală Várad
410068 Oradea
Piața 1 Decembrie nr. 12

Telefon: 0259/447–060

E-mail: varadlap@gmail.com

Internet: www.varad.ro

KIADJA

a Várad kulturális folyóirat
Felelős kiadó: Szűcs László

KÉSZÜLT

a nagyvárad Europrint Kft. nyomdájában
Felelős vezető: Derzsi Ákos

Meg nem rendelt kéziratokat, illusztrációkat
nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A *Várad* előfizetési díja 1 hónapra 7 lej, 3 hónapra 18 lej, fél évre 30 lej,
egy évre 50 lej. Előfizethető a szerkesztőségben készpénzzel, vagy postán
pénzesutalvánnyal (mandat postal), az előfizető nevének és pontos lakcí-
mének, valamint az Abonament *Várad* megjegyzésnek a feltüntetésével:
Revista culturală *Várad* Oradea Piața 1 Decembrie nr. 12, CUI 18415639,
Cod IBAN: RO81 TREZ 0762 1G33 5000 XXXX Trezoreria Oradea.

Könyv Kincső: *Dada, egyperces rajzfilm frémek*

ISSN 1583-0616

Lapszámunkban a Partiumi Keresztény Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszéke és a Várad folyóirat 2016. évi Tabéry novellapályázatának (Tematika: történet, töredék, ének) díjban és dicséretben részesült pályaműveit olvashatják

	3	SZŰCS LÁSZLÓ Érvek helyett művek	Irodalom	58	OZSVÁTH ZSUZSA Hiányjelek
Irodalom	4	BIRÓ BRIGITTA A szerelem grammatikája		61	PERTICS VILLŐ Okkultak
	5	BOBRIC HENRIETTA Történet, töredék, ének (részlet)		63	PRÓZSA LILLA ZSUZSANNA Töredék
	10	FARKAS SZABOLCS A lélekfestő		66	ROSU KRISZTA Astoria
	12	FINTA KLÁRA ENIKŐ Szemtöredékek		68	SZABÓ ATTILA Horvátország
	16	FÖLDESI CSENGE Kinga mama öröksége		76	SZILÁGYI SZILVIA Töredék én
	19	GYALAI ÁRON Borderline		78	SZOVAY BARBARA Mimikri
	28	HAVRICS DÓRA Másnap		83	TANKÓ ANDREA Történet, töredék, ének
	31	KISS VIRÁG Circus Maximus		86	TÓTH ANNA Katika természetrajza
	33	NAGY MÁRTA Személyvonat indul		89	VASS ANTÓNIA Vers
Művészet	40	KÁNYÁDI IRÉNE Tanszéki tárlat a dada bűvkörében		91	Tabéry novellapályázat 2016 – eredmények

A CÍMLAPON Bende Attila: Áradat, 2015, C-print, 70x50 cm

A HÁTSÓ BORÍTÓN Bogdandy Gábor: Fotókísérlet, 2016, C-print, 70x50 cm

A Várad folyóirat
működését a Bihar Megyei
Tanács
biztosítja

Támogatónk
a Communitas
Alapítvány

SZÚCS LÁSZLÓ

Érvek helyett művek

Néhány hete, még az önkormányzati választási kampány utolsó napjaiban egy rögtönzött sajtótájékoztatón jelentették be Sepsiszentgyörgyön azt az elképzelést, hogy képzőművészeti egyetemet létesítenének a városban. A kezdeményezők egyebek mellett arra hivatkoznak, hogy a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Művészeti Karán amúgy is több székelyföldi oktató dolgozik, s a diákok jelentős része is abból a térségből érkezik, jelentős anyagi terheket róva a családokra, s egyáltalán, nem üdvös, hogy a Pece-parti Párizs elszippantja a tehetséges székely fiatalokat, majd továbblíki őket nyugatra. A téma kapcsán egyes megszólalók azt az érvet is hangoztatták, hogy a gazdálkodási gondokkal küszködő, bizonytalan jövőjű PKE esetleg amúgy is a Sapientia Tudományegyetembe tagozódik, s annak égisze alatt grüндolnák a szentgyörgyi művészképzőt is. Tehát valamit valami ellenében hoznának létre.

Ha a fenti érveléseket érvényesnek tekintenénk, akkor a legegyszerűbb megoldás az lenne, hogy minden jelentős romániai magyar felsőoktatási intézmény költözzön szépen a Székelyföldre, ám ez aligha reális, s még kevésbé üdvös elképzelés. A PKE anyagi természetű gondjait említő érveléssel kapcsolatban pedig, úgy gondolom, a kar szakmai színvonalának aligha van bármi köze az intézmény finanszírozása körüli bonyodalmakhoz. Éppenséggel a Művészeti Kar eredményei a mérlegnek azt a serpenyőjét terhelik, amely az egyetem önállóságának megmaradása oldalán áll.

Talán érdemes feltenni azt a kérdést is, miért olyan népszerű a székelyföldi fiatalok körében (is) az a kar, amelyet méltán

tekinthetünk a PKE egyik legsikeresebb, legszínvonalasabb, legtöbb értéket teremtő projektjének. Ahol sikerült kialakítani egy olyan, korszerű szemléletet meghonosító, versenyképes szellemi műhelyt, amely évről évre sok ígéretes tehetségű fiatalot bocsát útjára. Szabad-e regionális érdekeket szembehelyezni a szakmai szempontokkal? Még hozzá egy olyan terepen, ahol amúgy is intézményi párhuzamok mutatkoznak. S mivel igazolja a nyilatkozó, hogy a PKE löki úgymond nyugatabbra a diplomát szerző fiatalokat? Léteznek-e ilyen statisztikák, akár összehasonlítva a jelenséget más hazai magyar felsőoktatási intézményekkel?

Egyféle válaszként a felvetésre, e számunk képzőművészeti rovatában annak a kiállításnak az anyagából válogattunk, amely a tanév végén mutatja be a PKE művészeti hallgatóinak legújabb munkáit. Látva e változatos, izgalmas képi világot nem tudok mást mondani, mint hogy kérem, hagyják őket dolgozni, hagyják őket és az utánuk következő nemzedékeket itt tanulni!

BIRÓ BRIGITTA

A szerelem grammatikája

Irodalom

Hatodik osztályban most tanuljuk: alapszófajok. Névmás. A névmás helyettesítő szófaj. De mit helyettesít? Személyes névmás. Engem és téged helyettesítjük mi. És csakugyan engem helyettesít ő. Rólam, rólad, rólunk szól. Róla. Hozzád érek és létrejön bennem valami. Én megszeretlek, te pedig elviszel vacsorázni, bemutatsz a szüleidnek, együtt fogadjuk az új évet, meglátogatjuk nagymamádat, megtanítasz vezetni, ott hagyom a hajszálamat a párnádon, felteszem a közös képünket az íróasztalodra, megszeretem a kutyádat, nálad felejtetem a fogkefémeket, megtanítalak táncolni, az első hat hónapban. Megszeretsz te is, feljössz minden nap hozzánk az első évben, megismered a szüleimet, haverkodsz a tesómmal, szereted anyukám főztjét, leginkább a töltött káposztáját, egyetértesz apummal a politikai nézeteiben, meglátogatjuk nagyit és ő elmondja, hogy milyen jóvágású fiatalember vagy. Rád nézek és látok a szemedben valamit. Eltelik másfél év és már nem vagy velem minden nap. Nem viszel vacsorázni. Hazahoztad a fogkefémeket. Idegesít, ha felhívlak. Nem mehetek veled focimeccsre. Ma este is a barátaiddal sörözöl. Vigyázok, nehogy összekenjsem az új kárpitot. Az új kedvenced a lasagne. Utálsz táncolni. Én azt akarom, hogy többet tégy értem, értünk, de mégis távozik belőled valami, látszik rajtad. Elmondod, hogy ne várjak tőled sokat. Én azt kérem, hogy adj nekem időt. Aztán megjelenik ő. Benned, benne, nálad, nála, rád, beléd, hozzád, rólad, veled, vele, érted, érte, őt, neked, hozzá, neki, vele, nála, vele, nála, vele, nála, nála, vele. Te meg ő már nem mi, az már ti, s így lesz ebből lassan ők. Marad újra az én. Kölcsönös névmás. Elfelejtjük egymást. Birtokos névmás. Már nem vagy az enyém. Visszaható névmás. Csak büntetem magam. Kölcsönös névmás. Elmegyünk egymás mellett. Mint két idegen. Mutató névmás. Azt mondják, ez az élet rendje, mindenkinek jut ebből, ezért addig kell kihasználni minden olyan percet, ami a világot jelenti, ameddig csak lehet. Vonatkozó névmás. Igen. Ameddig csak lehet. Kérdő névmás. De ki mondja ezt? Ki? Mi? Kinek? Kihez? Kiért? Mivel? Minek? Határozatlan névmás. Valaki. Általános névmás. Senki.

Hatodik osztályban most tanuljuk: alapszófajok. Névmás. Felmérőt javítok. Határozd meg a felsorolt névmások fajtáit! Róla – személyes névmás. Hány? – kérdő névmás. Ők – személyes névmás. Övé – birtokos névmás. Magunkat – visszaható névmás. Valamennyi – határozatlan névmás. Egymást – fosztó névmás. Hm. Mennyivel okosabb ő, mint én.

(*Tabéry novellapályázat 2016 – I. díj, megosztva*)

BIRÓ BRIGITTA (1993, Csíkszereda) Csíkszenttamáson él. A BBTE Bölcsészettudományi Karának magyar–román szakán végzett. Jelenleg a magyar irodalom és nyelv szak mesterképzés hallgatója, és a csíkszentdomokosi Márton Áron Általános Iskolában tanít. Ősztől ír, most először publikál.

BOBRIC HENRIETTA

Történet, töredék, ének

(részlet)

I.

Megint késésben voltam. Hétmérföldes lépésekkel siettem iskolába, de amint az osztályterembe léptem, az egyik legbarbárabb jelenettel találkoztam, aminek valaha is szemtanúja voltam. Az osztály „nagymenői” sarokba szorították és csúfolták az új osztálytársunkat, akit nem tudom, miért, úgy kerültek, mint a pestisest. Való igaz, nem az az angyali barátkozás típus, de rendes lánynak tűnik. Az egyik fiú, Tas, megragadta Elska pulcsiját és fel-emelte a lányt. Elska tusakodott, rángatózott és valamilyen idegen nyelven szitkozódott, s habár nem értettem, világos volt, hogy nem áldást mond Tasra, a gonosz tekintetű, undorítóan röhögő és mindig zsíros hajú osztálytársra.

– Csss. Hallgass már, Skandi. Bolond! Ne üss, me’ fáj! Nem is vagy te olyan csúnya gyerek, nézzük, mid van neked...

Tas nem egy úriember. Valójában egy pénzes, nevetlen idióta, aki azt hiszi, bármit megengedhet magának, a külsője ápolatlan, és az egyik családi öröksége, hogy nem kell kondizni járnia ahhoz, hogy izmos legyen, de amit csinált, felfordította a gyomromat. Megfagyott a levegő az osztályteremben, szóhoz se jutottunk. Amíg egyik kezével a levegőben tartotta Elskát, addig a másikkal végigsimogatta a lányt. Mindenütt. Nem hittem a szememnek. A Tas társaságába tartozó hasonszínű tyúkok kárörvendően vihogtak. Nem tudtam felfogni, hogyan lehetnek ennyire rosszindulatúak, hogy nincs bennük egy csöppnyi együttérzés vagy félelem. Ránéztem a többi fiúra, de ők csak pislogtak és nem mertek szembeszállni vele.

Nem bírtam csak ülni és nézni. Remegtem a felháborodástól és az ijedségtől. Megembereltem magam és már éppen hozzájuk indultam volna, amikor Elska vérszemet kapott. Három lépésre voltam tőlük és láttam, ahogy Elska kökényszínű szemein kitágultak a pupillák és alábbhagyott a küzdőszelleme, ellazulnak az izmai, elkezdtek csillogni a szemei, megteltek könnyel, aztán hirtelen egy másik végletbe csapott át. A szája vicsorra húzódott, eszeveszett dühödt ráncok járták körbe az arcát, ökölbe fogta a kezét és úgy orrba vágta a személtládát, hogy hallani lehetett a csont reccsenését, ömlött a vér Tas arcából és úgy ordított, mint egy sebzett vadkan, de nem

BOBRIC HENRIETTA (1998, Székelyudvarhely) a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium tizenegyedikes diákja.

engedte el a lányt. Elska belekapaszkodott Tas karjába és elcsavarta az izmokat, gyomron rúgta a fiút, amikor pedig az valahára elengedte, Elska a földre lökte és ráugrott, beleharapott az arcába és ott ütötte, ahol érte. Földbe gyökerezett a lábam. Az az állatias magatartás, az az elemi agresszió, ami kitört ebből az átlagosnak mondható lányból, megrémített. Mintha egy jól küzdő lány nem tudna akármikor szétverni egy fiút. Nagy nehezen rávettem magam, hogy odamenjek és megpróbáljam leszedni őt Tasról, mielőtt még nagyobb kárt tenne benne. A vállára tettem a kezem és ő visszszakézből pofon vágott. Megtántorodtam és a falnak dőltem, viszont ahogy ezt meglátta, abbahagyta Tas püfölését, leszállt róla és bocsánatkérések közepette felsegített. Adott egy papír zsebkendőt, mert felhasadt az ajkam, és nem tudta, hová legyen, úgy sajnálta. Mintha egy szürke fátyol borult volna ránk. Éreztem, hogy mindjárt megfulladok.

Amikor fájdalom ér, legyen az testi vagy lelki, az első reakcióm az, hogy egy rövid idejű, zsigeri utálatot érzek az iránt, akitől az jött, és minden sejttem arra vágyik, hogy visszaadjam a kölcsönt. De mielőtt még első dühömben megfontolhattam volna, hogy megüssöm-e vagy sem, egyáltalán hol vegyem célba, belenéztem Elska mélykék szemébe. Életemben nem láttam még olyan gyönyörű szemeket. Az óceán leggyönyörűbb árnyalatai jártak örült körtáncot a pupillái körül, de olyan mély, felfoghatatlan bánat ült bennük, amit nem érthettem.

– Hé – mondtam. – Nyugi! Rendben lesz, ne aggódj, ennél jobban is fájtak nekem dolgok.

– Mi folyik itt?! – kérdezte a döbbenettől elsápadt tanárnő, aki akkor lépett a terembe.

Valamelyik idióta elhűlve megjegyezte, hogy:

– Vér.

– Ne szemtelenkedjete! Kinek a műve ez??!

Az osztály egyöntetűen ránk mutatott. Tas haverjai gyorsan helyre sliszszoltak, inkább mentették a bőrüket, semmint kiálljanak a „barátjuk” mellett. Ebből is meglátszott az igazi természetük. Gyávák voltak, akik csak azért barátkoztak a behemóttal, mert ún. státust szereztek mellette. Ők voltak a tyúkok, akik kotkodácsoltak a szemétdomb kakasa után.

– Mars az igazgatóiba! Most! És az Isten szerelmére, Tas! Tegyel már valamit a vérző képedre és ne rimáncodj. Osztály, mi történt?

Libasorban kullogtunk az igazgatónőhöz. Elska magába fordult, csak az ablakokon nézett ki, nagyon messze járt, Tas szipogott, sírt. Undorító volt. Legszívesebben elküldtem volna melegebb éghajlatra, de nem akartam még egy konfliktust kezdeményezni.

– Tas, Hanna és, bocsáss meg, hogy hívnak?

– Elska – mondta olyan halkán, amennyire csak lehetett. Még csak fel se nézett. A válla előreesett, haja az arcába fojt, egy hervadó virághoz hasonlított.

– Micsoda nevek vannak manapság... Szóval mit műveltetek?
Süket csend.

– Tas molesztálta Elskát. Elska megtámadta és én is kaptam egy pofont. Ennyi történt – mondtam, mert tényleg csak ennyi volt szavakkal körülírva. DE azt, aminek szemtanúja voltam, soha nem fogom elfelejteni, alapjában rengette meg a bizalmam. Persze még hallottam durva esetekről, bántalmazott, megerőszkolt lányokról, de testközlelől látni ilyesmit felér egy átokkal, mert ez a jelenet árnyékként fog kísérni, és csak Isten tudja, mikor fognak eszembe jutni ezek a képek.

Sorban kikérdezett mindannyiunkat és az egész tantestület nevében beszélt. Ennél komolyabb társalgásban, ha lehet ezt annak nevezni, nem volt részem. Tas meg fogja inni a levét, rettenetesen megbüntetik, elküldik pszichológushoz, örülhet, ha Elska és a szülei nem fogják bíróság elé vinni az ügyet, ez viszont, a szüleit ismerve, mind semmi ahhoz képest, amit ott-hon fog kapni. Elskát is megbüntetik, mert elnézve a fiút, látszott, hogy még nagyon sokáig kék-zöld foltokat fog viselni. Velem nem tudják, hogy mit csináljanak, mert (mint mindig) rosszkor voltam rossz helyen, de egyszerűen nem ülhettem tétlenül nézve, ahogy megalázzák Elskát, akkor legalább annyira hibás lennék, mint Tas. Délutánra behívják a szüleinket. Ez az egész vagy másfél órát tartott. Hallgattam és ültem, pedig becsületszavamra úgy kellett pisilnem, hogy elkezdtek görcsölni a combjaim, egyre ingerültebb lettem, egy hajszál tartotta, hogy megkérdezzem, nem érdekli-e netán a cipőméretem is. Szégyen, nem szégyen, még ilyen helyzetekben is szemtelen tudnék lenni. Amikor végre-valahára elengedett, teljesen kimerültem.

II.

Síri csendben tántorogtunk az osztály felé. Visszhangzottak a lépteink, a tablólóról pedig a régi diákok örökre megfagyott mosolya kísért végig a huzatos folyosón. Az ég is beborult. A fák balett-táncosként hajlongtak, egy láthatatlan kéz pedig hamuszínűre festette be az eget.

Kopogtam és bekéredzkedtünk az órára. Amikor helyet foglaltam, egy pillanatra szembe néztem Tassal, aki egy annyit formált a szájával, hogy: „Ezzel még nincs vége.” Egy pillanatra megfagyott bennem a vér. Úgy terjedt végig az ereimen a félelem, mint néhány tintacsepp egy pohár vízben.

Aztán eszembe jutott az, ahogy Elska úgy megverte őt, mint a lovat, és meglehet, hogy ki fogják csapni és egész életében viselheti majd a hülyesége bélyegét. Csak nem értettem ezt a fenyegetőzést. Mégis mit gondolt? Hogy majd hazudni fogok, csak mert őt régebb óta ismerem? Az ő pártját fogom, csak mert le akartam szedni róla Elskát? Hát nem. S ha csak egy ujjal is hozzám ér, nem én leszek az, aki megkeserüli. Még egyszer ránéztem, és attól az elvetemült, űzött tekintettől kirázott a hideg, a táblára irányítottam a

tekintetem és számoltam a perceket, amíg az óra lejárt. Amint a csengő megszólalt, az osztály testületileg letámadott, hogy megtudja és aztán elterjessze azt, amit hallanak az irodában töltött másfél óra után. Éreztem, hogy egy kicsin múlik és zsibbadtan lecsuklik a fejem és úgy elalszom, hogy fel kell rázzanak, a nap vége pedig messze volt. Néhány semleges választ oda-dobtam, és elmentem valahára a vécére. Lehet, nem nagy dolog, de mintha egy börtönből szabadítottak volna ki. Alig vártam, hogy beiszkoljak a terembe, mert mindig végigmérnek a folyosón a többiek, mintha nem láttak volna még szamarat. A padomhoz ballagva eszembe jutott, hogy zene-óránk lesz, és kirázott a hideg, mert kutya kötelességünk most már énekelni, annyiszor kerestünk kifogást, hogy a tanár többet nem tűr már.

Amikor a maestro belépett, a fecsegő társaság befejezte a csicssergést. Mindenki hallgatott, a sétáló tanár egy sírok között járkáló temetői munkás benyomását keltette. Annyi kedvvel is tanított minket. Én azonban szerettem énekelni. A dalba mártott vers több mint zene és több mint irodalom. Sokkal igazabb minden ígéretésnél, minden fogadalomnál, minden panszkodásnál. Ha írok, festek, szeretettel beszélek dolgokról, odabújok azokhoz, akiket szeretek vagy a közepesen jó hangommal énekelek, érzem, hogy Isten szeret és kedve telik bennem, viszont lehet, hogy csak beképzelem magamnak. Ki tudja?

A tanár úr csak sündörgött körülöttünk, élvezte azt a feszültséget, amitől még az ablakok is kibuggyantak volna, a helyzetet csak tetézte, amikor megállt a katedránál, mert év elején lecsúsztam a jó helyekről és pontosan az első padot kaptam ki. Végigméri az osztályt, szólásra nyitja a száját...

– Te.

– Én?

– Igen. Hogy hívnak?

– Elska.

– Micsoda név... Honnan szedték a szüleid?

– Izlandi szó.

– Érdekes. Hogyan kaptad, és mit jelent?

– Izlandon születtem és tizenhárom éven keresztül ott éltünk, mielőtt visszaköltöztünk volna Erdélybe. Azt jelenti, hogy szeretet vagy szerelem.

– Szép, szép.

– Bár én is úgy gondolnám.

– Nem hallottalak még énekelni. Gyerünk.

– De... én nem szeretnék.

– Nem kívánságműsor. Igen, Tas?

– Tanár bácsi, minket sajnáljon! Nem akarok megsüketülni.

– Fiam. Az Istenből bohócot ne csináljunk. Kérdezd meg, hogy ez engem érdekel-e? Elska, mozdulj. Megkérlek szépen.

Remegő kezekkel jött ki a padom mellé. Hirtelen olyan gyengédség öntött el iránta, amit akkor érez az ember, ha egy sebesült állatot lát és a

gondjaiba akarja venni. Nem igazán foglalkoztam a hallgató lányal eddig, megvolt egymaga is, és én is elvoltam a mindenféle hülyeséggel, amit magamra vállaltam, ott voltak a régi barátaim. Most viszont meg akartam ismerni, azt akartam, hogy barátok legyünk, és fogalmam sem volt, hogy mi a bánat sarkall erre.

– Édes Istenem... – suttogta elsápadva.

– Hajrá! Túléled! – biztattam, idegesen rám mosolygott, aztán elkezdett énekelni.

*A mérai hegytetőn,
Ott lakik a szeretőm,
Selyemkendőt lobogtat,
Engem oda csalogat,
Engem oda csalogat.*

*Ne csalogass engemet,
Mer' én oda nem megyek,
Mer' én oda nem megyek,
Szeretője nem leszek,
Szeretője nem leszek.*

*A mérai csurgó víz,
Olyan édes, mint a méz.
Aki iszik belőle,
Vágyik a szerelemre,
Vágyik a szerelemre.*

Azt hiszem, ma az „Én még soha” esetek világnapja van. Embert így népdalt énekelni még nem hallottam. Elska olyan tehetséggel lett megáldva, ami a gyengébbek szemébe könnyeket csal. Búgó, szelíd, erőteljes altja van, ami a szalag táncosok kecsességére emlékeztet vagy a májusi szilvavirágok illatára.

Milyen szentimentális gondolatok, Atya ég, állítsam le magam, mintha szerelmes lennék Elskába. Orpheus is megkérné, hogy adjon elő vele valamit. Habár az egyetlen, amit nekem addig a pontig „előadott”, egy anyai pofon volt, ami miatt még sajgott a szám, már azért megérte felkelnem, hogy őt meghallgathassam, annak ellenére, hogy nem sokat törődtem vele a mai napig. Ő viszont segített, hogy újból megértsem, nem hiábavalóak az emberek. Azért ők is tudnak valamit, na, ezt meg kell hagyni nekik.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

FARKAS SZABOLCS

A lélekfestő

Paolo Francesco a barokk festészet egyik kiemelkedő alakjának számított. Olyan festmények fűződnek a nevéhez, mint az Aphrodité születése, Hadész tűzágya stb.

Köztudott volt, hogy festményeinek emberi alakjait modellekről mintázta. Viszont modelljeit nem látták sem ki-, sem bemenni házába. Pletykálták, hogy valamiféle misztikus erőnek van a birtokában.

– *Helyezd magad kényelembe* – mondta Paolo a fiatal nőnek, aki egy kissé idegesnek tűnt, pedig már többször állt modellt más festőknek.

A lány leült a székre, amely egy hatalmas ablak előtt helyezkedett el, és jobb lábát bal térdére helyezve merengett a semmibe.

– *Kezdhetünk* – mondta Paolo. Ecsetét kezében fogva hosszasan nézte a modellt.

Gyönyörű lány volt, elragadó mosollyal, tökéletes testtel.

– *Nagyszerű választás* – gondolta. Dolgozni kezdett. Hallani lehetett, ahogy simul az ecset a vásznon. Kis idő elteltével a festő halkán latin szöveget kezdett mormolni. Bella nem értette, mit mond, azt sem, miért van szükség erre.

Paolo lázasan dolgozott a festményen, röpködtek a színek a vásznon. A lányt émelygés fogta el, de megmozdulni nem akart, attól tartva, hogy elrontja a mester munkáját.

Paolo festett, nagy hangsúlyt fektetve a beszűrődő napsugarakra, melyek fényárba borították a lány arcát. Az idő múlásával Bella egyre rosszabbul érezte magát. Nem bírta tovább, úgy döntött, feláll, kinyújtóztatja merev tagjait.

Megpróbált szólni, de képtelen volt rá. Páni félelem fogta el. Sírni, kiáltani szeretett volna, de arcára fagyott a mosoly. Vöröses ruhája egyszerre bíborszínt öltött.

Paolo nézte a lányt. Nem is hasonlított önmagára. Arcára kaján mosoly ült.

– *Ugyan Bella, ne kínozza magát! Ha így folytatja, Caravaggio barátom azt fogja hinni, hogy az ő Bűnbánó Madonnájáról ihletődtem* – nevetett –, *pedig ön sokkal szebb.*

FARKAS SZABOLCS (1992, Gyergyócsomafalva) a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok karának pszichológia szakos hallgatója. Egy humoros írásokat és egy verseket és novellákat tartalmazó kötete jelent meg.

Bella iszonyú fájdalmat érzett. Egy szó sem jött ki a torkán. Érezte, ahogyan minden egyes ecsetvonás után egyre gyengébb és gyengébb lesz. Végül eszméletét veszítette.

Paolo néhány percig nézte a festményt, majd szignóját a kép jobb alsó sarkába festette. Mikor az ecsetet elemelte a vásznonról, a lány élettelen teste a földre zuhant.

A festmény valóságos mestermű lett, az „Egy nő szépsége” nevet kapta.

– *Mintha csak élne a lány a képen* – mondta az egyik látogató.

– *Lélek nélkül mit sem ér egy festmény* – válaszolt a festő.

(Tabéry novellapályázat 2016 – a Holnap Kulturális Egyesület különdíja)

FINTA KLÁRA ENIKŐ

Szemtöredékek

A Vé utcai házban álló koccos edények nem tudták az ablak melletti nem túl széles, majdnem párkányos polcon, hogy szeretni nem csak öleléskor lehet, és azt sem tudták, hogy milyen az egyáltalán, hogy lehet szeretni. Mert az ablak melletti nem túl széles, majdnem párkányos polcon nem élt semmiben a lélek. A koccos edények zománcosan nézték az utcát és néha egymáshoz koccantak, ha fáztak. Eltörött a lelkük, mondtad egyszer. Csorbák voltak, üresek és amolyan Vé utcába valók, mintha minden cserepes és koccos edény ide járna eltörni. Ide, a minket nem látó, mindig csukott szemű emberek közé.

„Mi vettük meg a bútorokat, a sarokszekrényt, a fiókot, belőle a rámolást. Házasodtunk. És mikor már rég alítanunk kellett volna a világot a körtéből, a szélhárfa ránk csörömpölt, mert akkor nekünk arcot, kezet, térdet illett mosni, majd imádkozni az ágy mellett, még akkor is, ha nem volt alattunk más, csak cement-beton és a repedésekben hideglapulás. Térdelésre, bűnbánatra is alkalmatlan. És a szélhárfa nem is tudta, sem a koccos edények, hogy én milyen egeket, isteneket szeretek. Nem tudták, nekem mennyire a hit és a térdelés, hogyan a vigyázás és a zsoldár, és azt sem, milyen vele az ölelés, a paplanfogadalom, ha már isten olyan nagyon nyitogatja ablakunkat és leskel a tetőréseken. Nem tudták, mert törésre ítélt edénytestük üres volt és csak azt adott, amit beléjük öntöttek” – így mesélte egyszer Lellének I., amikor lehúzta ujjáról a gyűrűt mosogatás előtt. És Lelle tudta, hogy a költözéskor ő már ott nevelkedett a testgömbölyben. I. még várhatta is, mert sosem beszélt róla úgy, ahogy a szomszédban lakó Atala néni a gyerekeiről, akik csak ritkán látogatják, és akkor sem takarítják ki a lakást. Lelle egyszer látta őket a lépcsőfordulóban. Virágszeműek voltak, hatalmas bőröndökkel érkeztek és a zöld autóbusz vitte őket haza. El, Atala nénitől, aki emiatt néha a zöld autóbust sem szerette. Nem nézett a megálló felé. Összehúzta, mint szemöldököt, a kitakarítatlan lakás összes függönyét.

Lelle nézte I. arcát. Odament és megtörölte. Nedves volt az Ádám-hiány miatt. Ádámnak nem csak egy bordája volt. Támaszthatott magából egy másik nőt. Puha karokkal és öleléssel, ezért elhagyta a Vé utcát. Ekkor I. még nem tudta, hogy Lelle is asszonnyá lesz. Elküldte a Vé utcán túlra,

FINTA KLÁRA ENIKŐ (1998, Kolozsvár) a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja. Novellákat, néha verseket ír. A marosvásárhelyi Látóban jelent meg esszéje, a Váradban prózája.

gyapjúkesztyűért, hogy egyedül maradhasson a konyhában a koccos edényekkel. Mikor Lelle kifordult az ajtón, hallotta még a huzatot nyitott ajtóval csapkodni a házban. Összezárta I.-t a csukódás, de ekkor valamiért csak arra gondolt, miközben lenézett az érkező zöld autóbuszra, az utca másik oldalára átszaladó Lellére, hogy náluk még rádió sincs. És újra megengedte a mosogatóvizet.

Lelle pedig, a Vé utcán túl találkozott a Virágszeművel. Magas lépései voltak. Úgy tűnt, fölötte jár, magasodik. Vé utca négy. Második emelet, lépcsőforduló. Ezt jegyezte meg először Lelle, mikor elég nagy lett ahhoz, hogy már ne fogja I. kezét, amikor a Vé utcán túlra mentek. A Virágszeműnek is ezt mondta el először, most, hogy elveszett. Második emelet, lépcsőforduló. A Virágszemű még fiatal volt, ujjai vastag gyapjúkesztyűben. Amikor az elveszett Lellét kézen fogta, megdörzsölte a hideg, csupasz gyerekkezeket. Kis pipacsszirmok, vörös kézfejek, ujjak nyíltak a Virágszemű tenyerén. Merre? Második emelet, lépcsőforduló. És a Virágszemű hazavezette Lellét. Lelle pedig magával vitte a gyapjúkesztyűt, benne a Virágszemű kezével.

Szememben a szemed. És nézlek. Mint az alvókat a szemhéz és a csukódás.

Lelle szemét lehunyta és magába nézett. Magam nézem, nézegetem. Nyitogatom. Szerette a csepűfa haját, amit az ölébe hajtott egy fej, és ami néha átszúrt a blúzon és hasánál bőréhez ért. Ott, a bordái alatt érezte igazán a csepűfa szeretetét. Még sosem szeretett úgy haját, ahogy ezt a szúrós, vállára, ölébe hajló, bőrét sértő üstököt. A Varázsszemű két hete látta meg I.-t a szemközti bútorüzlet nyitott ajtajából, ahonnan mindig nedves forgácsszag árad ki az utcára. És mióta Lellét hazakísérte, gyapjúkesztyűvel a kezén, náluk lakott. Második emelet, lépcsőforduló. Ez a Virágszemű hasonlított Atala néni gyerekeire, csak ő gyalog járt, ő volt a bútorüzlet tulajdonosának fia. Reggelente a Róka utca felől érkezett, benyitott szekrénytestű apjához, majd felfutott indás virágszeme a koccos edények ablakába, ahonnan I. arca tányérosan nézett, és nem hallotta már a szekrényttestűt sem, aki görnyedten várt támasztó kezére: „Gyere, fiam, légy háromlábú székem negyedik lába.”

Lámpaégetés. Az előszobában el lehetett bújni a sarokszekrényben, az újságpapírba tekert üvegek között, a virág nélküli cserepek közt. Ezt csak Lelle tudta. Itt a mindent látó Virágszemű sem kereste. Itt az almaecet is csendesen erjedt. Aztán, mikor hallotta jönni a bútorüzletes fiát, kerekre nyíltak szemei. Kerekre a szája, kerekre az orra, a fülei. Kerekedett Lelle, mint a vihar. Gördült sebesen. Ez a Varázsszemű tetszett neki. Várta a könyökén dagadtan futó ereket, érkezését, hogy betöltse virágzó szemével a cserépkonyhát.

A Varázsszemű látta Lellében a vihart. A kopogást a borz tócsákon, ahogy ölébe ejti kezeit. Ejti a cseppeket, utánakap, ködöt támaszt, hullásba csavarodik, dörgés göndörödik hajában, nyakán az erek holtág szövedékesek, áll kis arcgödreiben az eső. Felleget szakít a kertben. Illatozza, hajába

tűzi. Összegöngyölödik a lég körülötte. Derekát töri a villám, rongyfelhő ruhája szakadozik. Tiszta a teste. Mossa az eső. Lelle tiszta. Szűz és tiszta. És kezei lisztesek, ahogy szitálja az esőt, ahogy dagasztja a sarat. Lelle kenyér, térdén nő a kalács, kel a csontkemencében.

I. Lelle nyakára tette kezét. Lelle nem szerette, de nem húzódott el tőle. Nem lehetett. I. felhúzta volna rá a harisnyát, még ha fájtak is azok a filament-ráncok a kislány lábán. Rugdalózni szeretett volna. A bokája rancos. Mintha I. arcáról átráncoltak volna őrá. Érezte, ahogy megöregszik rajta a harisnya. Eltolta, ráncigálta anyja karját. Keze lekulcsolta lábfejeig a harisnyát. Szorították egymás keze alatt a mozdulatlanságban. Lelle lába fájt, kékülni kezdett. De I. nem engedett. A harisnya végül felkúszott. És Lelle lábait elnyelte egy ismeretlen, fakó kígyóbőr.

„Tudom, milyen a szemed, ha nem is nyitod ki. Ismerem a színköröket benne. Ismerem a szemed, I.” Lelle ezt hallotta az ajtórésein átszűrődni. I. nem válaszolt, hiába várta a Virágszemű. Lelle elismételte a mondatot tizenhétszer, ennyi lépést tett a kamráig: „Ismerem a szemed, I.” Bekucorodott az összecukott vasalódeszka alá, de tizenhetedjére sem értette, hogyan lehet ismerni egy behunyt szemet, benne a színkörökkel. És Lelle hiába is kérdezte őket, az almaecetes üvegek sem tudtak felelni neki.

„Egy ideje más a szemed. Egy ideje más szememben a szemed. Szem a szemben járunk egymás mellett. És te is tudod, milyen régóta beszélneek egymással tekinteteink.” Ezt elmondta volna neki Lelle, ha I. nem figyelte őket az ablakszemből. Elsétáltak a gyógyszerertárig, hogy keserűszirupot vegyenek. A Virágszeművel oda is szívesen elment, még ha szúrta is kezét a gyapjúkesztyű és I. tekintete, amíg a járdán a mindig csukott szemű Vé utcaiak között haladtak.

I. ekkor már tudta, hogy a Varázsszemű valaki más szemével néz, amikor Lellére gondol helyette. „Olyan varázsos a szemed ilyenkor. Lát a bőröd, lát a hangod, látod azt, ami a föld alatt van, ami a föld felett van, látod a Vé utcát, és a hajszálakat, amiket a fürdőszobakövön hagyok neked reggelente, mielőtt elmegyek. Mert te mindent látsz, varázsos szemeddel, látod a bádoggannát, amibe Lellének esténként bodzateát öntesz, látod pipacsujjaiban a didergést és megdörzsölöd kezét. Csak akkor csukott virágszemed, a szememben virágzó, ha hajszálaimra nézel a kövön, és nem érted, miért maradnak ott, ha én is összeszedhetném.”

Egyik reggel I. arcgödreit ásta a kesergés. Valahogy ez a virágszemű is elhagyta, mint az a másik ádám. Nézte a járdát, ahol a Vé utca sarkon fordul. Azután nem is volt semmi. Csak valami pusztaság, amin néha áthaladt egy fújtató, zöld autóbusz. És I. összehúzta a függönyt.

Talán csak Lellének mondták a koccos edények, hogy a Virágszemű neki nyílt virágait, mielőtt elment. És miközben I. csörömpökké dobálta az ablak melletti nem túl széles majdnem párkányos polc edényeit, Lelle már nem is hitte, hogy a Varázsszemű szerette I.-t valaha. Érte indult el a Róka

utcán. Hogy találkozzon gyapjúkesztyűs kezével. Lelle tudta, a Varázsszemű nem akarta meglátni az ablakot, ahonnan az a haj, az a tányéros arc kipenderült, kibomlott és lezuhogott hozzá. Csak az ő pipacsos kezét kereste. Második emelet, lépcsőforduló.

Lelle nézi I. arcát, ahogy törékenyen megrepedezik. I. elfordul, és mint egy futó gondolat, a göcsörtös kanapénak gömbölyödik. Tíz ujjával belemarkolt a sárga anyagba. Fél, hogy elesik. És ezután még sokáig nézi az ajtófélfát nyugodt, könnyed nézéssel, és összerezzen, mikor meghallja Lelle távolodó lépéseit a padlón. Kint a mindig csukott szemű Vé utcaiak a zárva-táblás bútorüzlet kirakatát nézik.

Bent mindennap szerda van, pedig kint már szombat. Szombati Vé utcaiak szombati testvakságban. Ilyenkor csak Lelle lát. Látja a kis sarokszekrényben az újságpapíros üvegek között azt a szerdát, amikor a Virágszemű felkapaszkodott a zöld autóbuszra. És Lelle gyapjúkesztyű-szerű szúrást érez. Nem mondja el senkinek. Csak az almaecetnek a felső polcon lesz megint savanykás az íze, ha csak ketten ülnek az asztalhoz I.-vel.

–

I. fáradt, de még várja a tejest. Csendesen ül. Lelle csendesen jár. A tej már a kályhán, de még mindig várnak. Várnak együtt, vár a tej a kályhán. Ekkor eszébe jut Lellének, hogy I. régebb szűrte a kávé, minden reggel megfőzte neki, pedig nem is szeretted. És régebb szappanillat áradt, mint most Atala néniénél, és régebb I. feltúrte blúza ujját és a kád mellé állt. Mosni kezdett fejkötőben és barackpírral az arcán. Csendesség volt akkor is, a ruhák vizet lefetyeltek. Néhány habzó vízcsepp lefolyt a kád falán.

A koccos edények a Vé utcába járnak eltörni. I. odateszi őket az ablak melletti nem túl széles majdnem párkányos polcra, és nézi Lellét, ahogy hazajön a boltból, kicsomagol, felszeleteli a kenyeret, tejet hoz, felveszi a küszöbről. Abban a virágos ruhában van, amin rétek nyílnak, és amikor leír karjával egy kört, lehajol vagy megfordul, virágillatos lesz a szoba. I. ekkor érzi azt, amit Atala néni mond néha. Ekkor érti meg a kitakarítatlan lakást. Hogy Lelle nem is őbelőle lett, hanem egész teste szemnek született. Egészen varázsosnak. Az ő szeme kéz is, nyak is, csukló, comb, tenyér, térd.

Lelle huszonnyolc éves, I. idős. Fürdővizet enged neki a kádba, aztán odamegy hozzá, leülteti és lehúzza lábáról a harisnyát, hogy I. a kádba állhasson, és az megteljen testével. A víz túlcsordul a peremen. Lelle letérdel mellé és megmossa a hátát. I. ekkor néz úgy igazán Lelle szemébe. A szappan, a szivacs vizesen csattan a kád alján. A fürdőszobakövön már nincsenek hajszálak.

Nézi a szemét, és látja, amint abban kinyílnak az első virágok.

(Tabéry novellapályázat 2016 – I. díj, megosztva)

FÖLDESI CSENGE

Kinga mama öröksége

Kinga mamát sosem ismertem. Meghalt nem sokkal azután, hogy én megszülettem. Mégis, mintha csak bennem élt volna tovább, legalábbis a család szerint.

Kinga mama már kislányként is tudta, mit akar. Ő döntötte el, kivel játszik, kinek fogja meg a kezét a séták során, vagy hogy amíg más gyerek csak hallgatja a mesét, ő a dajka mellé furakodva már barátkozzon a betűkkel is. Korán megtanult olvasni és írni, zengett az utca a különböző feliratoktól: „EZ A HÁZ ELADÓ!”, „ZÖLDSÉGES”; „KATI SZALONJA” – és zsúfolásig megtelt a porba írt „KINGÁ”-któl. Később, amikor más lány a varrással és a helyes testtartással piszmogott, ő inkább levette a feje búbjáról a könyvet és elkezdte olvasni. Csintalan és hangos kíváncsiságát felváltotta a hűvös megfigyelés. A világ minden titkát meg akarta fejteni, és ehhez magas falat épített könyvekből maga és mások közé. Amennyire kitűnt ezzel a viselkedéssel kortársai közül, jeges bája olyannyira feltűnővé vált a másik nem számára. Természetesen nem kis nehézséget okozott, hogy a közelébe férközhessenek. Szigorúan megválogatta beszélgetőpartnereit, egy pillanatra sem engedett a három méter távolságból. Iskoláit az egymástól legtávolabb lévő pontokon végezte el, pénzt és időt nem kímélve. Bejárta fél Európát, saját szemével csodálhatta meg az orosz balettet, sóhajtozhatott a híres velencei hídon, és mosolyoghatott Mona Lisával. „A kis tudós” – emlegették a rosszmájú rokonok, akik egy-egy hazalátogatása során sűrűn összesúgtak a háta mögött. Már épp elkönyvelték vénlánynak, amikor mindenki meglepetésére maga kereste fel és hívta meg egy csésze teára valamikori játszópajtását, történetesen a nagyapámat.

Ezen a ponton kinyitom a szememet. A padláson kuporgok immáron harmadik estéje, azon a padláson, aminek az alapját ők ketten húzták fel. Testvéreim, unokatestvéreim tornya, ahova minden hétvégén felzártak egy királylányt és megöltek legalább egy hétfejű sárkányt. Nekem menedék. Kicsi korom óta ide bújok a világ igazi szörnyei elől, és akárcsak Kinga mama, én is könyvekből építkezem magamnak bástyákat. Egyszerre a házi könyvtáram, a tanulószobám és a kuckóm ez a négyszögletű alacsony tér. Néha szanatórium. Jelenleg az egyetlen hely, ahol el tudom képzelni, hogy nem szakad rám az égbolt. „*Tudja, mit akar, akárcsak Kinga mama!*” – csen-

FÖLDESI CSENGE (1993 Szeghalom) a Partiumi Keresztény Egyetem magyar szakán végzett, különböző területeken és felületeken bontogatja szárnyait. Írásai antológiákban és a kolozsvári Helikonban jelentek meg.

genek vissza apám szavai a fülemben. Igen, tudtam. Már kiskoromban tudtam, hogy kivel akarok játszani, hogy az első szó, amit leírok, az a cipőfűző lesz, észben tartottam a róka felelősségre való intését, nagylányként pedig hamar rájöttem, hogy jobb lesz nekem Miklóst hagyni csókot lopni, mint Endrét. Aztán nem volt kérdés az sem, hogy gimnáziumi éveim után a legjobb egyetemre jelentkezek, aztán magam is világot látok, hisz annyi titok vár meg felfedezésre.

Várt, egészen eddig. Könnyeimet szememből kitörölve látom magam előtt a féltérdre ereszkedés pillanatát, és azt, ahogy minden eddigi tervem szemrebbenés nélkül hasal el a jegygyűrű előtt. Épp csak annyira jutottam szóhoz, hogy haladékot kérjek. Milyen távolinak is tűnik az a simogatóan meleg délután ezen a hideg padláson, már el is telt a három nap. Választanom kell egyetlen férfi, hét földrész, két, egymással szemben álló élet között. Érzem, ahogy gondolataim súlya alatt kis zugom megreccsen. Kétségbeesésem gyors mozgásra ösztökél, nem bírok már egy helyben ücsörögni. Ahogy felpattanok, azonnal beverem a fejem a legközelebbi cseréplécebe, halk puffanás fojtja belém a fájdalom trágár szavait. Egy apró, régi könyv dereng a félhomályban. Elkerekedett szemmel veszem fel, hosszú évek porrétegét fújom le róla. Jelentéktelen, barnás kötés egy megsárgult szalaggal átfogva. Utóbbtól megszabadítva fellapozom a régi darabot és a következő pillanatban a lélegzetem is eláll. Naplót forgatok a kezemben, aminek első oldalán ez áll: *Almássy Kinga tulajdona*.

Szavakkal ki nem fejezhető érzések kavarnak bennem. Úgy fogom azt a megsárgult papírköteget, mintha a világ nyolcadik csodája volna. Vissza kell fognom magam, hogy ne mohó vadállatként essek neki. A gyermekkori álmai, titkos vágyai, a világ körüli kalandjai itt vannak előttem, csak arra várva, hogy elolvassam őket. Nyomasztó gondolataim egy pillanat alatt elillannak, távol van már a leánykérés, a padlás, minden. Kettesben vagyunk: én, és sosem látott nagyanyám.

Azonban amilyen gyorsan megszűnt körülöttem minden, olyan sebességgel rántott vissza a következő, többször ismétlődő sor: *„Feldobok egy érmét.”*

Nincs szó se titkokról, se vágyakról. Feljegyzések arról, hogy adott helyzetben hogyan döntött az érme. Még nagyapa is a „fej” eredménye. Ha az előbb megperdült velem a föld, akkor most iszonyatos körtáncba kezdett. A „tudatos”, „megfontolt”, „magabiztos” nagyanyám öröksége, amit mindig is magaménak éreztem, nem több mint egy érme kiszámíthatatlan döntése. *„Egy élettelen tárgy határozta meg az egész életét”* – ez a gondolat visszhangzik a fejemben, iszonyatos ricsajt keltve odabent. Érzem, ahogy ereimben felforr a vér, és ahogy a csalódottság hideg izzadtságként csapódik ki rajtam. Mielőtt még egy óvatlan pillanatban kárt tennék a naplóban, fujtatva indulok meg lefelé a padlásról. A megsemmisült remény szinte üvölt bennem arról, hogy a sorok között válaszra lelhetek az én égető kérdésemre.

Megtorpanok. Az egész egy mozdulat, egy szempillantás műve. Hamar előások a zsebemből egy érmét. Kétkedve vizsgálom a fémdarabot. A naplóra nézek, amit a földön hagytam.

– Anyi éven át hasonlítottak hozzád... – mondom úgy, mintha a régi papírköteg helyén csak őt sejténé. Éket ver fejemben a gondolat.

– Hátha ez tényleg működik – lépek vissza a padlástérbe. Lehunyom szemem, furcsa, bizsergető érzés fog el. Egyszerűen fogalmazok: ha fej, maradok, ha írás, megyek – és már lendül is a magasba az érme. Ahogy tekintetemmel követem az ívét, eszembe jutnak anyám szavai:

„Amikor megszülettél, Kinga mama csak megsimította a fejed és annyit mondott: Úgy élj, ahogy te szeretnél!”

Hangosan koppan a fém a fapadlón, de addigra én már a lépcső közepén járok.

(Tabéry novellapályázat 2016 – a Várad folyóirat különdíja)

GYALAI ÁRON

Borderline

Sötét van. Nem érzek szagokat, nem hallok semmit. Minden nyugalomban. Várok. Próbálok megmozdítani a végtagjaimat, de nem reagálnak. Nem érzem a testemet. Lebegek. Nem aggódom, hogy mi fog történni és mi nem, nem számít. Hol vagyok? Mit csinálok itt? Nem tudom. Körülöttem mintha suttognának. Minden feketeségbe burkolózott. A sustorgás elhallgat. Lépések hangját hallok. Megállnak, aztán egy kattanás. Nem tudok mit tenni, várok. Halkan zúgni kezd valami a távolban. Talán egy légy zümmögése, vagy egy elmenő autó motorjának hangja. A zúgás egyre hangosodik, közelít hozzám. Kényelmetlen érzéssel tölt el. Egyre közelebb és közelebb ér. Elkap a pánik. Fel akarok kelni, próbálok vergődni, vagy kiabálni, hogy segítsen valaki, de nem megy. Erős fájdalmat érzek a fejem bal oldalán, a zúgás hirtelen hangosabbra vált. Pengék hatolnak a fejembe. A zaj elviselhetetlen. Érzem a vibrációt, amit a pengék keltenek a koponyámon, miközben lassan átvágják a csontot. Nem bírom tovább, megőrülök. A zajtól örülök meg. Szabadulni akarok innen. Engedjenek ki! – kiabálok, de a szám nem mozdul.

Zihálva ülök fel az ágyamban. Alig kapok levegőt, folyik rajtam az izzadság, a pulzusom pedig az egekben van. Nagylevegő – kifúj. Minden rendben van. Lassan sikerül lenyugodnom. Kikelek az ágyból és felkapcsolom a lámpát. A fehérség elvakít. A szoba kicsi, egyhangú és unalmas. Egy ágy van benne, egy kis szekrény és egy ruhaadagoló. Utóbbin benyomok egy gombot, és egy kis műanyag csőben megkapom az aznapi ruhámat, egy halványzöld színű kezeslábast, a mellén a következő számmal: 753. Ez vagyok én. A nehéz vasajtót kinyitom és kilépek. A mozgásérzékelő lámpák felkapcsolódnak és megvilágítják a keskeny folyosót. A falak mindenhol fehér színűek, csak a padló szürke. A központi terem felé veszem az irányt. Kétsaroknyit sétálok végig, aztán egy tábla jelzi, hogy itt kell elfordulni balra a főterem felé. Megérkezem a hatalmas terembe, ami jóval zsúfoltabb és érdekesebb, mint a hálósobák. Asztalok, székek, könyvespolcok, társasjátékok, festmények, képek. Általában itt töltöm a napjaim nagy részét a többiekkel. Ahhoz képest, hogy milyen korán van, páran már itt vannak, mindenki a maga kedvenc tevékenységével törődve. Jake már távolról mosolyog rám. Egy sakktábla előtt ül, és valószínűleg ezzel a mosollyal pró-

GYALAI ÁRON (1996, Budapest) idén érettségizett, szeptembertől az ELTE programtervező informatikus szakára jár. Két éve ír forgatókönyveket, novellákat.

bál meg egy játszámra invitálni. Odamegyek hozzá és mosolyogva üdvözölöm. Leülök a szemben lévő székre. Előre lépek az egyik fehér gyaloggal. „Kösd fel a gatyádat, ma nagyon elememben érzem magam” – mondom Jake-nek. Rám néz, szemében elszántság. Eltelik néhány másodperc, aztán szokás szerint nekem kell megkérdezni, hogy most akkor melyik bábuval hova akar lépni. Ahhoz is lusta, hogy megemelje a bábukat, ezért nekem kell helyette. „Akkor gyalog a B3-ra?” Kicsit még gondolkozik rajta. „Biztos?” – kérdezem, és helyette megteszem a lépést. Így folytatódik tovább a játszma órákon keresztül. Végül sikerül győzelmet aratnia felettem. Szégyenteljesen megrázom a kezét, és elbúcsúzom tőle. Éhes vagyok, elmegyek a menzára enni valamit. A helyiségben hosszú padok sorakoznak egymás mellett. Az emberek kis csoportokban ülnek, és valószínűleg valami általam érthetetlen kommunikációt folytatnak. Odamegyek az ételautomatához, és az érintőképernyőn kiválasztom, hogy ma mit szeretnék. Úgy döntök, hogy H3K4-et fogok enni. Az automata kidobja a tablettát egy tartóba. Kiveszem, aztán a vízautomatánál szerzek magamnak egy poharat. Leülök Sarah mellé, aki nagy mosollyal üdvözl. Gyönyörű kék szeme és hosszú szőke haja van. Nagyon csinos. Visszamosolygok rá, aztán bekapom a tablettámat. „Tudod... azt olvastam, hogy más emberek nem is tablettákat esznek. Például van az AP2, amire rá van írva, hogy alma ízesítésű. Pedig az alma valójában egy ilyen piros, gömb alakú valami. Ez azért durva, nem?” Nem válaszol, ezért folytatom a monológomat. „És azoknak az embereknek fogat kell mosniuk, meg ki kell üríteniük magukból a sok felesleget.” Telik az idő, de nem reagál semmit. Ekkor kezd leesni, hogy milyen kínos ez a beszélgetés. Hogy lehetek ilyen hülye? Ilyet mégse mondhatok neki. Zavaromban félrenézek, és megvakarom a tarkómat. Amikor visszanézek, még mindig mosoly van az arcán, de látom rajta, hogy ez már csak amolyan szájalom-mosoly, hogy ne érezzem rosszul magam. „Most mennem kell, Jake-vel még le kell játszanunk egy sakkpartit” – mondom neki kifogásként. Nagyon zavarban érzem magam. Amint felállok, olyan érzés, mintha a többiek, mindenki, aki a menzán van, engem nézne és rajtam mosolyogna, mert hallották, milyen hülyeségekről beszélek. Amilyen gyorsan csak lehet, kilépek az ajtón, és máris újra a közösségi teremben vagyok. Nagylevegő – kifúj. Nincs semmi probléma, lenyugszom és elfelejtjük az egészet. Szégyenemben még egyszer, utoljára a kezembe temetem az arcom, mondok pár szitokszót magamra, aztán leülök a könyvespolc melletti kanapéra. Sokáig nézem a könyveket, mire végre sikerül közülük választanom egyet. Órákon át csak olvasok. Senki sem zavar. Belemerülök a történetbe, átérzem én is a szereplők érzelmeit, áramlok a mondatokkal együtt. A karakterek kidolgozottak, élettel telik. Az én társaim miért nem lehetnek ilyenek? Folytatom az olvasást addig, amíg Szirén meg nem zavar a pityegésével. Leteszem a könyvet a mellettem levő kisasztalra, aztán a karórámon levő érintőképernyőn leokézem az ellenőrzésre való felhívást. Hátradőlök a

fotelben és várok. Változatos pityegéseket követően kiírja a pulzusomat, a vérnyomásomat, ilyesmiket, nem nagyon figyelek rá. Ezután egy kis szűrást érzek a kezemen. Az óra elemzi a véretem, aztán mindenféle halandzsa szöveget ír ki, amivel szintén nem nagyon törődöm. Mikor végez ezzel is, felállok a fotelból és visszamegyek a szobámba. Lefekszem az ágyra és megint okézik egyet az órán. „Hogy érzi magát ma?” – kérdezi Szirén. „Nagyjából jól. Volt egy kissé kínos pillanatom a menzán, de amúgy azt hiszem, minden rendben van. Sakkoztam, olvastam, a többiek mosolyognak és figyelnek, úgyhogy igen, minden rendben van... azt hiszem.” „Érez bármi szokatlant, esetleg nyomasztja valami?” – kérdezi jól megszokott gépies hangján. „Kissé magányosnak érzem magam.” „Minek köszönhető ez az érzés?” „Olyan, mintha a többiek nem fogadnának be, mert kicsit más vagyok, mint ők.” „Ez természetes érzés, amikor az ember ennyi idegennel van összezárva. Egyéb panasz, esetleg kérdése?” Kicsit tétovázom, de aztán úgy döntök, felteszem a kérdést. „Tudom, hogy mindig megkérdezem, de mikor engednek ki?” „Sajnálom, de erre jelenleg nem tudok választ adni. Megpróbálok kapcsolatba lépni Lorddal, amint sikerült, jelezni fogom önnek.” „Sejtettem. Mindegy, talán majd holnap. Nem tudnál mesélni esetleg egy történetet, vagy valamit?” – kérdezem elszomorodva. „Sajnálom, az adatbázisomban nem szerepel ilyen elem. Amennyiben nincs több kérdése nyomjon az oké gombra.” „Csak még egy kicsit maradj, Szirén, kérlek! Csak beszéljünk valamiről, most az egyszer. Szépen kérlek!” – nem jön válasz. Az oké gombra kattintok és elsötétül a képernyő. Percekig csak fekszem az ágyban a gondolataimmal játszva, végül aztán úgy döntök, hogy egy kis testmozgás jót tenne. Felkelek, elsétálok az edzőteremig. Nincsenek bent sokan, aki bent van, az se igazán edz, hanem inkább csak pihen. Persze érkezésemkor mind mosolyognak. Odaintek nekik, de nem intenek vissza. Bemegyek az egyik ruhaváltó fülkébe. Az órám a leolvasóhoz tartom, kapok egy kék rövidnadrágot és egy fehér pólót. A kezeslábasomat leveszem, beleteszem az oldalt lévő átlátszó hosszú csőbe, aminek behajtom az ajtaját. Megnyomom a hozzá tartozó gombot, és a ruhám eltűnik. Felveszem a felszerelést és kilépek az edzőterembe. A többiek még mindig pihennek. A terem tele van mindenféle gépekkel, amiknek a nagy részét nem is tudom használni, a falakon szinte mindenhol tükrök, a hangszórókból pedig unalmas gépzene szól. Bekapcsolom az egyik futógépet és kocogni kezdek. Mit meg nem adnék azért, ha egyszer az életben olyan zene menne itt, aminek van valami szövege, vagy legalább egy kis érzelem lenne benne. Istenem, de jó volna. Talán megkérdezem Szirént, hátha meg tudja oldani. Lord biztos el tudná intézni. Csak tudnám, hogy hol van és mi lett vele. Folytatom a gondolkodást, miközben futok. Lordot próbálok elképzelni és, mint mindig, most is átfut az agyamon ugyanaz a gondolat: vajon miért zárt be ide? Csak ő lehetett, Szirén mindig róla beszél, azt mondja, az ő engedélye kell, ha ezt és ezt akarom csinálni, vagy kérni. Ő dönti el azt is, hogy meddig vagyok itt, szóval

csak ő lehet az oka. A terem hátuljában csörren valami. Leállítom a futógépet, megfordulok és körülnézek. Látszólag semmi. Elindulok a gépek között, hátrasétálok, hátha megtalálom a zaj forrását. Meglátom az egyik fogast a földön. Egy fiú ül mellette egy széken. Tágra nyílt szemmel bámul rám. Arca egyhangú, szája kissé nyitva van. Rámosolygok, és felveszem a fogast. Az eséstől kicsit meggömbült, úgyhogy visszaigazítom „C” alakúra, és a végeit kissé jobban begömbítem, hogy ne tudjon olyan egyszerűen kiesni legközelebb. A fiú fejét megfogom, ráteszem a fogast, ujjaimmal széthúzom a száját és beakasztom a peckeket. „Mondd, hogy csíz!” Nem válaszol semmit. Kissé távolabb megyek tőle, hogy megnézzem, szabályosan sikerült-e felraknom az eszközt. Nem tökéletes, mintha jobboldalt kicsit sok lenne, baloldalt meg kissé kevés. Megigazgatom, és eltávolodom tőle. „Így ni! Micsoda szép, új mosoly. Mennyivel emberibb.” Még mindig nem válaszol. Hátat fordítok neki és elmegyek zuhanyozni. Imádok zuhanyozni, megnyugtató. Hajmosás közben az ujjaim sokszor megakadnak a fejemen levő varraton, bár már egész szépen begyógyult. Szerencsére eltakarja a hosszú hajam. Miután végeztem, az automata kiad egy törülközőt. Megtörülközöm, a tárolóból kiveszem a saját fogasomat, ráteszem a törülközőt, aztán felakasztom a szárítósobában. Az ott lévő automatánál rendelek egy ruhát, felveszem, és megyek tovább. A többiek nem használják a zuhanyzót, ezért felhasználtam a fogasaikat, hogy kissé szimpatikusabbá tegyem őket, több-kevesebb sikerrel. Visszamegyek a közösségi terembe és leülök olvasni. Erotikus jeleneteken futok át egymás után. Az írás túlon túl részletes, úgyhogy végül izgalomba jövök. Leteszem a könyvet, és mocorogni kezdek a fotelban. Talán beszélnem kéne Sarah-val. Annak ellenére, hogy a mai beszélgetésünket elcsesztem, talán még szóba áll velem. Őt mondjuk el tudnám képzelni új barátnőmnak. Elég szép és jól lehet hozzá beszélni. Felkelek a fotelból és a menza felé veszem az irányt. A többiek most fel sem figyelnek rám, amikor bemegyek. Leülök Sarah-val szemben, és bártortalanul rámosolygok. Ekkor tűnik csak fel, hogy egyik szemével rám kacsint. „Szóval akkor én is tetszem neked?” – teszem fel bártortalanul a kérdést. Nem válaszol, de továbbra is mosolyog és kacsint, úgyhogy ezt igennek veszem. Kézen fogom és elviszem a szobáig. Lefektetem az ágyra, az egyik szemével még mindig kacsint. Elő kell vennem a varrósobából szerzett kis szettetemet. Fogok egy tűt, hozzá cérnát és visszavarrom a szemhéját, hogy látni tudjon mindkét szemével. Gyönyörű szemei vannak. Lefekszem mellé, leveszem róla a fogast, és megsókolom. Nem csókol vissza, de ezt már megszoktam az itteni lányoktól. Lehúzom a ruháján a cipzárt. Alatta teljesen meztelen. A bőre csodálatos, sajnos nagyon hideg. Először a mellkasát simítgatom, de aztán a kezem szépen lassan becsúszik a lábai közé. Egy ideig simogatom alul, és csak aztán veszek ki az ágyam alól egy tubus szappant. Kenek belőle a kezemre, és újra benyúlok. Egyre jobban izgalomba jövök, ahogy nézem a testét. Végül már nem tudom türtőztetni magam, úgyhogy lehúzom teljesen

a ruháját és ránehezedem. Szétteszem a lábát és egyé válunk. Mellei ütemesen fel-le ugrálnak. Szemei még mindig néznek. Sajnos hiába próbálkozom, nem reagál semmit, egyhangúan mered rám. Jó lenne, ha legalább egy kicsit ő is próbálkozna, belemozogna, vagy valami. Telnek a percek. Már nem tűnik a folyamat élvezetnek, inkább csak egyfajta kötelességteljesítésnek. Végül elérem a csúcspontot. Fekszem még egy ideig a lányon. Erőt veszek magamon és legördülök róla. Lekapcsolom a villanyt, és magunkra terítem a takarót. Teljes a sötétség és a csend. Csak fekszem mellette szótlannul, és a plafont bámulom. Többször is lehunyom a szemem, de sehogy sem tudok elaludni. Rossz gondolatok járnak a fejemben, próbálom elterelni a figyelmemet, de valahogy mindig visszakerülnek. Egyszerűen azt érzem, hogy mindjárt megőrülök. Forgolódom, nyöszörgök, dörzsölöm a szemem, szinte kinyomom őket. Aztán órák elteltével mégis elalszom. Mikor felébredek, Sarah még mindig mellettem fekszik. Felé fordulok, és megkérdem: „Szeretsz?” A kezdeti üresség az arcán semmit sem változott. Nem szól egy szót sem. Várom egy keveset, aztán kikelek az ágyból és elvánszorgok a zuhanyzóig. Sokáig csak állok és hagyom, hogy a forró víz lefolyjon a fejemre. Próbálom megint elterelni a figyelmem az ártó gondolatokról, de egyszerűen nem megy. Végül beleütök egyet a zuhanyzó falába. Aztán még egyet és még egyet. Nem tudok leállni, vicsorítva nézek a fehér csempés falra és csak ütöm teljes erőmből. „Rohadjatok meg!” – ordítom, ahogy csak a torkomból kifér, az egész zuhanyzóban visszhangoznak ezek a szavak. Végül betörik a csempe. A kezemről végigfolyik a vér a falon, mikor leér a földre, a víz elmossa az elvezetőbe. Nagylevegő – kifúj. Abbahagyom. A kezem iszonyatosan fáj. Lemosom a vért, aztán végzek a zuhanyzással, és felöltözöm. Sarah-t egyszerűen csak a szobámban hagyom, nem foglalkozom vele. Megint leülök a szokásos fotelembé és elkezdem olvasni kedvenc könyvemet. Majom-kísérletekről van benne szó. Ez a fejezet arról szól, hogy egy tudós megpróbálta egy majom agyát átültetni egy másik majom fejébe. A csimpánz pár percig élt még az átültetés után, aztán egyszer csak megőrült, elkezdett vergődni, és holtan esett össze. A kísérleteket az állatvédők leállították, mivel nem tartották túl humánusnak ezt a fajta bánásmódot. Olvasgatom még egy ideig a könyvet, aztán inkább csak lerakom magam mellé, hátradőlök és elmerülök a gondolataimban. Mit nem adnék azért, ha Sarah kimondaná, hogy szeret. Tényleg olyan nehéz lenne tudtomra adni? Csak egy bólintás, vagy egy „igen” megtenné. Lehet, hogy nem is szeret. Lehet, hogy van neki valaki más. Talán Jake. Felnézek Jake-re, aki még mindig a sakkasztalánál ül és mosolyog rám azzal a hitvány mosolyával. Igen, biztos, hogy van köztük valami. Nem mosolyogna rám így Jake, ha nem lenne köztük semmi. És én még sakkoztam vele, és barátomnak tekintettem. Rohadt, szemét alak. Most mit kéne csinálnom? Felállok a fotelból, és oda megyek hozzá. Szokás szerint rámosolygok és üdvözlöm. Felállítom a kezdőpozícióra a bábukat, aztán kezdem a játékot. „Jóban vagy Sarah-val?” –

teszem fel neki a kérdést. Nem érkezik válasz. Várok, amíg lép, és csak akkor beszélek újra, mikor az én köröm következik. „Azt hittem, te nem vagy olyan, mint az itteni emberek többsége.” Mosolyogj csak, te álszent faszfej. „Tudod... a többiek lenéznek engem azért, mert más vagyok. Igen, igazad van, lehet, hogy túl sokat beszélek, és nem mosolygok eleget, de azért én is ugyanolyan vagyok, mint ti.” Még mindig csak hallgat. Várok, hogy reagáljon valamit, de csak néz rám. Az asztal alatt ökölbe szorítom a kezem, és már csikorgatom a fogaimat is. Érzem, ahogy egyre idegesebb leszek. A röhejes vigyora szinte beleég az agyamba. Felállok az asztaltól és megpróbálom elmenni, de egyszerűen nem tudok parancsolni az érzelmeimnek. Átjár a harag. Felkapom az asztalról a sakktáblát, és két kézzel meglendítem Jake felé. A tábla kettétörik rajta, ő pedig leborul a székről. A földre zuhanáskor a fogas elmozdul a szájában, és a pecek átszúrja az arcát. Nem vérzik. Nagylevegő – kifúj. Leguggolok mellé és magam felé fordítom a fejét. A szeme csukva van. A tábla végigszántotta az egész arcát, valószínűleg ezért szakadtak el a szemhéját tartó cérnák. Egy ideig csak guggolok mellette, és nézem. Olyan élettelen, és üres. Melankolikus hangulat ejt hatalmába. Hirtelen máris sajnálom, amit tettem. Ürességet érzek én is. Felkelek mellőle és a lábánál fogva elhúzom egészen a hálószobájáig. Ott lefektetem az ágyába, betakarom, és becsukom rá az ajtót, hogy nyugodtan tudjon aludni. Átsétálok a saját szobámba, ahol Sarah még mindig az ágyon fekszik, és a plafont bámulja. Leülök mellé, kicsit eljátszadózom a hajával. Simogatni kezdem a testét, de túl hideg, és élettelen, úgyhogy inkább abbahagyom. Nem érzek haragot egyáltalán, csak szánalmat. Leveszem róla a takarót, aztán meztelen testét a hátamra veszem. Ismét kilépek a szobám ajtaján, és elindulok a végtelennek tűnő folyosók végére. Az utolsó ajtón belépek, nem maradok sokáig, a lámpát nem kapcsolom fel. Sarah-t a többi meztelen női testre hajítom. Hallom, ahogy a zuhanástól a testek összecsapódnak. Sarah elnyelődik a sötétségben. Hátat fordítok és becsukom az ajtót. Mire visszaérek a főterembem már egészen kellemes hangulatom van. Füttyörészek és lendületesen lépkedek el a fotelemig. Az idilli állapotomat ismét Szirén zavarja meg. Pityegések közepette vonulok vissza a szobámba. Ott végre meghallom újra Szirén hangját. A rutinellenőrzés után ismét feltehetem a kérdéseimet. „Eddig összesen hány ember volt ezen a helyen?” Kicsit habozik a válaszadással, nem reagál rögtön. „Kérem, pontosítsa a kérdését! Esetleg arra gondolt, hogy hány páciens volt itt eddig?” „Páciens?” „753.” „Hogy érted azt, hogy páciens?” „Kezelt beteg.” „És mi volt a betegségük?” „Sajnálom, ezeket az információkat nem adhatom ki Lord engedélye nélkül.” Lehunyom a szemem, és veszek egy nagy levegőt, hogy lenyugtassam magam. Nagylevegő – kifúj. „Viszlát, Szirén! Holnapig.” Szomorú vagyok és csalódott. Mielőtt kilépek a szobámból, ráerőltetek egy mosolyt az arcomra, ami rögtön le is szárad róla, amikor a társalgóba lépve megpillantom Jake üres székét. Elkap a magány és elhagyatottság érzése. Az „EXIT” feliratú

vasajtóra pillantok, de tudom, hogy ma sem fog kinyílni. Elmennék a menzára enni valamit, de az ottaniak nem láthatnak szomorúnak. A végén még kinevetnének. Lehajtom a fejem és megpróbálom a hajammal eltakarni az arcomat, hogy a zuhanyozó felé menet senki ne lássa meg, hogy szomorú vagyok. Hátramegyek a szárítórészig. Ott leakasztom a törülközőmmel együtt a fogasomat. Az előbbit a helyére rakom, míg az utóbbival leülök a fal mellé, és széthajtogatom eredeti formájából. Rövid idő alatt sikerül elkészíteni belőle a „C” alakot. Mielőtt kilépnék a zuhanyzóból, felteszem a fejemre, szétfeszítem a számat, beakasztom a peckeket, és máris mosolygok. Mennyivel étellel telibb, mennyivel emberibb. Magabiztosan sétálok végig a menzáig. A pecek egész idő alatt vágja belülről a számat, de legalább mosolygok. Az ebédlőben ülő emberek most mind mosolyogva néznek rám. Talán végre egynek tekintenek közülük. Mikor kikérem a tablettámat, nem is figyelek, hogy milyen ízesítésű legyen, túlságosan el vagyok foglalva azzal, hogy végre új barátaim lesznek. Leülök egy négyfős fiú-társasághoz. Mindenki mosolyogva fogad, én is mosolygok, boldogok vagyunk. Csak az a rohadt pecek ne vágná belülről annyira a számat. Szívesen szólnék valamit, de a fogas miatt nem tudok beszélni. Hosszú percekig ülünk egymás társaságában szótlánul. Ismét elfog a magány érzete. Ülök még egy ideig, aztán felállok és amilyen gyorsan csak lehet, visszamegyek a szobámba. Leveszem a fogasomat és idegesen a sarokba hajítom. Lefekszem az ágyba, a fejem a párnába temetem. A gyapjú elnyeli szánummalos nyöszörgésem hangját, és magába szívja a könnyeimet. Zihálva, levegő után kapkodva végül elalszom. Másnap felkelés után még percekig bámulom a plafont és a gondolataimba mélyedek, kiutat akarok találni. Felkelek az ágyból és átöltözés után rögtön átmegek az edzőterembe. Fogok egy kétkezes súlyzót és leszerelem róla a súlyokat. A csupasz rudat beviszem a főterembe és letámasztom a könyvespolc mellé. A rendetlenül álló székeket sorokba rendezem. Már csak a közönséget kell leültetni a helyére. Órák telnek el, mire szinte mindenkit sikerül elhelyeznem valahová. Összesen 56 embert szedek össze. Odaállok a közönség elé. Kissé izgulok. Nagylevegő – kifúj. Körülnézek, odasétálok az első sorhoz, és elkezdem leszedni az emberekről a fogasokat. Mikor végeztem az utolsóval, arra gondolok, hogy kellene egy kis beszédet mondanom, de végül csak leveszek a polcról egy könyvet, fellapozom, és hangosan olvasni kezdem.

*„Az vagy nekem, mint testnek a kenyér
S tavaszi zápor fűszere a földnek,
Lelkem miattad örök harcban él,
Mint a fősvény, kit pénze gondja öl meg...”*

Mosolyogva nézek fel a könyvből, szinte érzem, hogy csillog a szemem. Eltölt a csodálat. A közönség üres arccal ül és csak bámul rám. Kicsit zavar-

ba jövök. Úgy döntök, hogy valami mással próbálok meg hatni rájuk. Előveszek egy másik könyvet.

*„Hát élvezetre tompa lettem,
S minden, mi él, virul, hevül,
Ragyog s ujjongva lelkesül,
Nekem csak untató, kietlen?
S lelkem, mely rég elzsibbadott,
Sötétet lát csak s bánatot?”*

Ez az alkotás is gyönyörködtet. Annyira... emberi. Ismét a közönségre tekintek. Semmi változás. Könyv könyvet követ. Szeretet, szerelem, gyűlölet, féltékenység, irigység, bánat, öröm... semmi. „Erről mit gondoltok?” Nem érkezik válasz a kérdésemre. „Na és erről?” – kérdezem egy újabb részlet felolvasása után. „Legalább annyit mondjatok, hogy tetszik-e, vagy sem!” Továbbra is hallgatnak. Még mindig próbálkozom. A kérés lassan könyörgésbe vált át. Hisztérikusan próbálok olyan sorokat találni, amelyek végre talán megfogják őket, és mutatnak valami érzelmet, vagy legalább véleményük lesz róla. Semmi. Harag és kétségbeesés keveredik bennem. „Csak mondjatok már végre valamit, basszátok meg! Szóljatok meg, könyörgöm!” Még mindig semmi. Eldobom az utolsó könyvet és megragadom a könyvespolcnál levő vasrudat. Az első sorhoz lépek és megfogom az egyik fiú haját, a rudat oldalról a fejéhez tartom. Folyik a szememből a könny, de nem törődöm vele. Ordítva szólok meg. „Mutassatok valami érzelmet, különben megölöm! Esküszöm, hogy szétverem a koponyáját. Gyerünk!” Elcsuklik a hangom. Semmi sem történik. Az elmém teljesen elborul. Bal kezemmel tartom a fiú fejét, a jobb kezemben levő vascsövet pedig meglen-dítem. Eltörik az állkapcsa, kihullanak a fogai. Vér sehol sincs. Nem tudok leállni. Két kézzel ragadom meg a csövet, és olyan erővel suhintom meg, ahogy csak tudom. Valakinek a koponyája törik be, egyeseknek teljesen eldeformálom az arcát. Számból fröcsög a nyál az élvezettől, hisztérikusan többször is felnevetek. Válogatás nélkül ütök mindent, amit érek. Hallom a csontok törését, a szervek szétzúzódását. Legtöbbjük arca már nem is emlékeztet emberi arcra. Mikor az utolsóval is végzek, odarohanok az „EXIT” feliratú ajtóhoz és püfölni kezdem a csővel. „Engedjenek ki! Könyörgök! Engedjenek ki!” Az óra elkezd pittyegni a kezemen. Nem törődöm vele, eltorzult arccal ütlegelem az ajtót. Szirén megszólalna, de én közbevágom a kérdéseimmel. „Miért hagyott el Lord?! Miért?!” – ordítok. A maga gépies hangján közli, hogy ő sem tudja. „Miért tette ezt velem?! Miért zárt be ide?!” – elhajítom a vascsövet, térdre borulok az ajtó előtt, nekitámaszkodom és zokogni kezdek. „Nem ő tehet róla, hogy most itt vagy, 753-as. Te vállaltad el, te írtad alá a papírokat.” „Milyen papírokat?” „Engedélyeket, hogy átültethessék az agyadat egy másik testbe.” „Miért tettem volna ilyet?! Ez teljesen

értelmetlen” – rivallok rá. „Ezért élted túl a betegséged, ezért vagy most itt.”
„A többiek is azért vannak itt? Ők is aláírtak valamit?” – még mindig ordítok.
„A többi páciens néhány hét elteltével megőrült és meghalt. Az eljárás csak kísérleti stádiumban van. Te csak az emlékeidet vesztetted el.” „Csak engedj ki innen! Engedj ki! Könyörgök!” „Sajnálom, nem tehetem, ahhoz Lordnak kell engedélyt adnia.” „Hazug!” – letépem magamról a karórát, és rácsapok egyet a csővel.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

HAVRICS DÓRA

Másnap

Vasárnap délután, nem bírván az egyhetes likőr-kúrát, sétálni indultunk. Már a folyópartra értünk, és még akkor sem szóltunk, csak némán mentünk egymás mellett. Nyomasztó csend volt ez, nem a meghitt fajta. A mig-rénem annyira lefoglalt, hogy csak most kezdtek felderengeni az elmúlt éjszaka eseményei. Majd a közös múltunk – ez a végső állomás, érzem a levegőben. Emlékeztem. Ránk, a mesterkéltnyugalmára – ennyire halvérű nem lehet –, az idegbajomra, a tévedhetetlen félisten mivoltára – amit nap mint nap az orrom alá dörgölt, így vagy úgy – és a tökéletlenségemre. Ő összeszedett, én nem. Ő mérsékelt, én nem. Ő minden helyzetben megőrzi a hidegvérét. Én nem. És mindazzal, ami vagyok, bemocskolom a patyolat világát. Legalábbis nem győzte éreztetni velem.

Visszasétáltunk a parkba. Most sem szól hozzám. Mindig ezt teszi, amikor büntetni akar. Újra megkezdődött a passzív-agresszív bosszúhadjárat ellenem. Ha megkérdezném, mi a gond, szenttelen arccal bámulna rám és visszakérdezne: mi lenne? De miért is kérdezném, hiszen tudom. És ha toporzékolva hisztériáznék? Tán megszegyellné magát, és a képembe vágná, hogy lejáratom. Még az is lehet, hogy kigyulladna az arca, és legalább egyszer látnám, hogy ő is emberből van.

Kialvatlan voltam, és nyűgös. Sírhatnékom támadt, de lenyeltem. Annyira gyűlöltem őt, és azt akartam, hogy megöleljen. De nem tette. Leültünk egy padra, körülöttünk a hulló falevelek és az őszi szellő. Szótlanul üldögéltünk, csak a harkály törte meg a csendet, ahogy kopogtatta a fa kérgét. A zsebébe nyúlt, és elővett egy doboz cigarettát. Négy éve nem dohányzik, mi ütött belé? A következő pillanatban felém fordult, és szokatlan fény gyúlt sötét szemében. Más volt, nagyon más. Megkínált cigarettával, amire ráztam a fejem, majd kivett egyet magának és meggyújtotta. Görcsbe rándult a gyomrom és émelyegni kezdtem, amint megéreztem a dohányfüstöt.

– Nem vagy boldog mellettem? – kérdezte. A hangja nyugodt volt, és mintha némi vidámságot rejtő.

Elfordítottam a fejem.

Az éjjel baráti körben a születésnapját ünnepeltük, mígnem váratlanul közölte az asztalnéppel, hogy jó buli volt, de mára ennyi, elfáradt, aludna.

HAVRICS DÓRA (1989, Máramarossziget) újságírást tanult a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen. Az irodalom és az írás mindig közel állt hozzá, rendszeres napló- és blogírással hódol a kedvenc időtöltésének.

Szokása szerint a korára hivatkozott, miszerint nem bírja már az iramot, és elköszönt.

Sűrűn zárta ezzel az estét, amikor nagy ritkán szórakozni mentünk, általában a barátaival. Táncolni nem akart. Olyankor arra gondoltam, jobb is, hogy nem kettesben jöttünk. De ha ne adj' isten nélküle mentem, másnap szűkszavú és távolságtartó volt, amilyen most is. Vagy elvonult a kutyájával és napestig babusgatta, felém se nézett. Annyira féltékeny voltam néha arra a kutyára, bárcsak engem dédelgetett volna! Így akart büntudatot kelteni bennem, amiért nem körülötte forgott a világom. Társaságban politizált, nagylelkűen osztotta az észet, de csak addig élvezte az estét, amíg mindenki rá figyelt, és itták minden szavát. Amint valaki más került reflektorfénybe, netán megtagadták az igazát, elhallgatott. Arca elsötétült, és búskomor ábrázattal, fáradságot szimulálva visszavonult.

Rendszerint engem is magával akart vinni: együtt jöttünk, együtt megyünk. Egy ideig működött a dolog, mígnem besokalltam. Ahogyan az elmúlt éjszaka. Erre ő sarkon fordult, és ott hagyott. Rendben, gondoltam, és tovább koccintgattunk hajnalig. Hajnali négykor ez a nagyon fáradt ember – a párom, aki már rég alszik – váratlanul visszajött értem, és idegen férfi karjában talált. Ártatlan tánc volt, de nem érdekelte. Csuklón ragadott, és kirángatott a helyiségből.

Bevallom, néha szántszándékkal provokáltam. Mint legutóbb, amikor kosármeccsre mentünk, utána pedig beültünk egy italra. Bizonyos téma kapcsán talán túlbeszéltem őt, és sajnálatára igazam lett. Ekkor ez a mindentudó, érett férfiember vigyorogva, lekezelő stílusban zárta a vitát, gúnyos megjegyzéssel a koromat illetően. Amire durcásan elkaptam a fejem. Arra lettem figyelmes, hogy egyik asztaltársunk, aki egyben a munkatársa és jócskán fiatalabb nála, a kelleténél nagyobb figyelmet szentel nekem. A következő pillanatban hátat fordítottam végtelenül bölcs páromnak, és visszamosolyogtam a fiatalemberre, aki felbátorodva beszélgetést kezdeményezett. Kellemes társaságnak bizonyult. Negyed órán át zavartalanul csevegtünk, mígnem a gazdám úgy vélte, hogy a fiatalok eleget szórakoztak, és hogy ezt jelezze, előbb fészkelődni kezdett, majd a combomba csípett.

Dühített, és napról napra elegendem lett belőle. És egyre messzebbre mentem, minden alkalmat megragadtam, hogy kellemetlen helyzetbe hozzam. Amiért így bánt velem, amiért kínozott engem. Szerettem őt, de tisztán éreztem, hogy minden összeomlik körülöttem, és tehetetlen vagyok ezzel szemben. Együtt, egymás ellen, vergődtünk, mint hal a szárazon.

Már nem az az úriember, akit megismertem. Nem az a meleg tekintetű, pozitív kisugárzású férfi, akibe első látásra beleszerettem. Aki a legvártnabb pillanatban sütött el egy-egy poént, sosem sértett meg, és mindig tudott meglepetést okozni. Hétfévente koncertekre járt – ha most ismerem meg, ki sem nézem belőle. Rendszeresen kirándult, és gyönyörű fotókat

készített. Sok barátja volt, de alig hiszem, hogy igazán ismerte őt bármelyikük is, mert falat vont maga köré. Valamilyen szinten akkoriban is zárkózott és titokzatos volt. A kutyájával élt, a napja nagy részét a munkájának szentelte, és ebből adódóan gyakran utazott. Később, látszólag a semmiből, felbukkant az életében egy fiúgyermek – az anyja kiléte máig ismeretlen számomra.

Lehűlt a levegő. Egy pillanatra összereztem, amint a hideg végigfutott a hátamon. Majd a mellettem ülő férfira pillantottam.

– Elhagylak – mondtam.

Újra émelyegni és remegni kezdtem. A szívem hozzá húzott, a józan ész előre. Felálltam, és kisétáltam mind a parkból, mind az életéből.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

KISS VIRÁG

Circus Maximus

A sátrat a völgyben állították fel. Hogy mikor, arra már senki nem emlékezett. A hatalmas építmény a szivárvány összes színében pompázott, kitűnve a környék piszkos-fehér, kocka házai közül. Az előadás szokás szerint napnyugtakor kezdődött, de már délben tekergett a sor a pénztár előtt. Ezt csupán megszokásból tették, ugyanis fizetniük nem kellett. Az emberek emlékei, a pénztár funkcióját illetően, egyre halványodtak, így jobb híján a lehető legkorábban odamentek, és türelmesen várokoztak. Néha teljesen belefeledkeztek ebbe, és csak az 1. számú cirkuszigazgató rekedt hangja juttatta eszükbe, hogy mire is várokoznak tulajdonképpen. Ezt követően a 2. számú cirkuszigazgató kinyitotta a kaput, és már vonult is befele a nép.

A két cirkuszigazgató önmagában is feltűnő jelenség volt. Zavarba ejtően hasonlítottak. Igazából egyetlen lényeges különbség volt közöttük: 1. számú vak volt, 2. számú pedig néma. A sors egymásra utalta őket, így nap mint nap együtt vonultak be a porondra, és köszöntötték a nézőket.

Aznap sem történt másként. 1. számú cirkuszigazgató bekonferálta a zsonglőrt, majd 2. számú karon fogta és kivezette. A zsonglőr három narancsot szorongatott. Messziről látszott, hogy remeg a keze. Levegőbe dobta az első narancsot, majd a másodikat. Mire a harmadikat feldobta, az első hangos puffanással földet ért. Majd a második is. A zsonglőr nem esett kétségbe. A kezében lévő utolsó narancsot a háta mögé hajította és meghajolt. Hatalmas tapsvihár tört ki. Az embereket teljesen magával ragadta a fiatalember elképesztő ügyessége. A légtornászok következtek. Mivel a két hölgy meglehetősen testes volt, úgy döntöttek, hogy inkább a földön hajtják végre mutatványaikat. A tömeg egy emberként fojtotta vissza lélegzetét, amikor a két művésznő átsétált a földön kinyújtott vékony kötélén. Olyan is akadt, aki nem merte végignézni a műsor-számot, végül azonban ugyanolyan elismeréssel tapsolt, mint mindenki más. Tisztában volt vele ugyanis, hogy csukott szeme előtt nem mindennapi tehetséget igénylő mutatványt hajtottak végre. A fakír is vastapsot kapott, miután lenyelte a kardot, és fájdalomtól rázkódva összerogyott. A közönség még akkor is tapsolt, amikor két fehér ruhás alak sietett a porondra, és hordágyon elvitték.

Rövid szünet után az erőművész lépett fel, aki mindkét kezében léggömböt tartott. Az emberek felé mutatta, majd pillanatokon belül, pusztán erővel szét-durrantotta őket. Mindkettőt egyszerre! A tömeg nem hitt a szemének.

**KISS VIRÁG (1998, Kolozsvár) 2010 óta Zalaegersze-
gen él. Tavaly ősszel a
Pannon Lapok Társaságá-
tól Aranytollat kapott.**

Ujjongtak, percekgig éljeneztek az emberfeletti fizikummal megáldott művészt. Ennél nagyobb ámulatba már csak a bűvész volt képes ejteni a közönséget. Fekete kalapját egy asztalra tette, belenyúlt, majd bonyolult varázsigét mormolt. Amikor azonban kihúzta kezét a kalapból, semmi nem volt benne.

– Hölgyeim és Uraim, tisztelt publikum! Attól még, hogy önök nem látják, itt van a kezemben egy nyúl – közölte. – Higgyék csak el! Szép fehér, bolyhos nyuszika.

A hölgyek és urak pedig magukon kívül voltak a csodálattól. Az utolsó előtti műsorszám a bohócoké volt. Szokás szerint fekete öltönyben érkeztek. Arcuk színesre pingálva és a feltűnő, piros orr sem hiányzott róluk. Rendkívül mulatságos látványt nyújtottak, amikor leültek a porond közepére, és keservesen sírva fakadtak. Potyogó könnyeik szép lassan lemosták a festéket, míg végül csak a piros orr meg a fekete öltöny maradt. A nézők nevetése pedig az egész sátrat rázta. Olyan hangosan hahotáztak, hogy a végére nem maradt erejük tapsolni.

Végül elérkezett a szenzációs utolsó műsorszám. Az oroszlánok szép libasorban vonultak be idomáruk mögött, és félkörben helyezkedtek el. A kis köpcös férfi határozott mozdulatot tett, így jelezve a középben álló oroszlánnak, hogy nyissa ki a száját. Majd a félelem legkisebb jelét sem mutatva beledugta a karját. Az oroszlán néhány másodpercig szelídséget színlelt, aztán kíméletlenül összezárta hatalmas állkapcsát. A most már félkarú idomár pedig ott állt a csodálattal teli pillantások központjában, és csak mosolygott tovább, mintha mi sem történt volna. Azt sem vette észre, amikor egy másik nagymacska kiütötte kezéből a következő mutatványhoz szükséges kelléket, a tüzes karikát. A lángok körülvették, és kegyelmet nem ismerve törtek maguknak utat a nézőtér felé. Ezt látva, az emberek halál nyugodtan elhagyták ülőhelyüket, és elindultak a kijárat felé. Amikor az utolsó néző is kilépett, a cirkuszt teljesen ellepték a lángok.

Kint már sötét volt. A csillagos ég végeláthatatlan sátra alatt kicsinek, eleynészőnek tűnt a tűzbe borult cirkuszi sátor. A két cirkuszigazgató már kint állt a bejárat előtt.

– Holnap is várjuk önöket, kedves nézőink! – búcsúzott 1. számú. 2. számú pedig sorra kezet csókolt a hölgyeknek. Az emberek fölöttébb meg voltak elégedve az aznapi előadással. Hirtelen kétségbeesett oroszlánüvöltés csapott fel a lángok közül, és rázta meg a völgyet. De ez nem érintett meg különösebben senkit. Egy édesanya könnyed hangon kérdezte meg fiától:

– Mit mentenél ki az égő cirkuszból, kisfiam?

– A lángokat – hangzott a válasz.

Az embereket narancsillatú álmok gyötörték aznap éjjel. Süketek voltak és némák. Kötélen táncolva nyelték a kardokat. Nyulakat szelídítettek, és oroszlánokat varázsoltak elő kalapjukból. Végül lángokba burkolva menekültek az egyetlen helyre, amely nem égett: a cirkuszba.

(Tabéry novellapályázat 2016 – III. díj, megosztva)

NAGY MÁRTA

Személyvonat indul

Két éve cserélték le a szerelvényeket. Most fehérek és jóval halkabbak, Alstom A5M2 típusú, tagolatlan, francia kocsik. Még újak, modernek, szinte sterilek. Nekem jobban tetszettek a régi, negyvenéves, szovjet metrók, amikkel nem volt biztonságos utazni, jobban tetszettek a kopott halványzöld fémfalak, a szakadt bőrülések, az egyenletes kattogás. Amikor utoljára Pesten voltam, emlékszem, még kékek voltak a szerelvények, sokkal nagyobbak, akárcsak az emberek, és arra is emlékszem, hogy nem értettem: ha az 1-es, a sárga metró szerelvényei sárgák, a 3-as, kék metróé pedig kékek, akkor a piros, 2-es metró szerelvényei miért nem pirosak? Akkor hatéves voltam, most tizenhat. Akkor sokkal értelmesebb dolgokon gondolkodtam, most azon, hogy hova tettem a jegyem, van-e nálam diákigazolvány, jól emlékszem-e a menetrendre, hogy miért néz rám olyan morcosan az az öregasszony, és hogy vajon hol kell majd leszállnom. Batthyány. Széll Kálmán. Déli.

„Személyvonat indul 16 óra 16 perckor, 10 perc múlva, a második vágányról. A vonat Budapest Déli pályaudvar és Tapolca között, minden állomáson és megállóhelyen megáll. Figyelmeztetjük kedves utasainkat, hogy a vonat csak másodosztályú, nemdohányzó kocsikkal közlekedik.”

Szándékosan üres fülkét kerestem, mert egyedül akartam utazni. Felerőltettem a bőröndöm a csomagtartóra, leültem az ülésre, és vártam.

Kelenföldön felszállt egy férfi. Megállt a folyosón, és benézett, mintha latolgatna valamit. Aztán mégis bejött, feldobta a táskáját a bőröndömmel szembe, leült az ülésre, előrekönyökölt a térdére, a padlóra meredt, aztán elővett a zakójából egy szál cigit meg egy gyújtót, rágyújtott, szívni kezdte, a földre hamuzott. A csikket elpöckölte, ugyancsak a földre, rátaposott, hogy kioltsa, hátradőlt, fél kézzel az ablakpárkányra könyökölt, az állát támasztotta, rám nézett, majd megszólalt:

– Rühellem az ilyen kis kurvákat, mint amilyen te vagy – mondta. Azt hittem rosszul hallok... – Rühellem az utcán sétáló fiúkat, akik messziről stírólik a magadfajtákat, ha szemből jönnek, megnézik a lábadat, hogy elég hosszú-e, ha hátulról, a fenekedet, hogy elég kerek-e, ellenőrzik, mennyire

NAGY MÁRTA (1999, Budapest) nyolc évig a marosvásárhelyi Művészeti Líceum zene szakos, majd a Bolyai Farkas Elméleti Líceum matematika–informatika szakos diákja. Ez az első publikációja.

vagy jó nő, esetleg osztályoznak, vagy közelebb érve lefényképezik a hátsódat, hogy megmutogathassák a többi idiótának, de ha nem vagy jó nő, nem vesznek rólad tudomást. Mikor közelebb érnek, nem néznek rád, csak nézik a következőt... Rühellem az iskolákban a diákokat, hogy csak akkor köszönnek a másoknak, ha egyedül vannak, és épp eszükbe jut, hogy zeneórán, amikor a tanár Mozart Török indulóját teszi be a lejátszón, ők gépzene-t hallgatnak a fülhallgatójukból, és amikor rájuk szólnak, nekik áll feljebb. Hogy nem tisztelik az öregebbeket, sem egymást, csak magukat imádják a végtelenségig, ha valaki emberséges velük, ők embertelenek vele... Rühellem a tanárokat is, akik diákkorukban ugyanazt csinálták, mint ti, most mégis büntetnek érte. Hogy rád erőszakolják az elképzelésüket, és azt kérik vissza. Hogy nem oktatnak, hanem kioktatnak, véghez viszik rajtad, amit ők akarnak, akkor is, ha te nem akarod, aztán a fejedhez vágják, ha szabadulni akarsz, gúnyolódni, és rád szállnak, lovagolnak egy témán, amíg csak lehet, ha már rég megbántad, és menekülnél, akkor is. Vagy perverz megjegyzéseket tesznek rád a tested, a ruhád miatt, amikor a táblánál vagy, és elvárják, hogy te is neved, meg a többiek is. De ha nem teszed, mert undorodsz az undorítótól, és ez kiül az arcodra, ordítanak veled, jönnek az egyetemekkel meg diplomáikkal, akkor csinálj így, ha neked több lesz, mint nekem, üvöltik, és magukból kikelve kitesznek óráról... Rühellem, hogy a kiéhezett férfiak utánad pisszegnek az utcán, és rühellem, hogy az összes lány egyforma, mégis mindenki azt szajkózza magáról, hogy mennyire eredeti... Most azt mondod, egy felnőtt férfi nem gondol ilyeneket, de mit érnék el vele, ha a politikát szídnám neked, vagy az igazságszolgáltatást? Te ebben élsz, és én azt akarom, hogy megértsd, amit mondom... Rühellem, hogy az emberek jajonganak a globális felmelegedés miatt, majd eldobják a használt óvszereiket az utcán, kólás dobozaikat a parkokban... Rühellem a valóság-show-kat, és a reklámokat a csatornákon. A szép embereket, mert büszkék rá, és a csúnyákat, mert szépek akarnak lenni, és bánatukban enni kezdenek. A házásokat, akik belesavanyodnak az együttlétükbe, aztán faképnél hagyják egymást az első nehézségnél. A pszichológusokat, hogy minden miatt az elcseszett gyerekkorodat okolják, azt mondják, attól lettél ilyen romlott, pedig csak ilyen vagy, mert így születted, az elcseszett gyerekkorod is csak azt hozhatja ki belőled, ami benned van. Hogy mindenki keresi a bűnbakot, boldog-boldogtalant hibáztat, de a büdös francért se vallaná be, még saját magának se, hogy a legnagyobb köcsög ő maga... Látod? Most is mire gondolsz? Arra, hogy csak ők a hülyék, te nem ilyen vagy, te jobb vagy. Erről beszélek. Mind közül te vagy a legrosszabb, lásd már be végre, a francba, próbáld megérteni, amit mondani akarok. Szánalmasak vagytok, egytől egyig, undorítóan szánalmasak!

Közben felállt, egészen közel hajolt az arcomhoz. Egy idegen férfi, aki valamiért az én fülkémbe jött, annak ellenére, hogy mindkét szomszédos kabin üres volt, pont ma, amikor kifejezetten szerettem volna belefutni

a saját magányomba. Alig tizenöt perce szívja a levegőmet... már most gyűlölöm. Gyűlölöm!

Gárdonyi. Székesfehérvár. Balatonakarattya.

Egy órája mentünk már, amikor megint megszólalt. Először azt hittem, folytatja a fejmosást, de most valamiért senkit sem szidott, váratlanul témát váltott:

– Egyszer elvittem magammal játszani a húgom – mondta. – Az erdő felé mentünk: mindig ott játszottam, az erdő szélén, a mezőn, mert tudtam, hogy anyám aggódna, ha tudná, hogy egyedül vagyok bent az erdőben. Tizenegy éves voltam, a húgom négy. Ahogy mentünk a magas fű között, emlékszem, néha megállt, leguggolt, nézte a bogarakat, kitépett egy-két szál fűvet, vagy virágot, felugrott, kacagott. Csak úgy lobogott utána a haja. Mire az erdőhöz értünk, elfáradt, arra kért, hogy fogjam meg a kezét, húzzam. Beszéltem neki a katicákról, a lóheréről, a gyíkokról, elmondtam, amit tudtam róluk, ő pedig csendben, csodálkozva hallgatott, itta minden szavam, nekem meg csak úgy dagadt a mellem. Szerettem volna, ha még inkább felnéz rám. Bevittem az erdőbe, pedig én is féltem, és amikor nem akart jönni, azt hazudtam, hogy már sokszor jártam itt, megígértem neki, hogy vigyázok rá. Nagyon figyeltem, hogy merre megyek, megpróbáltam megjegyezni dolgokat, hogy visszataláljak majd, ha kifelé jövünk. Sokat mentünk, egész mélyre, aztán megálltunk egy kicsi tó mellett, hogy pihenjünk. Meglátott egy gyíkot, felkiáltott, megpróbálta elkapni, de nem sikerült. „Fogd meg nekem, fogd meg nekem, kérlek!”, kiáltotta, én meg felugrottam, a gyík után futottam, mert azt akartam, hogy csillogjon a szeme, amikor odaadom neki, hogy egy rövid ideig én legyek a hőse. Imádtam őt. Messzire mentem, mire megfogtam, de sikerült. Visszafordultam a tó felé, amikor hallottam, hogy a nevemet kiáltja, de elcsuklik a hangja, én meg tiszta erőmből futni kezdtem felé, mert tudtam, hogy biztosan beleesett a vízbe, és most mindjárt megfullad, mert nem tud úszni. Ijedtemben elhajítottam a gyíkot. Mire odaértem, valahogy kievickélt, leért a lába, és kifelé jött a vízből, barna haja az arcára tapadt, kék ruhájából csorgott a víz, a szája lila volt, köhögött. Nagyon fázott, de nem remegett, mert nem akart megijeszteni, azt mondta, jól van, majd megszárad, csak várjuk meg, mert nem akar így hazamenni, hogy anyám engem hibáztasson. Annak ellenére, hogy igaza volt, és tudtam, hogy anyám meg fog ölni, és apám agyonver, azt is tudtam, hogy nem maradhatok itt vele, mert fúj a szél, és meghűl, amúgy is beteges szegény. Levettem róla a ruháját, ráadtam a pólómat és hazafutottam vele. Otthon aztán úgy tűnt, hogy nem hűlt meg, sőt semmi baja nincs. Másnaptól kezdve viszont semmi nem maradt meg a gyomrában, mindent kihányt és ment a hasa, mert túl sok szennyezett vizet nyelt. Hiába etettük sóval és itattuk

vízzel, kiszáradt, legyengült, aztán meghalt. Azt hiszem, erre mondják: „a sors iróniája”.

A férfi elhallgatott, a kezét nézte, és nagyon sokáig nem mozdult, csak ült egy helyben, és lassan lélegzett. Miközben beszélt, folyamatosan cigaretázott, beszívott, lent tartott, kifújta, amitől a beszéde szaggatottá vált. Ha elszívott egy szállal, elpöckölte a csikket, és elővett egy következőt. Még mindig a földre hamuzott, egész kis kupac gyűlt a padlóra, a füst pedig csak sűrűsödött a fölkében, mert az ablakot nem nyitotta ki, én meg nem merem, nemhogy kinyitni az ablakot, de még megszólalni sem. Félttem, hogy újra kezdi a szitkozódást, és nem akartam még egyszer hallani. Csak vártam, hátha megint beszélni kezd, és akkor nem rám figyel majd, hanem mindig a következő mondatra, meg a cigire. De nem beszélt, én meg imádkoztam, hogy ne nézzen rám, ne vegyen észre. Tizennégy perc telt el így.

Balatonkenese. Balatonfűzfő. Balatonalmádi.

– A temetés után mindenki odament az anyámhoz, hogy részvétüket nyilvánítsák, törölgették a vizenyős szemüket, sóhajtoztak, jajgattak, sajnálták anyámat, engem, meg magukat. Nekem semmi kedvem nem volt ehhez az egész szarhoz, fogtam magam és eltűntem a temetőből, bementem a faluba. Volt a piac mellett egy kicsi, elhanyagolt bódé, ami egy vénemberé volt. Leültem a hátához, a falnak dőltem, és hallgatóztam. A vénember épp rábeszélte egy vevőt, hogy vegyen meg egy fát, minőségi, olcsó, finnországi, jó fenyő, igazán megéri, nagyon szép lesz, örökzöld, hosszú életű, dicsérte, nekem meg felfordult a gyomrom a tenyérbe mászó modorától, hogy olajat önt egy konzum-idiótára, és eldöntöttem, hogy megbosszulom. Igazából nem is az örege haragudtam, most már sajnálom is kicsit, hanem sokkal inkább magamra, a világra, meg a húgomra, hogy csak úgy itt hagyott engem a sok boldogtalan között. Megvártam, amíg elmegy a vevő, és az öreg elalszik a székből, ismertem jól az embert, mert apám mindig tőle vásárolt, és tudtam, hogy fősvény vadállat, hogy egy jó vásár után mindig alszik egyet, és hogy szenilis. Amikor hallottam, hogy már horkol, előrelopóztam a fái mellé, nagyon halkán, hogy ne ébresszem fel. Csak a kutujától félttem, nehogy rám ugasson, és felébressze a vénembert, mert akkor nekem annyi. De a kutya nem volt sehol, én meg csendben elvettem egy fenyőt a helyéről, és lassan hátrálni kezdtem. A vénember jó alvó volt, nem ébredt fel, és tudtam, hogy nem fogja észrevenni, hogy hiányzik egy fa, mert feledékeny volt, a többiek szerint bolond is. Szerencsém volt, mert nem látott senki. Hazarohantam a fával, kivettem a fészerből egy ást, és felmentem az erdőhöz, egész be addig a tóig, hogy elültessem. Úgy csináltam mindent, ahogy az öreg a vevőnek mondta, de éhes is voltam, és fáradt, és az ásás nagyon lassan ment. Csak délutánra lettem kész az ültetéssel, de nem akartam hazamenni, mert tudtam, megint megvernek otthon. Ott maradtam, feküd-

tem a földön, és csak arra tudtam gondolni, hogy az egyik pillanatban még élsz, a másikban pedig már nem, és hogy ez a fenyő, ha örökzöld, mért nem lehet egy ember is örökzöld. Évekkel később jutott csak eszembe, hogy mit is csináltam akkor igazából, hogy élőt hoztam a világba egy halott helyére. Folytattam az életét nélküle, hogy ha mással nem is, de legalább magammal elhithetem, hogy örökzöld embert alkottam a hűgomból, a hűgomért.

Alsóörs. Csopak. Balatonfüred.

– Jön a kalauz – ugrottam fel, mert eszembe jutott, hogy a pályaudvaron bmondták: a vonat csak nemdohányzó kocikkal közlekedik, itt benn meg áll a füst, és megpróbáltam lehúzni az ablakot. De beragadt, nem tudtam megmozdítani se, csak ott bénáztam. Már épp segítséget akartam kérni a férfitől, amikor megvetően cicegett egyet, felállt, kicsit arrébb tolt:

– Hagyd, majd én! – mondta, lehúzta az ablakot, és mielőtt leült volna, lábbal beseperte a hamukupacot meg a csikkeket az ülés alá. A kalauz bejött, megállt, odaadtuk neki a jegyeket. Miközben aláírta, felpillantott, jól megnézett minket, aztán megkérdezte:

– Együtt utaznak?

Nem tudtam, mit mondjak. A férfi rám nézett, és válaszolt:

– Igen. Együtt.

A kalauz visszaadta a jegyeket, körülnézett, aztán kiment.

Aszófő. Örvényes. Balatonudvari.

A férfi rövid hallgatás után megint mesélni kezdett:

– A következő fát két évvel később ültettem, az előző mellé, a tóhoz. Tizenhárom voltam... Akkoriban nem szerettem otthon ülni, azt hiszem, ez a korral jár. Szóval, kint voltunk az utcán és megint valami baromságon törtük a fejünket, kalandokat kerestünk, amiknek általában rossz lett a végük. Gyakran loptunk, ablakot törtünk be, vagy csesztettük a kisebbeket, de aznap valaki kitalálta, hogy fojtsuk meg a vénember kutyáját. Ellenkeztem, mondtam, hogy nem, azt nem lehet. Néha elfajultak a dolgok, de még sosem öltünk. Akkor ellenem fordultak, azt mondták, azért tiltakozom, mert nem merem megtenni. Mondtam, hogy de, meg merem, csak nem fogom, mert nincs értelme. Erre méginkább nekem támadtak, ketten el is futottak, és a kutyával tértek vissza. Gondolhatod, mi lett a vége. A kutya nyüszített, aztán hangosan vinnyogott, keservesen tekergőzött jobbra-balra, karmolt, én meg csak szorítottam a nyakát, az ujjaim megmeregvedtek, a kezem fagyos volt és véres, az arcomon folytak a könnyek, a többiek meg csak kiabáltak, hogy „Fojtsd meg! Fojtsd meg!” Tudtam, hogy ők se mernék, mégsem bírtam elengedni, akármennyire is szerettem volna. Amikor az egésznek vége lett, mindenki elhallgatott, szétszéledtek. Én

elmentem, hogy lopjak egy fát, de most már nem a vénembertől, hanem egy másik árustól. Felvittem az erdőbe, és gödröt ástam, hogy elültessem, és eltemessem a kutyát.

Fövenyes. Dörgicse. Zánkafürdő.

– Azt a fát sok másik követte: fent a tónál most hat fenyő áll. Az utolsót nemrég ültettem, azt hiszem, két hónapja, igen, januárban... Egy reggel biciklivel mentem dolgozni. Megálltam egy büfé mellett, hogy kávét vegyek magamnak, sok tejjel, cukorral, forrón. Kifizettem, és amikor viszsza mentem a biciklitartóhoz, egy hajléktalan állt a biciklim mellett, rongyos ruhában, piszkosan, kezében egy kétlitres, félig üres Kőbányaival. Nem ez lehetett az első köre, búzlótt az italtól, de nem akartam ráripakodni és elküldeni a francba, inkább beszélgetni kezdtem vele. Elmesélte az életét, aztán arra kért, nem veszek-e neki is egy kávét, mert nincs pénze. Gondoltam, miért is ne, elmentem, hoztam neki is egyet, sok tejjel, cukorral, forrón. Tovább beszélgettünk, és már menni készültem, amikor üzletet ajánlott: ha veszek neki reggelire egy lángost a bódéból, cserébe nekem adja a fél üveg Kőbányait. Merész ajánlat volt, de elfogadtam, tetszett az öreg. Mondtam, hogy nem kell a sör, veszek neki anélkül is, de vigyázzon a biciklimre, amíg hozok neki egyet. Elmentem a bódéhoz, és kértem egy lángost, mondták, hogy várjak. Hátranéztem az öregre. A biciklim mellett állt, hadonászott, aztán utánam kiabált: „Fiatalember, tegyen rája kecsapot is!” Ezen muszáj volt nevetnem, de kértem rá ketchupot is, és odavittem neki. Amikor odaadtam, rám nézett és csak annyit mondott: „Ennyi kecsap nem elég, nem viszi vissza?” Ezen felidegeskedtem, és otthagytam, de másnap is találkoztam vele, ugyanott. Azután minden nap találkoztunk, voltak jobb és rosszabb napjai, de mindig kapott tőlem valamit, egy új pulóvert, kabátot, pénzt, cigarettát, vagy épp egy ketchupos lángost, és mindig rengeteget beszélgettem vele. Aztán egy nap hiába vártam rá a biciklitárolónál, nem volt sehol. Akkor kiszólt a bódés, hogy ha az öreget várom, ne töltsen itt az időm, mert nem jön; „tegnap megkéselték valami suhancok. Nem beszélget az már senkivel” – mondta, és a hangja csöpögött a gúnytól. Undorító alak. Aznap nem mentem be dolgozni, loptam egy fát, és elültettem. Loptam, pedig lett volna rá pénzem.

Zánka-Köveskál. Balatonszepezd. Szepezdfürdő.

A férfi felállt, felhúzta az ablakot, de nem ült vissza, fel-alá járkált.

– Rühellem, hogy ha jót akarok tenni, jöttek és elrontjátok. Rühellem, hogy ha örömet akarok szerezni, valami közbejön. Ha meg akarok menteni valamit, ellenem fordultok, fölém kerekedtek, és kényszerítetek, hogy a saját két kezemmel pusztítsam el. Ha elkezdek felépíteni valamit, egy moz-

dulattal, gondolkodás és szégyenérzet nélkül porig zúzzátok. Rühellem, hogy mind gyilkosok vagytok, és természetesnek veszitek, és a kurva életbe, azt rühellem a legjobban, hogy pontosan olyan vagyok, mint ti. Az egésznek semmi értelme, csak próbálkozol újból és újból, és minden próbálkozásod kudarcba fullad. A francot se érdekli. Akkor téged miért érdekel? Az egésznek semmi értelme. Ha okos vagy, hagyod a francba az egészséget, és ha rám hallgatsz, hagyod is.

Megállt, várt, aztán pakolni kezdett.

– Nos, ennyit akartam elmondani – jelentette ki, zsebre tette a gyújtót, a szivartárcát, és begombolta a zakóját. – Most leszállok, keresek egy faárust vagy növénykereskedőt, és ellopok egy fenyőt. Aztán felmegyek a ház mögött a mezőn, egész az erdőig, a tóhoz, és ások egy gödröt. Ez lesz a hetedik fa ott, a sor végén, mert többet már nem fogok tudni elültetni, ha nem leszek. A húgomé, a kutyáé, és még másik öt mellett az utolsó fa lesz ez, a legutolsó, igen, a sajátom...

Leemelte a csomagtartóról a táskáját és a vállára vette.

Révfilöp.

– Gyere velem – mondta, és a szemembe nézett, egész hosszan. A vonat lassulni kezdett, majd megállt, a férfi kinyitotta a fülke ajtaját, elővett még egy cigit, a szájába tette, és kérdően visszanézett rám, vajon vele tartok-e. Az egésznek semmi értelme.

Igaza van.

Talán...

Vele kéne mennem.

(Tabéry novellapályázat 2016 – III. díj, megosztva)

KÁNYÁDI IRÉNE

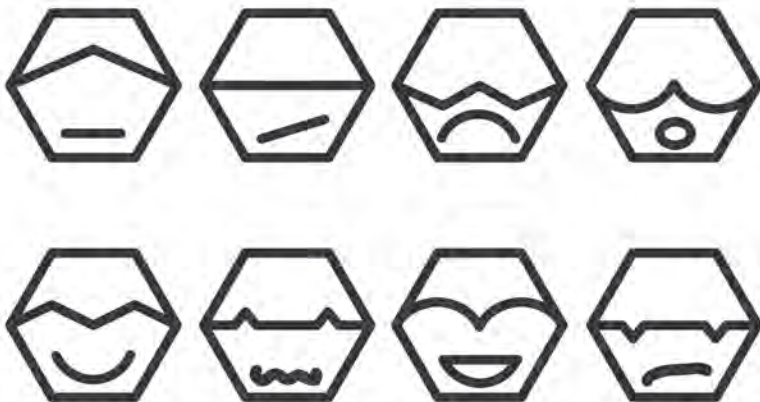
Tanszéki tárlat a dada bűvkörében

Művészet

A PKE Képzőművészeti Tanszékén minden tanév végén kiállítás rendeznek a diákok elkészült munkáinak a kiértékelése céljából.

Nagyon mozgalmas időszak ez, hiszen itt már láthatóvá, kézzelfoghatóvá válik mindaz, amit a diákok az év alatt tanultak, így alkalmuk adódik arra, hogy ezt egymásnak és a kívülállóknak is megmutathassák. Ilyenkor a PKE Képzőművészeti Tanszékének termei rendkívüli módon megelevenednek, minden terem egy vagy több tantárgyhoz fűződő alkotásoknak ad helyet. A munkák színes egyvelege fogadja a látogatókat falakon, asztalokon, monitorokon egyaránt.

A megszületett alkotások a tantárgyak profiljának függvényében jól meghatározott témakör szerint csoportosultak, ugyanakkor a megszabott technikai elvárásoknak is eleget tettek.

Varga Krisztina (I. év):
Emotion icon, 2016

KÁNYÁDI IRÉNE (1977, Sepsiszentgyörgy) filozófus, művészettörténész. A BBTE filozófia szakán végzett és szerzett doktori fokozatot, 2013 októbertől a PKE adjunktusa. Tanulmányai szaklapokban láttak napvilágot.

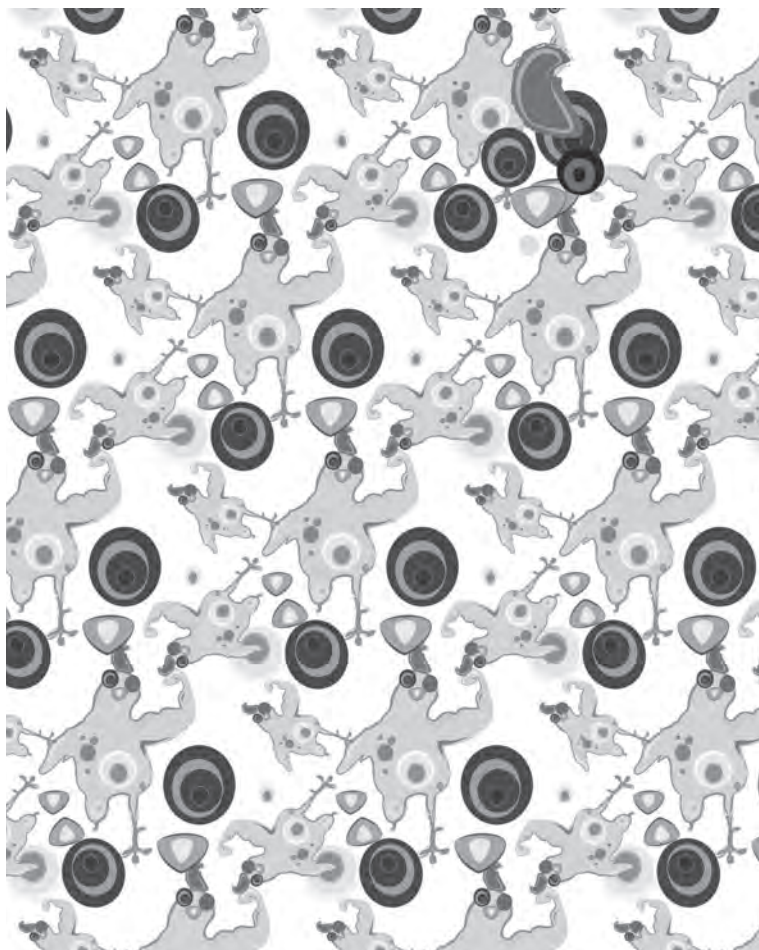
A *Tervezőgrafika* tantárgyon belül az elsőéves diákok a kisgrafika elemeivel és ebben főként az arcattervezéshez elengedhetetlen betűképpel (*lettering*) ismerkedtek meg. Láthatunk itt tervezett ikon szetteket, piktogramokat, *paternelket* (mintákat) és ezeknek a kiterjesztett alkalmazásait (terülődísz, csomagolópapír, papírtasak, póló).

A kiállított munkák nagyrészt a stilizálási gyakorlatok témája köré csoportosultak, amely magába foglalta a figuratív és elvont ikon szettek és *paternel* tervezését a „génmanipulált és klónozott csirke” témájára.

Az elsőéves diákok munkái meglepően kreatívak, egyediek és kivitelezésükben igényesek. Ez a PKE Kép-

*Balázs Ildikó (I. év):
Génmanipulált mintaterv,
2016*

zöművészeti Tanszéke színvonalának emelkedésére enged következtetni.

Ugyanebben a témakörben megemlíthetjük az Országépítő Kós Károly Egyesület (OKKE) vizuális arculatterve köré csoportosult munkákat, amelyek megrendelésre készültek. Ezt illetően mondhatjuk, hogy „a pedagógiai stratégiánk már a kezdetektől tartalmaz külsős megrendeléseket, azért, hogy a fiatalok alkalmazkodó képességeit a kreativitás mellett fejlesszük.”¹

A harmadik és negyedik félév programja a kulturális arculat és a társadalmi célú hirdetések struktúráival, típusaival és tervezési követelményeivel foglalkozik. Ennek keretében a

*Kószegi Tímea (I. év):
Klóros csirke, 2016, pattern*

*Técsi Boglárka,
Tamás Eszter (I. év):
Országépítő Kós Károly
Egyesület, 2015, logóterv*

kiállított munkák a tárgyias plakát, a dekoratív plakát (John Madden: Shakespeare in Love / Szerelmes Shakespeare, 1998 témájára) és a montázsplakát (Peter Greenaway: Prospero's Books / Prospero Könyvei, 1991) témájára készültek, ugyanakkor az 1956–2016 Magyarország témakör is izgalmas munkák megszületésére adott alkalmat.

A *Narratív könyvgrafika* tantárgy első éves programja bevezetés a könyvtervezés és illusztrálás rejtelmeibe. Ezen

belül is a karikatúra, a karaktertervezés, a narrációs gyakorlatok és a könyvmakett-készítés tematikáját ölelte fel. Ennek értelmében a diákok ábécéskönyvet készítettek megrendelésre, narrációs gyakorlatokat végeztek képregényben és illusztrációs gyakorlatokat a Münchhausen báró kalandjaira.

Az *Animáció*, *Videó* és *Perspektíva* tárgyakon a kiállítás alkalmával a diákok sikeresen bizonyították, hogy alaposan sikerült elsajátítaniuk az animációs alapokat, a mozgógrafikát és a karakter animációt (hangra szinkronizáltak karaktereket). A *Perspektíva* tantárgy témájának érdekessége – „a lehetetlen perspektívaszerkesztés” – az eredetibbnél eredetibb munkák megszületését eredményezte. Ugyanakkor fontos megemlíteni a 3D programok megismerését és használatát, aminek

segítségével a tér már virtuálisan is megjeleníthető.

Az ezen tantárgyakban elsajátított ismeretek révén a diákok nemcsak a tanszéki kiállításon szerepeltek jól, hanem rengeteg díjat kaptak mind országos, mind nemzetközi film- és animációs fesztiválokon. Például a „*Negyvenegyetlen-nem*” filmfesztiválon diákjaink (Mezei B. Virág, Angyal Olívia, Éberst Viktória) három díjat kaptak. Emellett fontosnak tartom megemlíteni *Bende Attilának* a Műcsarnok

'56

Képek és pixelek című kiállításán bemutatott *Memento* című filmjét. Ismertek vagyunk a *Mediawave* és a *Busho* fesztiválon, és kapcsolatot tartunk a *Kecskeméti Animációs Filmstúdióval* is.

A *Vizuális kommunikáció* területén a diákok a videoklip műfajának megismerése által olyan audiovizuális formátumot alkottak meg, amelynek a filmes alapanyagát egy pop-art művész stílusa szerint átdolgozott frame-ek és filmképek képezik. A videoklip képelemei *stop motion*ban készült tárgyanimáció filmkockái voltak, ezeket átszínezték egy

Berszán Virág (II. év):
Az 1956-os forradalom
60. évfordulójára, 2016,
poszter, 70×50 cm,

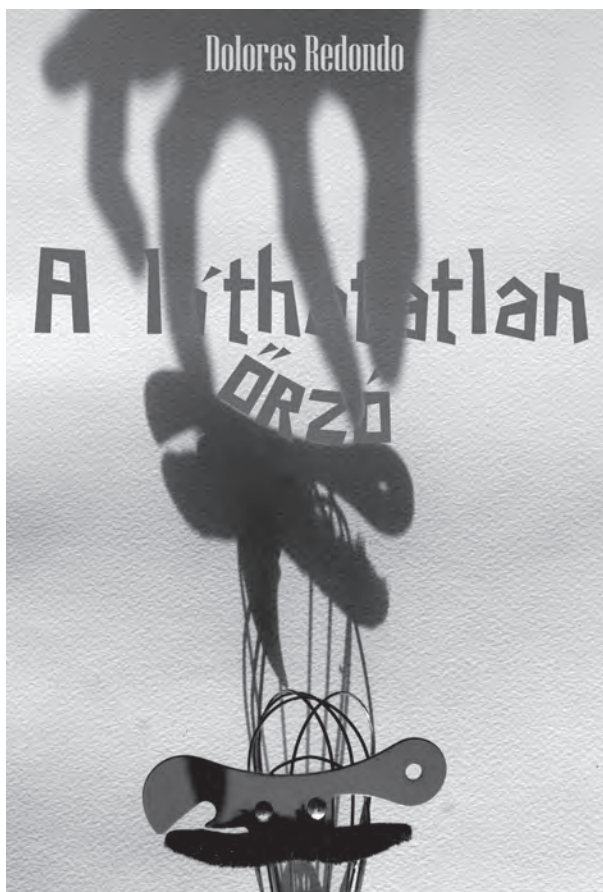
Gyurka Andrea (II. év):
Peter Greenaway:
Prospero könyvei, 2016,
filmplakát, 70×50 cm,

választott pop-art munka (például Andy Warhol, Roy Lichtenstein) stílusjegyei szerint.

Ugyanakkor felhasználták rövid filmszekvenciák, gif-ek felbontott filmkockáit vagy animált geometrikus síkalakzatokat is, amelyek képkockái váltják egymást a világos-sötét kontrasztok – a színes és színtelen –, a kiegészítő színek viszonya és logikája szerint. Külön megemlíteném *Bende Andrea* és *Gyurka Andrea* filmjeit. Izgalmas alkotások születtek a *Promófilm jelenetek és Promófilm tervezetek* feladat során is. Habár a film tematikája szabadon választható, mégis kötelező szempont volt a jelenetek, felvételek háttérének kicserélése, hogy a promófilm reklámfelületét megteremthessék.

A vizuális kommunikáció tantárgy harmadéves folytatásában a Fluxus kommunikáció és küldemények témája köré csoportosultak a kiállított munkák. A kísérleti grafikában pedig téma volt az idei Székelyföldi Grafikai Biennáléra munkát készíteni. Erre négy diák jutott be: Kónya Kincső, Birtalan Csaba, Gergely Arnold, Zahui Patrick.

A *Multimédiának Egy nagyváradi urbanisztikai egység infografikus ábrázolása* volt a feladatköre, hogy a megszületett munkák tartalmazzák egy urbanisztikai egység és részlemeinek infografikus ábráit, adatait és szövegelemeit. Emellett a funkcióknak megfelelő analóg vagy internetes formátumok terveit is a diákok tervezték meg (például pannó forma,

összehajtható szórólap, digitális internetes infografika, animációs infografika stb.)

A hallgatók feladatmegoldásai közül kiválasztott legjobb munkák szerepeltek azon a kiállításon, amelyet a tanszék a 2016-os Szent László Napok rendezvényen szervezett.

„Építsd be a saját alkotásod egy reális vagy egy fiktív környezetbe!”² a mottója annak a tárgynak, amelynek célja a hallgatók környezettudatos emberré válása és az, hogy olyan alkotásokat hozzanak létre, amelyek reflektálnak a művészeti ismereteik és a világfelfogásuk szerint a saját környezetük gondjaira.

Az esszé-, promófilm, a videoklip tervezet pop-art stílusban és a „reDADA” film kategóriákból, akárcsak a plakát és

*Antal Melinda (II. év):
Dolores Redondo:
A láthatatlan őrző, 2016,
kutatási plakát, 70×50 cm*

*Marchis Dóra (II. év):
Fehér Imre: Égi Madár,
2016, filmplakát,
70×50 cm*

infografika munkákból rengeteg szerepelt az ideai *A művészet mint erőforrás* című kiállításon is, amely a pár éve futó *ArtGenerator* tehetséggondozó program részeként valósult meg.

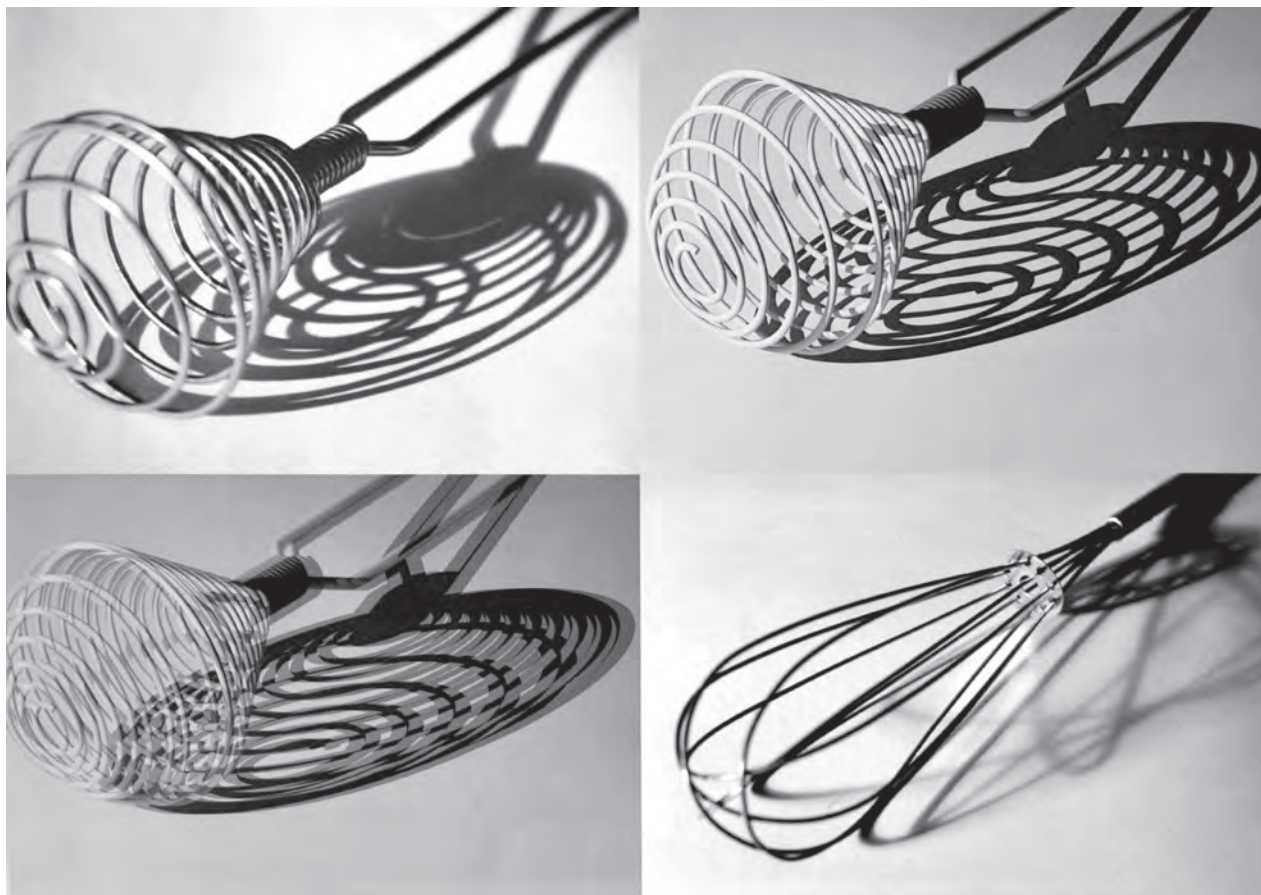
A *Csomagolástervezés* tantárgy kiállított munkái nagyon szépen tükrözik az egység és sokszínűség egyensúlyának megteremtését, az elvszerűséget, a tipográfia verbális és vizuális aspektusainak összehangolását, a könyv tárgyszerűségének figyelembevételét. A *Könyvgrafika* területén megszületett munkák témája egy bábszínházi kiadvány (leprellő) tervezése és Parti

Nagy Lajos *Maya hajója* című munkájára való adaptálás. Fontos szempontnak számított a kulturális termék specifikumának (bábszínházi darab) és a célcsoportnak a figyelembevétele a grafikai tervezésben. A munkák játékosak, vidámak, kreatívak. A harmadéves hallgatók pedig a *Hálóvilág – Hálózatelméleti alkalmazások magazinját* tervezték meg. Ezek a munkákon az egység és változatosság egyensúlya, a funkcionalitás és esztétikum összehangolása egyaránt érzékelhető. Fontos szempont a borítóterv, amelyben az arculati tipográfia és az ötletgrafika ötvöződik a magazin profiljára vonatkoztatva, ugyanakkor a letisztult oldalszerkezet megalkotása az egész kiadványra vonatkozólag. Ugyancsak a *Tervezőgrafika* keretében születtek munkák a köztéri és alternatív reklámozás területén, mint például a gerillareklám, a tv-reklám. Itt a cél egységes vizuális rendszer felépítése volt: termékcsomagolás, óriásplakát, gerillareklám, tv-spot.

Marchis Dóra (II. év):
Paul Maar: *Tessék engem megmenteni*, 2016,
kulturális plakát, 50×70 cm

A *Kreatív gyakorlatok* során az „önéletrajz képekben”, „akkor és most”, „magántér és köztér”, „imaginárius múzeum, illetve a rendkívüli rend”, a „stencilen keresztül történő vízió” témakörökben születtek alkotások. A kiállított munkákon látható volt, hogy a technikai tudást, asszociatív készséget és a filmekben való improvizációt sikeresen, az egyensúlyt megtalálva tudják használni a hallgatók. A mesteris diákok partitúrákat írtak, belőlük egyet megvalósítottak. Ezek közül megemlíteném Bíró Attila Róbert *Tiszta lappal* című munkáját: száradni tett, tisztára

mosott politikai kampányplakátot és szórólapot láthattak a nézők.

A *Fotó* kurzuson *Drégely Imre* munkásságából kiindulva kellett fényképeket készíteniük a diákoknak. Mivel *Drégely* a magyar pop-art és konstruktivista fotográfia kiemelkedő képviselője, a munkák java része ebben a szellemben született, a *multi-image* eszközeit felhasználva. Kiemelkedően szép és egyedi *Bálint Katalin* alkotása. Ezek a fotók összességükben kellemes meglepetést szereztek *Drégely Imrének*, s a művész személyes válaszában értékelte minden diák munkáját. Egy másik érdekes téma a *Művészvacsora* volt: mindenki kiválasztott magának egy művészt, és képzeletbeli vacsorára hívta meg. Itt olyan munkák születtek, amelyek az illető művészből inspirálódva akár meg is lephetik őt. Kiemelkedő közülük *László Judit* munkája. Rengeteg fotó született a *Mesterségek* és a *Nem szere-*

tem témában is, elsősorban plakátfotók. Ugyanebben a teremben láthatunk dokumentumfotókat és igényesen megtervezett ikon szettekét is.

A *Metszet* feldolgozott témája egy *Rembrandt-parafrázis* volt. A hallgatók bebizonyították, hogy a konkrét, kézzelfogható anyagi minőségekkel szembesülve éppolyan jól megállják a helyüket, mint a számítógépes programok területén. A munkák alapvetően hidegtű és rézkarc sokszorosító grafikai eljárással készültek. Kimagaslóan szépek *Lokodi Melinda* *Rembrandt-parafrázisa*.

*Antal Melinda (II. év):
perspektíva gyakorlat, 2016
3D, 50×70 cm*

48

*Birtalan Csaba:
Kompozíció, 2016,
kísérleti grafika, C-print,
50×70 cm*

*Tóth Andrea:
reklámplakátok, 2016*

*Lokodi Melinda, Angyal
Olívia: leporellótervek
Parti Nagy Lajos Maya
hajója c. darabjának
bábelőadásához, 2016*

Az *Anatómián* belül kiállított munkák Barcsay Jenő és Gottfried Bammes művészeti anatómia irányán haladva próbálták ábrázolni az emberi testet.

A *Rajz* témának a célkitűzései elsősorban az ábrázoló rajzolás, amely a szerkesztést veszi alapul. A munkákon fontos szempont a perspektívaszerkesztés, ezt a diákok főleg csendéletek létrehozásában valósították meg; az anatómiai ismeretek által rengeteg portré és kezes portré született. Az ábrázoló szintek különböző területei láthatók a rajzokon, például a műszaki rajz elemei. Ezek révén a diákok megtanulták, hogyan lehet szerkeszteni az egyszerű formákból (henger, kocka stb.) kiindulva, egészen a portréig és a kezes portréig. Ezt követi a megfigyelés alapján való és a kifejező rajzolás, ahol a szubjektív, nonfiguratív elemek megjelenítése volt hangsúlyos. A munkák között rengeteg szén-, tus-, vonalas ceruzarajz és tónusos ceruzarajz látható. A *Színtan* témája személyi igazolvány portré interszubjektív interpretálása és ennek a pixeles változata. Fontos helyet foglalt el a Johannes Itten szíkontraszton alapuló csendélet témája is. Minden munkán más (magában való, fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, szimultán, mennyiségi és minőségi) szíkontrasztot használtak. Izgalmas kihívás volt a hallgatók számára, hogy a szín- és formai torzításokat performance-ra adaptálják és elkészítsék azoknak a műleírását. Ezeknek a performance-oknak a videodokumentációja látható a kiállításon. Ugyanakkor megtekinthetők rovásírásos névjegykártya digitális változatai és falon megjelenő óriás névjegykártyák is.

Végezetül megemlíteném azt a közös témát, amely majdnem minden tantárgy munkáiban megjelent: a *100 éves dada*. Ezen a munkákon látni, hogy a hallgatók alaposan megismerték a dadaizmus művészeti örökségét, életszerűségét, és ráta-pintottak ennek a szellemiségnek a mai időszerűségére. Ugyanakkor az *Intermédia* tantárgy keretében érdekes alkotások születtek a Dada értelmezésében oly módon, hogy a diákok nem a dada hagyományos elemeit használták fel, hanem mai attitűdöt. Említésre méltók Kónya Kincső és Bende Attila rövidfilmjei.

A debreceni Modem vezetése felkérte Ujvárossy Lászlót, hogy 2016 végén kiállítást szervezzen a tanszék dada ihletésű munkáiból.

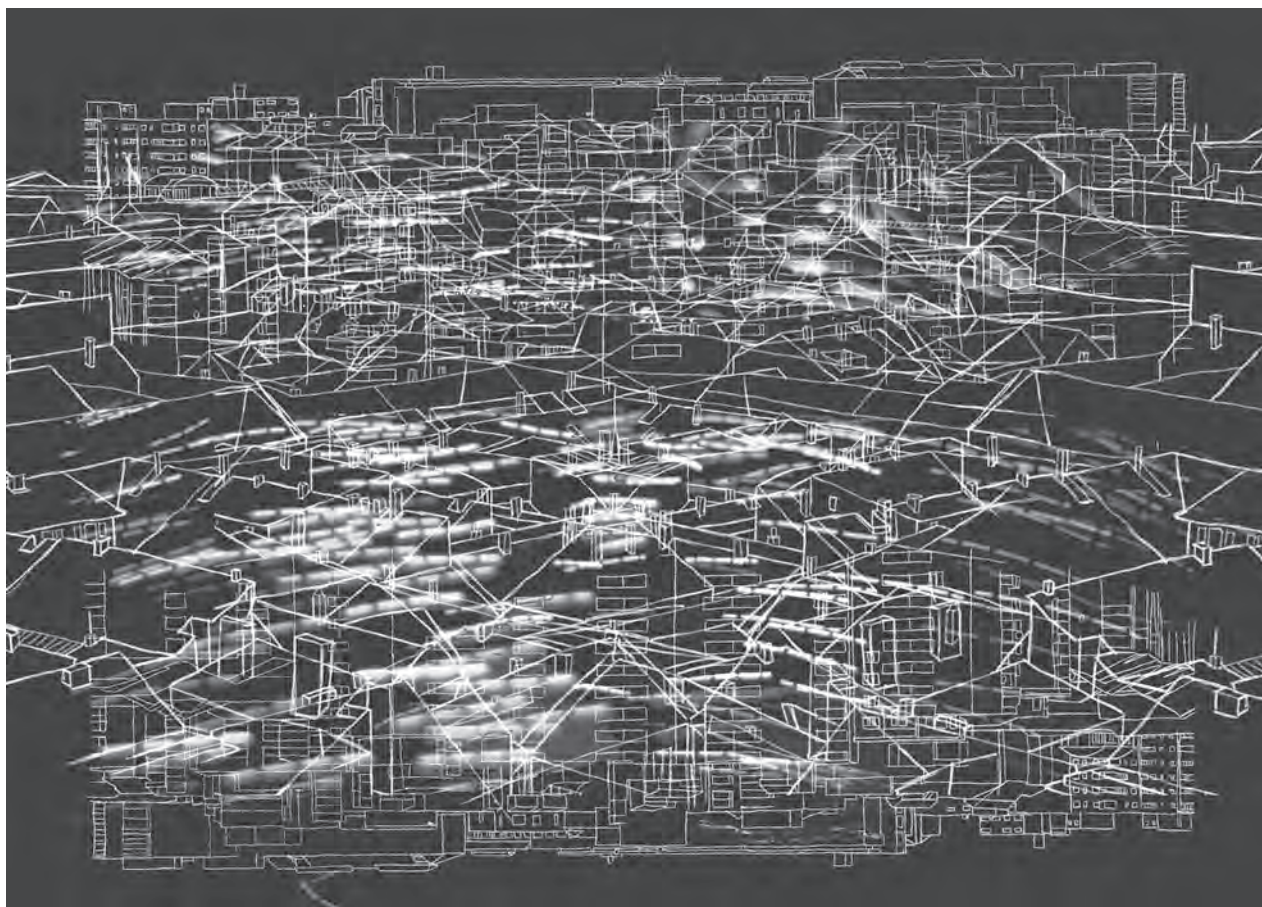
Antal Melinda:
Máris futárszolgálat,
2016, csomagolás

László Judit:
Váradi, 2016,
csomagolás

Sarkadi Imola:
Sulina Seafood,
2016, csomagolás

51

Angyal Olívia:
Maya Chocolate, 2016,
csomagolás

Az idei kiállítás élményszerű volt mind a feladott témák eredetiségét illetően, mint a létrejött munkák inkább többé, mint kevésbé jó kivitelezése által. A diákok sikeresen ötvözték a szakmai tudást és a kreativitást.

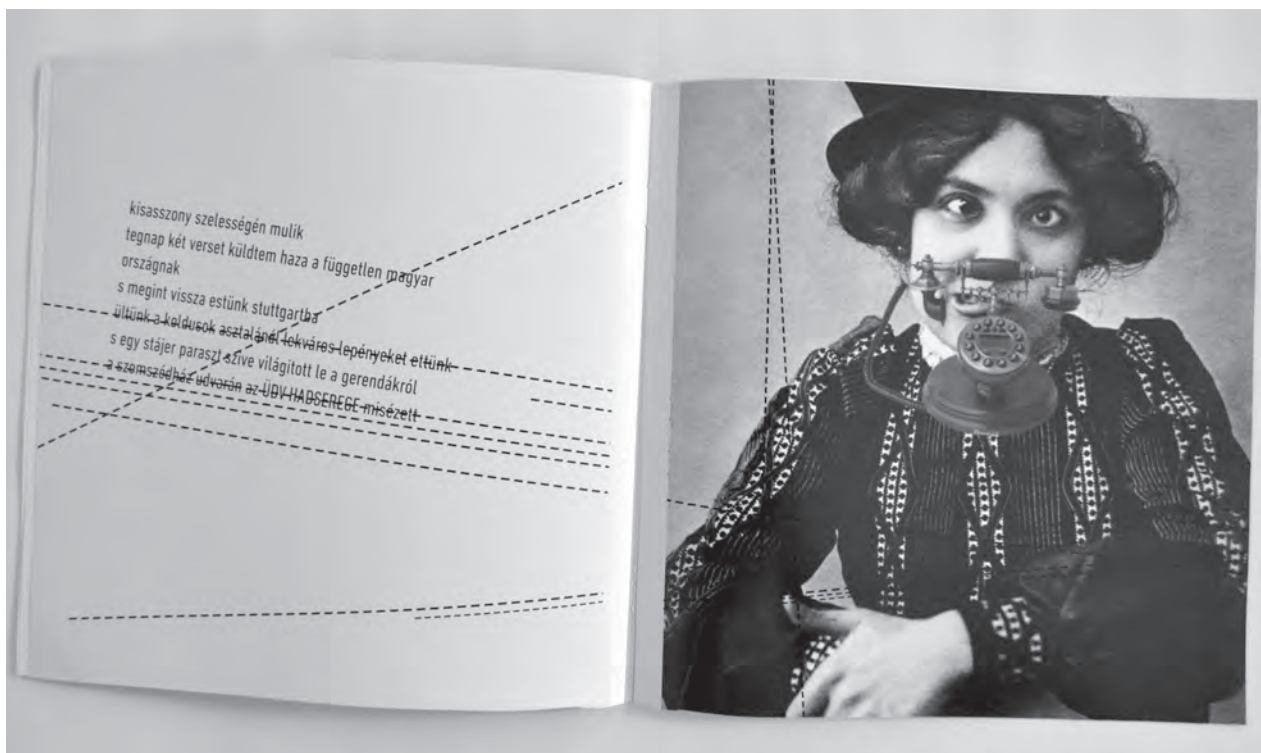
A kiállított anyag óriási, színes, látványos és élő. Híven tükrözi a Képzőművészeti Tanszék szellemiségét, a tanárok és a diákok munkáját.

*Kónya Kincső (MA):
Urbanizáció, 2016,
C-print, 50×70 cm*

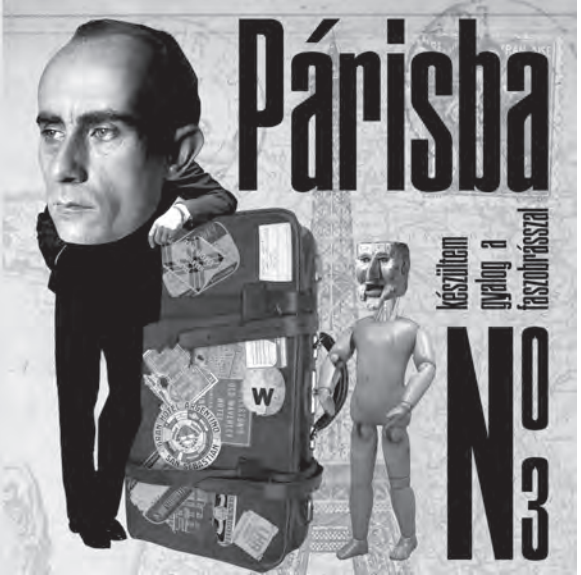
52

*Kónya Kincső (MA):
Dada évforduló, 2016,
plakát, 70×50 cm*

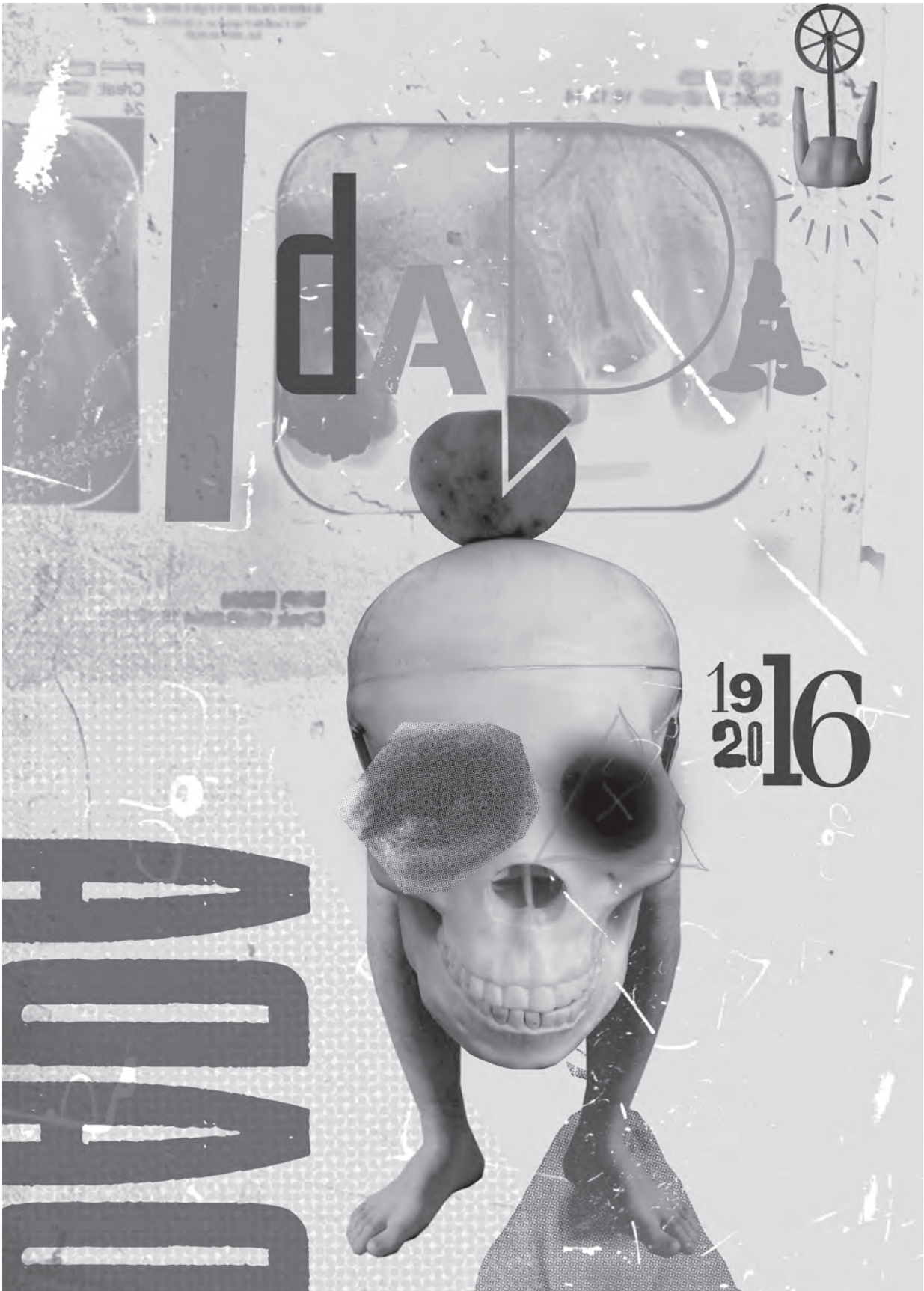

Urbán Orsolya (III. év):
 Kassák illusztrációk, 2016,
 könyvterv, részlet

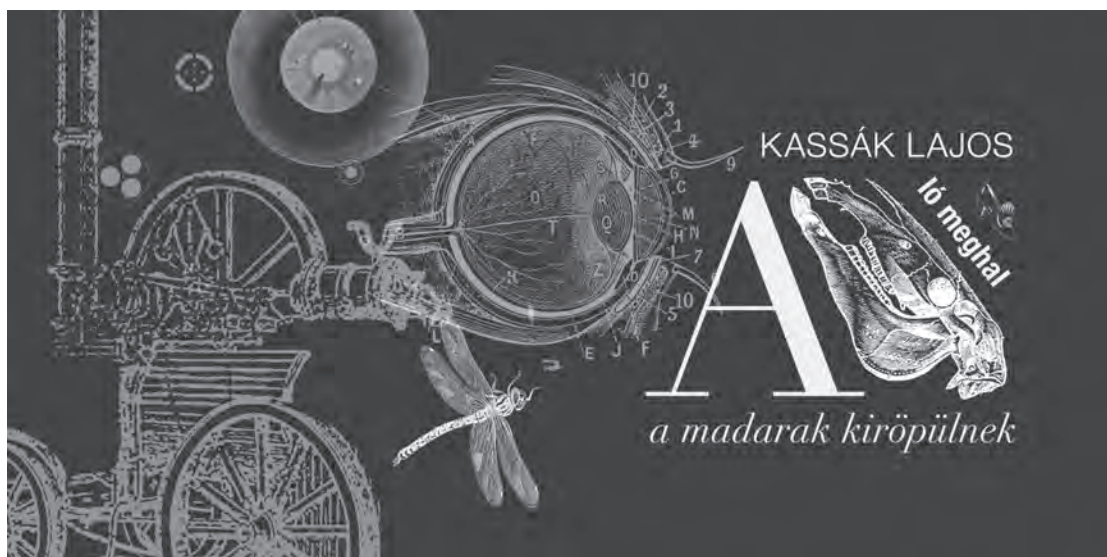
Zahui Patrick (III. év):
 Kassák illusztráció, 2016,
 könyvterv, részlet

dADA

192016

dada

Bende Attila
(MA): Dada
1916–2016,
2015, plakát,
70×50 cm

Kónya Eszter
(III. év):
Kassák Lajos:
A ló meghal,
a madarak
kiröplülnek,
könyvterv

OZSVÁTH ZSUZSA

Hiányjelek

Irodalom

Elutasítás

Eny: Tudod, mit várok?

Té: Mit?

Eny: Azt, hogy menj el.

De Té nem szólt semmit, csak kilógó lábára húzta a mélységes hallgatást, hiszen tudta jól, mit jelent ez. Menj el, mert nem bírom elviselni, hogy nem leszel itt.

Pár nap múlva felszállt a vonatra és elzötyögött. Még csak el sem búcsúzott rendesen, mert minek búcsúzni. *Egészen megszoktalak már.*

Harag/apátia

Enynek napok óta be van állva a válla. Egészen keményre dermedt a feszültségben, és fáj a gyomra, az oldala, a felkarja, mindene. Úgy érzi magát, mint egy húskampóról lelógó, ide-oda oldalgó lábszárcsont. Válaszai csak ideges lópokróc nyerítések és szerre szórja tüskéit. Ha nem egy kurva tömbház lakásban lakna, most csigaházat bérelne biztosan.

Depresszió

A fényképezőgéppel történő manuális fókuszálás folyamatában van az a pár töredékmásodperc, amíg a homályos látkép élesbe vált. Abban a pár töredékmásodpercben az objektív lencséje áttetsző, sós folyadékkal telik meg, és amíg egyet pislog, már élesedik is ki a kép. Az emberi szem bezzeg marad vörös és dagadt.

OZSVÁTH ZSUZSA zs-vel és th-val. Echte nagyváradi. Nyert már irodalmi (Kortárs Hangon) és dalszövegíró (MR2 Petőfi rádió) pályázatot is. Publikál a kolozsvári Helikonban, valamint magyarországi (Agria) megjelenése is volt már.

Alkudozás

El fog kopni úgyis. Minden megkopik az idővel, napra nap, hétre hét és egyszer csak már nem nyilallik annyira, már nem csak egy kósza, mintha ismerős felsejlés a tavaszi virágillat, hanem tényleg beborít mindent az ibolya, a tulipán, a jácint és egyszer csak már a nyilallás lesz mintha-ismerős, akinek félszegen visszabiccent az ember, ha ráköszön, de nem jut eszébe hirtelen, hogy ki is lehet az.

Eny a saját életében leginkább egy bizonytalan járókelőre hasonlít, aki nem tudja eldönteni, hogy átmenjen-e a zebrán, mert közben elfelejtette, hova indult és miért.

Elfogadás

Egyik nap Eny pompás pár cipőt vett. Hosszan nézegette, van-e hibája: nem volt. Tényleg nagyon jó cipő volt, az a dzsolidzsóker fajta, ami bármivel passzol. Hazavitte, lerakta a padlóra és aznap már rá se nézett.

Másnap reggel az új cipőben indult munkába. Kényelmes volt és észrevehetetlen. Eny csak akkor nézett le, mikor megbotlott egy kiálló utcakőben.

Megtörölgette a makulátlan cipőt és ment tovább.

Nyika felnyög

– Kell egy kávé, bassza meg! – nyögte Nyika és már ült is volna fel pihe ágyából, amikor egyszer csak nagyot koppant a feje. Nyika eddig csak résznyire nyitott csipás szeme kiguvadt, körbetapodott és akkor érte a hökkenet: nincs itt semmi pihe, ez, kérem szépen, kemény, sötét és bűdös. És fáj a feje.

Na bassza meg, tudtam, hogy nem kellett volna keverjem a rövidet... hol a kávé?

Nyika újra megpróbált felkelni, ám ez egyszer kisebb vehemenciával, hiszen halványan derengett neki valami koppanás, aztán meg a fájdalom. Második sikertelen próbálkozás. Nyika nem volt elégedett az eredménnyel, és az aggodalom jeleit vélte felfedezni magán. Például, hogy pihenőhelye már nem csak kemény, sötét és bűdös, de egyre fullasztóbb. És a feje nemcsak fáj, de sajog is.

Ekkor támadt egy zseniális ötlete: egyszerűen nem vesz tudomást a dolgról, sőt, elfelejti az egészet. Lehunyja a szemét, álmában napsütötte réteken legelnek pelyhes báránycák, felkel a nap, majd pihe ágyban ébred tiszta fejjel és iszik egy jó kávé. Ez lesz.

Nyika rákészt az akcióra. Bár töksötét volt, ő becsületesen becsukta a szemét, gyorsan arra gondolt, hogy elfelejt mindent (nem mintha bármire

is emlékezett volna) és nem vesz tudomást a dologról. Ja, hát milyen dologról, kérem szépen? Nyikának nem esett nehezére véghez vinni zseniális tervét, hamarjában elaludt.

Ám valószínűleg elkerülte a napsütötte réteket, a pelyhes báránykákat, a nap pedig nemhogy nem kelt fel, de talán sose nem is létezett, mert Nyika pár perc múlva idegesen riadt fel és még mielőtt kinyöghette volna igényét a megbaszandó koffeinre, már koppant is a feje abba a korábban kitapodott kemény, sötét és bűdös akármibe.

Mi az Isten?!

Nyika most már ideges volt. Fullasztó, beszorult bűdösség. És még mindig, még mindig sötét! Nyika nagyon el volt zsibbadva, hát mocorogni kezdett. Nyújtózkodási kísérlete rögtön akadályba ütközött: körös-körül keménység, valami fal, nem, nem fal, inkább doboz, mert teteje is van, alacsonyan mégpedig, jaj, kétségbeejtően alacsonyan.

Hát mi a halál ez?

És akkor Nyika feje nagyot koppant a felismeréstől...

(Tabéry novellapályázat 2016 – III. díj, megosztva)

PERTICS VILLÓ

Okkultak

Sziminek – Kőfejtő Béla gépjárműalkatrész-beszerző és Kőfejtő Béláné értékhitelítő, másodállásban varrónő harmincéves lányának – egyetlen igazi és örömteli szenvedélye a csillagjegyek kutatása, olvasása volt. Szimi már egész kiskorában vonzódott mindennemű okkultizmushoz, fiatal, tudatlanabb időszakában a szorzótáblát is efféle művészetnek hitte. Éjszakákat elüldögélt a tiszta ég alatt és próbálta megkeresni a tizenkét jegy tizenkét csillagképét. Legjobban az oroszánt szerette volna látni, hiszen ő maga is augusztusi lányként pottyant a világra. Mikor az égboltot vizslatva egész összehúzta mandula szemeit, gyakran a könnye is kicsordult az erőlködéstől, de nem bánta, Szimi szeretett szenvedni, az aszcendense skorpió volt, az igazi mélységek emberének horoszkópja. A faluban csak szerdánként és keddenként sétált: a kos Merkúrjának szerencsenapján, és szerencseként is élte meg, ha odaköszöntek neki a szomszédok, ha hozzádörgölöztek a kicsiny közösség kicsiny girhes macskái. Ő maga mindenkiről tudta, hogy hányadik hó hányadikán született, sőt magában azt is érezte, ki mikor fog meghalni, de ezt a pánik elkerülése végett titkolta. Csak egyszer csúszott ki a száján egy nem kívánt adat Gabicsa néniről, amikor túl sok pezsgőt ivott a falu védőszentjének, Szent Lukács szobrának felavatásán, de rögtön meg is bánta. Szerencséjére senki nem hallotta, csak a Bíró Bencéék fia, akit nem igazán érintett meg a dolog herbálos cigarettájának sodrása közben.

– Ma 2017. 03. 22. van. Bazsó napja. A Napom éppen a Marsomban áll. Ma vagyok a legtermékenyebb életem során, Mama. Mához kilenc hónapra szülsz Teneked egy kos kisfiút, Mama. Tudom, hogy erre vársz évek óta, egy gyerekre. És tudom, hogy tinéktek nem egy oroszán lány illett volna a házasságotokba a Papával, mert egy érzékeny, családcentrikus rák sokkal jobban passzolt volna a szerelemkalkulátor szerint tihozzátok, de azért én örülök, hogy megszültetek. Mert én ide akartam jönni, tinéktek. Nekem ez meg volt írva. Hogy majd amikor öreg, gebe leszel, az én kezemet foghasd és nekem mondhasd el, ha elvették az idősek a protézised, az új szobatársaid, a papa halála után. És a ti vezetékesetek fog csörögni néhány hónap múlva, hogy a kis Mirta megtette az első lépéseit, hogy fogtok ti örülni. És amikor megnő – ti már halottak lesztok akkor, téged egy autóbalesetben ölnek majd meg –, szóval akkor Mirta nagyon sok pénzt fog keresni, és abból a

PERTICS VILLÓ VIRÁG (1997, Budapest) a budapesti Kerék Utcai Általános Iskola és Gimnázium végzős osztályának tanulója és a Szindra Színház társulatának állandó tagja.

pénzből veszünk nektek egy csillagot az égen és azt tirólatok fogjuk elnevezni. Mama és Papa. Kos, bak aszcendenssel, nyilas holddal, és Mérleg, ikrek aszcendenssel és oroszlán holddal. Vagy Béla és Angéla, vagy valami ilyesmi. Én azt majd tudni fogom. Tudod, miért nem voltál te soha boldog, mama? Mert nem tulipánokat kellett volna ültetned a ház köré, neked az nem szerencse virágod. Emlékszel, amikor hét éve azt hitted, hogy a vakondok feltúrták a kertet? Hát az nem vakond volt, most elmondom, mert most nagyon őszinte pillanatomban vagyok. Hát az én voltam, hogy te boldogabb lehess. És a papának is mindig azért dobáltam ki az ingeit, mert egy kos ne hordjon barnát, én se szoktam, nem vagyok szardarab. Érted, Mama? Mi nem szarok vagyunk, hanem felsőbbrendű lények, és én ma elmegyek és teherbe ejtetem magam a Dratkó Giziék fiával. Mert a Dratkóék fiával az én szexuális életem fenomenális lesz, mert Attis nyilas, és egy kicsit rák, és te tudod a legjobban, hogy nekem most így harminc év után éppen egy rák érzékenységre van szükségem, és egy nyilas szabadságára, az első alkalom úgyis nagyon fontos, azt mondtad. És nehogy azt hidd, hogy sírok, nehogy azt hidd, mert minden könny egy elszalasztott csepp a lelkemből... Jaj, Mama. Megyek. Indulok Attishoz, még neki is el kell mondanom az ötletem meg a jövőképem. Mindjárt lemegy a Nap – mondta egy szép tavaszi alkonyon Kőfejtő Szimi, a felújított terasz kerti székén ülve édesanyjának, majd elindult Dratkóékhoz.

Mikor odaért, szomorúan tapasztalta, hogy senki sincs otthon. Visszafelé megállt a falu patakja feletti hídon, és hosszasan nézte körvonalát a víz tükreben, majd belevetette magát a folyóba és megfulladt. Mert bár volt benne egy kis skorpió, vízjegyző aszcendense ellenére sem tudott soha úszni.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

PRÓZSA LILLA ZSUZSANNA

Töredék

Kedves Naplóm!

Tudom, hogy az utóbbi időben kicsit elhanyagoltam az írást és téged is, de egy hete szereztem egy új barátot. Eddig nem akartam írni róla, mert tudom, hogy az igazán szép dolgok mindig hirtelen érnek véget, akár a házasságom. Azt hittem, hogy ez vele is így lesz. A legfurcsább dolog történt velem, megpróbálom összefoglalni.

Hétfő este hazafelé tartottam a cégtől. A Lilla Torg közepén megláttam egy óriási éjjeli lámpát. Nagyjából háromszor akkora volt, mint én. Furcsálltam, hogy senki sincs az utcán rajtam kívül. Kíváncsi voltam, de milliónyi dolgom volt még aznap. Nem álltam meg. Eszembe jutott, hogy kedden határidő a japán szerződésre, szerdán megbeszélés a bíróságon. Hiába ellenkeztem, alá kellett írnom végül a papírokat. A feleségem erősködött, hogy ez az egyedüli megoldás, és így mindenkinek jobb lesz. A gyereket neki adom, úgyis ő kínlódott többet vele. Bár együtt laktunk, mégis alig láttam a munkám miatt.

fekete

Kedden közelebb mentem a lámpához, de közben megint csörgött a telefonom. Egy ügyfél volt. Muszáj volt felvennem. Aztán úgy belegabalyodtunk a méretekbe és a kupola dizájnjába, hogy azon vettem észre magam, hogy már haza is értem. Azért eszembe jutott, hogy mégiscsak jó lett volna megnézni azt a lámpát. Építésmérnöki szempontból, természetesen.

bordó

Szerdán, miközben ismét hazafelé rohantam, sikerült egy fotót készítenem róla. Kicsit elmosódott, mert nem volt sok időm ácsorogni. Csütörtökön konferenciát szerveztünk, és még sehol sem tartottam a bemutatómmal. Otthon, miután az utolsó simításokkal is elkészültem, azért vettem egy pillantást a lámpáról készült fotóra. Eldöntöttem, hogy ha csütörtökön időm lesz, megnézem.

PRÓZSA LILLA ZSUZSANNA (1992, Kolozsvár) a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarán tolmácsolást/fordítást (angol–német), majd Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Karán újságírást tanult. Az irodalommal és annak titkaival egyelőre még csak barátkozik.

barna

Csütörtökön végre sikerült közelebb menni hozzá. A talpzata krémszínű gránitból volt, óriási: kényelmesen le tudtam ülni, a teste fehér és nagyon karcsú. De nem volt eltúlozva. Egyszerű és ízléses. A kalapja pedig tele volt apró kis szemekkel. Mintha mind a világot figyelték volna. De egyáltalán nem passzolt a körülötte lévő graffitis, tarkabarka falakhoz. Nem is értem, miért időztem 23 percet mellette. Pedig irtó sok dolgom volt másnapra.

narancs

Pénteken eldöntöttem, hogy megint megpihenek az éjjeli lámpa alatt. Annyira jó volt ott ülni. Mintha kikapcsolta volna az egész világot körülöttem. És csak egyedül voltam. Abban az egy-másfél órában teljesen ellazultam, és még le is feküdtem a talpzatára. Nem gondoltam a tönkrement házasságomra, a hanyatló karrieremre, a mindig elégedetlen anyámra, a lekezelő anyósomra, az idióta főnökömre, a végtelen egyenletekre, méretekre, projektekre, boldogtalanságra... Nem gondoltam SEMMIRE. Ehelyett nagyon jó érzés töltött el. Teljesen megnyugodtam, és valami olyasmit éreztem, amit nem tudok jellemezni. Ha jobban belegondolok, semmit sem éreztem. Nem is tudtam, hogy ennyire megnyugtathat egy egyszerű, óriási éjjeli lámpa. Éreztem, hogy pontosan tudja, mi a helyzet velem. Nem kellett semmit mesélnem neki. Nem kellett panaszkodnom. Éreztem, hogy ő is érzi, és átérzi. Lehet, hogy kicsit furcsállod ezt az egészet, és az is lehet, hogy már teljesen meghibbantam. De mondok ennél jobbat is. Ahogy ott ültem, a lámpa egyszer csak megszólalt... Annyit mondott: „bicikli”. Aztán mintha egy biciklit hallottam volna elhaladni mellettem, de nem zavart, mintha az még belefért volna a csendbe.

sárga

Szombaton ágynak estem. Influenza. Ebben az időszakban mindig megjáróm. Hirtelen minden eszembe jutott. Minden, amiről tegnap este elfeledkeztem a lámpa alatt. Úgy éreztem, most már nem bírom ki. Félholtan felöltöztem és kirohantam a Lilla Torgra. Eltűnt. A lámpÁM. Azt hiszem, ennyire kétségbeesve még sosem voltam. Minden erőmet elveszítettem. Borzasztó csalódottan és kétségbeesetten, szinte önkívületi állapotban hazavonszoltam magam.

fehér

Vasárnap csak sötétedéskor keltem fel. Mivel kicsit jobban éreztem magam, elsétáltam a piactérig, de még mindig hiányzott a közepéből a lámpÁM. Nem tudtam, mitévő legyek. Kétségbeesésemben hirtelen felemeltem a fejemet az ég felé. És meghökkentem. Mióta ennyire szép az ég? Ennyire kék tud lenni? Mikor is... mikor néztem utoljára fel az égre? Talán még gyerek lehettem. Észre sem vettem, és percek óta az eget bámultam. Már nem volt ott a lámpám, de találtam valami mást, ami eddig nem érdekelt és észre sem vettem. Aztán hallottam, ahogy egy gyerekhang azt kérdezi tőlem: Te is az óriási lámpát keresed? Még mindig az eget néztem. Meghúzta a kabátom ujját, és mikor lenéztem, egy aranyhajú kislányt láttam. Ismerős volt... a kislányom talán.

(filmszakadás)

Aztán egyből felébredtem. Kórházban. A nővér azt mondta, hogy egy hétig kómában voltam. Biciklihangot hallottam, és pár másodperc múlva belépett Áslög, a feleségem. Odajött az ágyamhoz és megölelt. Nem mondott semmit. Nem is kellett. Már szavak nélkül is éreztem, akárcsak a lámpÁM. De most már van egy új barátom, aki igazából évek óta ismerősöm.

(Tabéry novellapályázat 2016 – III. díj, megosztva)

ROSU KRISZTA

Astoria

A lány egyedül ült a díszes, századfordulós kávéház egyik asztalánál. Idegesen tekingetett körbe, dobolt a lábával. Körülötte minden arany meg üveg, a feje fölött csillárok, a lába alatt vastag, puha szőnyeg. Ő szandált, rövidnadrágot, bordó pólót viselt, kopott hátizsákját maga mellé tette a földre. Egyenesen ült, magasra tartott fejjel. A szomszédos asztalnál ikerpár, két fiatal férfi. Beszélgettek, jégbe hűtött bort kortyoltak a vacsora mellé. Hogy mit kereshet ott ilyen oda nem illő öltözékben, egyes-egyedül a hamuszín arcot viselő lány, azt senki sem tudta. De a szeme szomorúnak tűnt.

Jött a pincér, elé tette az itallapot, mert a lány a kávézó részen ücsörgött, nem az étteremben. Otthagyta, ő pedig végigolvasta a menüt, az elejétől a végéig, majd a végétől az elejéig, kétszer, szerencsére nem volt hosszú. Pont befejezte, mire a pincér, kifogástalan ruhába és modorba öltöztetve, kunkorodó bajusszal (vajon mennyi időbe telik, míg bajuszformázó habbal helyére igazítja munka előtt?), szóval, a pincér visszaért, és kifogástalan modorában megkérdezte, mit parancsol a hölgy. A hölgy erre az arcára nyúzott egy keserédes mosolyt, ráemelte mélabús szemeit, s halk hangon egy bögrényi rooibos teát parancsolt, ha volna olyan szíves. Késő este volt, abból pedig hiányzik a tein.

A pincér bólintott, és eltűnt, mintha köd nyelte volna el. A lány tovább ült az asztalnál. Idegesen tekingetett körbe, nézte a jégbe hűtött bort kortyolgató ikreket, egymáshoz érintette az ujjait, majd ölébe ejtette a kezét, ismét összetette az ujjait, dobolt a lábával, nézte az aranyat meg üveget, a csillárokat, az utcát, a járókelőket. Becsavarta egy szalvétába jobb mutatóujját, addig tépdeste ugyanis a kis bőrdarabokat a körmei mellől, míg kiserkent a vér.

Megérkezett a tea, kapott mellé sütit, meg citromot, sőt mézet is. A mézet félretette, a citromszeletet a csészébe facsarta, meg spriccelt egy keveset az arcába, ruhájára, a terítőre, elvégre citromosan szép az élet. Kortyolgatta meg fújkalta a teát, bámult kifelé az ablakon, a kezébe temette az arcát, megmasszírozta a szemeit meg az orrnycgét, dobolt a lábával, megmasszírozta a szemeit, kezébe temette az arcát, dobolt a lábával. Bámult kifelé az ablakon.

Picit később a teát az asztalon hagyta, és elsétált a mosdó irányába. Az arca halovány volt, szája széle remegett. Hamarosan visszajött, tekergette a szalvétát a keze körül, kortyolgatta a teáját, megette a teasütit is, harapdálta a szája szé-

ROSU KRISZTA (1995, Sepsiszentgyörgy) a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban érettségizett 2014-ben, jelenleg a skóciai St. Andrews-i Egyetemen hallgat művészettörténetet.

lét. Még morzsolgatta egy picit az ujjait (a süti porcukros volt, ugyebár), majd felöltötte keserédes mosolyát, a pincér meg kifogástalan modorát, és a lány kérte a számlát. Fizetett, megköszönte, elindult kifelé...

*

Zöldszoknyás Fruzi vigyorogva csukta be maga mögött a kávéház ajtaját. Arca csak úgy ragyogott az izgalomtól, s halkan suttogta a kávézóban dolgozó pincérénel csak kicsivel kevésbé impozáns bajsza alatt: „Ez bizony izgalmas volt!” Majd vidáman szökdécselve hazaindult.

Búcsú

Zöldszoknyás Fruzi búcsúzkodott:

Most mi lesz veled-velem...? Beszélsz? Nem beszélsz. Beszélnek helyetted a szemeid...

Hát akkor tessék, kimondom én: holnaptól nem létezel. Nem létezhetsz! Amikor holnap reggel fölbredek, már nem fogom tudni, kihez tartoznak melletttem a takaró ráncai... kinek a feje hagyott nyomot a párnán, kié az a fél pár zokni a padlón, a másik borospohár az asztalon... Amikor belenézek a tükörbe, nem fogom tudni, kinek a borostájától ég úgy az arcom, s mitől oly kócos a hajam... Megszűnsz – én így akarom.

Holnap nekem el kell mennem, neked meg itt kell maradnod. Ezt tudtuk már akkor is, tudjuk most is. És ez így rendben van. Pár nap, pár hónap, pár pillanatnyi örökkévalóság, amikor nem volt külön te meg én, amikor csak mi voltunk – ezért megérte. Hát ne sírj! Én nem bántam meg, hát ne bánd te se! Boldog voltam, s úgy érzem, boldog voltál te is.

A többit már nem kell kimondanom. Tudod te úgylis... Tudod, hogy minden vagy, meg hogy nélküled újra ki kell majd találnom magamat. S azt is tudod, hogy ezért nem lehetsz többé. Nem hagyhatom, hogy igaz legyél, mert ha hagynám, nem tudnék egyedül ébredni reggelente. Tudod... Hát ne akard, hogy kimondjam, belevörösödve, összevissza makogva szavakba öntsem azt, ami úgylis egyértelmű!

Kitöröllek, ahogyan kitörölök radírral egy ceruzarajzot a vázlatfüzetemből, vagy a bizalmas információt tartalmazó e-maileket a postafiókomból. Nem, holnaptól nem létezel. S mégis... Te leszel minden. Hát ne sírj! Gyere, idd meg ezt a pohár bort, majd húzd le a zoknidat, kócold össze a hajamat, ráncold össze a takarómat. Hagyd ott a fejed nyomát a párnán.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

SZABÓ ATTILA

Horvátország

Cseh Tamás dala

Mintha világos lett volna, csak sötétmaradékokkal szennyezve, vagy talán fordítva. Derengett már valami hideg fényszerű, sötétkéken folyt szét. Még küzdöttek ott fent, hogy végre nappal legyen, de nem álltak jól, mint egy fagyott hulla, aki nem akar olvadni, olyan volt az egész hajnal. Én meg csak ott álltam és nem tudom, mit csináltam, sőt azt sem tudom, miért voltam ott, mintha alvajáró lettem volna, belemélyedve a gondolataimba jártam körbe a városon egész éjszaka, de semmire se emlékszem, se színekre, se helyekre, se arcokra, csak azokra a képekre a fejemben. Csak úgy pörögtek bennem, mintha egy lepukkant játszótéren futkorásznának, nem törődve semmivel és senkivel, csak létezni akartak, egymást tépték, verték, hogy ki maradjon a felszínen, hogy kinek jusson több, hogy kinek legyen igaza.

Még láttam a partról a vöröslő pontokat, alig kezdett szürkülni. A többiek ott kint épp belefagytak abba a gyászos csendbe, amit a váltás hozott, nem hosszabb, mint egy ismeretlen izom hallgatag rándulása vagy egy szellem suhanása keresztül az alvó szobán, amire mindenki felriad, majd értetlenül visszaalszik, hisz nem hisznek a szellemekben, nekik is csak a szempilláik rezdültek, semmi más, s folytatták tovább a részeg ricsajt, de mindenki érezte, csak az már túl sok halál lenne naponta. Mindig elszomorodom a nappalok halálán, ahogy lassan fogy ki a világból a fény az ismeretlent hagyva maga után, de aztán röpké pár másodperc és máris az öröm: valami új, titkos s mégis mindig változatlan, valami hízelgő és folyton csak ígérető, aki nem hagy nyugodni, csak tengődöm a végletek között. De most nem, most messze volt minden, most ott voltak körülöttünk az erdőbe burkolódzott dombok, a kilométernyi tó elválasztott minket mindentől. A part szélénél, az utolsó cseppeknél, mintha egy láthatatlan búra feszülne az ég fölé kirekesztve mindent, elszigetelve minket idebent. Ahogy a híd szélén álltam, éreztem a hideg korlát érintését a hasamon, a köldököm felett, a vékony vászonréteg már nem tudta visszatartani, ahogy hozzáértem, sziszszentem egyet, de megszoktam s már jólesett. Nyár eleje volt, de a reggeli hideg marta a bőrömet, alig tudtam lenyugtatni vacogó fogaim, de hiába hagytam abba, belülről még mindig rázott. És ott voltunk csak mi ketten a tó közepén, és most nem éreztem az átmenetet, azt a rövid halált, ahogy elhal az égről a Nap. Nem láttam mást, csak azt a kerek szempárt az egyetlen

SZABÓ ATTILA (1997, Székelyudvarhely). Idén fejezte be a középiskolát a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégiumban. Ez az első publikációja.

barna foltokkal a zöldben. Nem érdekelt, hogy minden, ami kicsit is él, minket néz. Tudtam, hogy próbálnak elfordulni, de nem képesek rá. Muszáj nézzenek, mert ilyet még nem láttak. Hiába szomorították magukat, nem bírtak nem felénk nézni, oda, arra a pontra, ami mintha kiszakadt volna a valóságból. Mintha szabadok és teljesen függetlenek lettünk volna minden ócska butaságtól, ami e földön korlátoz, mintha apró istenszilánkok szivárogtak volna onnan, és lehetetlen volt másfelé nézni. Ezt éreznie kellett az egész világnak, mintha a dombok is bennebb hajoltak volna, s minden úgy nyújtózkodott, mintha mi lennénk a Nap és ők csak ócska sárgolyók, akik reménytelenül reménykednek. Valaha krémszínű lehetett az az előszoba, de már csak a mállott festékdarabok rántották magukkal a porladt téglák utolsó maradványait, nyikorog az ajtó, ahogy nekivetem a hátam, a küszöbön ülünk. Én őt nézem, ő pedig a földet, és közben tördeli a kezét. Üres az egész ház, poshadt szag kering némi ammóniával és naftalinnal keveredve, mint valami lappangó hányinger, ami évszázadok óta be van ide zárva, mintha kezdene ez a szag anyagba sűrűsödni, mígnem testet ölt és végre elfuthat innen. Alig bírom emelni a lábam, de ott van bezáródva a tenyerembe az a puha fehér mancs, az övé. Egészen hideg, de tudom, hogy csak az enyém hevül a láztól, mint valami söréttel lyuggatott medve, úgy cammogok utána, de ő kérlelhetetlen, félpercenként hátrafordul és vékony, motyogó hangján kérdezi: „Hogy érzed magad?” „Jól, nincs semmi bajom.” „Persze, éget a kezed, csoda, hogy nem olvadsz fel.” „Imádom, ahogy aggódsz, de ez csak egynapos nyavalya, semmi több.” De már nem méltat válaszra, csak húz tovább, és én az egyik lábamról a másikra esve követem. Odaérünk a tér közepéhez, egy szobor magaslik ki a földből, zöldes a patinától. Megáll, hátranéz, nem szól. Úgy tűnik, hosszabb pihenő, nem akarok szólni, de amúgy se bírtam volna tovább, lehet, hogy megérezte. Mindent jobban tud nálam. Már nem tudom, mit lehet kezdeni ennyi törődéssel, vagy az izzadt hajamat pakolgatja a szememből, vagy a lázamat méri a tenyerével simogatva a homlokom, vagy ölelget. Ha tudom, ezzel jár beteg lenni, a büdös életben nem gyógyulnék meg. „Ott egy patika, egy pillanat és jövök.” „De nincs baj, nem kell” – mondom, de közben már nem bír el a lábam és hátraesem, szerencsére ott van mögöttem egy pad, ülve találok magam, talán nem is vették észre a pillanatnyi ájulást, de ő már fut is a patika felé, a többiek visszaszóltak, hogy le fogjuk késni a buszt, de ő hajthatatlan.

Felváltva nyomtuk egymást a víz alá, ha gondolkodtam volna, nem tudtam volna megmondani, hogy most ölni vagy szeretni akarunk, távolról csak két hajba gubózott koponya eszeveszett rángatózása látszódnak. De mintha az agyam feloldódott volna, szanaszét foszlott minden a fejemben, végre elég üres lehettem, hogy teljesen érezzem magam. Lenyomott a víz alá, s lassan süllyedtünk lefelé. Éreztem, hogy a lebegő hajszálak körbefonnak, ahogy nekem tapad a homloka és finoman simul hozzám. Kinyitottam

a szemem, valami türemkedett bennem, nem érdekelt, hogy a víz vörösre festi a szembogaram. Eltoltam magamtól pár centire, csak annyira, hogy még lássam rendesen, először csak a kerek arca, az ágaskodó koronában, aztán mind lejjebb és lejjebb csúszott a tekintetem. A vékony nyak homorúan kivezetett a picit kiálló kulcscsonton keresztül a keskeny, görbülő vállakhoz, majd vissza, a nyakához, az áll alatt levezet az apró mélyedésig, a még lapos mellkas fölött. Enyhén emelkedik, majd egyre meredekebben, és már látom teljesen a feszülő melleket, ahogy domborodnak a mellbimbók mögött. Már nem éreztem, hogy csípi a víz a szemem, de ahogy egyre lejjebb csúszott a hasán, ahol már ígéretet, ott húzódott a határ, utána már csak sötét. Nem hittem el, hogy ott egy karnyújtásnyira és nem bírhatom. Tehetetlenül lebegtem a vízben, mire megmozdult. Elkezdett emelkedni, ahogy a lábai békaként rúgtak, én csak bámultam, hogy feszülnek a csupasz combok, aztán éreztem, hogy emelkedik a karom és vele együtt én is. Kényelmetlenek voltak a padok, nem lehetett normálisan elhelyezkedni rajtuk, a lécek mozgásképtelenre nyomták a medencém, de semmiért se adtam volna, hogy ott a fejem az ölében. A park fái már-már teljesen zöldbe borultak, sápadtan forgattam a könyv lapjait, ő csak a kuttyáját hajigálta kutyakájával egyhangúan, az meg ide-oda futkározott, csak hát el-elfelejtette, hogy oda van kötve a pad lábához... A földön kereste a darabkákat, nem vette észre, hogy egyenként mindegyik a csapzott bundájába van ragadva, de mikor mégis kapott egyet, őrjöngve ugrált szanaszét, s közben a nyálával együtt kicsöppent a befalt falat a csukott száján. Nem volt éhes, csak unta magát, valamivel olyankor neki is el kell szórakozni. „Mit olvasol?” „Ionescótól a Magányost” „Nem tetszik a címe.” „Mert?” „Csak. Még sok van belőle?” „Csak pár oldal.” „Jó, végül is csak a barátnőd vagyok, ne is foglalkozz velem” – mondta nevetve. Nem válaszoltam, elolvastam az utolsó néhány lapot, aztán eltettem, de nem keltem fel. „Nagyon csúnya szegény” – mondtam a kuttyára nézve. „Nem is igaz.” „Úgy néz ki, mint egy génkezelt patkány, nem kellett volna levágnod a szőrét” – mondtam, de nem nevetett. „Muszáj volt, majd visszánő, és újra szép lesz.” „És akkor újra levágod.” „Aha” – válaszolta és bután vigyorgott, közben megnyalt a kutya, nem mondtam semmit, nem zavart, de hallottam, ahogy mondja: „Hagyd, legalább ő szeret.” Még üldögéltünk ott csendben néhány percig, aztán megszólalt „Hazakísérsz?” – azt hiszem, ő se tudta, hogy kérdezte vagy kijelentette, de nem zavart, csak mosolyogva helyeselt, megfogtam a kezét és elindultunk. Jóformán rám se nézett, csak a kapujában csókolt meg röviden és beszaladt, azt mondta, fáj a nyaka. Most, hogy még nem nyomta el a város zaja, hangosnak tűnt a folyó, ahogy hömpölygött a híd alatt. Ronda volt a szeméttől. Haragos szürke ívek domborodtak ki az égből, már nagyon közel voltak a földhöz, s még mindig közeledtek. Már vártam, hogy mikor zuhan ránk, és takar be mindent, mintha végre megnyilvánulna egy kis szolidaritás a természetben, végre mintha együtt érezne ő is, vagy legalább ő.

Nem tudom, hány óra lehetett, a láthatáron, mintha fényesítette volna valami a szinte fekete felhőket, de nagyon halványan, lehet, ha nem is a nap volt az, túl töketlen lenne ez hozzá mérve. Kezdett szűkülni a tér, vagy nyúlni, nem tudom, a széleken egyre elmosódottabb lett minden, éreztem, ahogy a vállaimat is nyomja valami össze, de nem fordítottam el a fejem, csak a folyót néztem, ahogy kérlelhetetlenül s dühösen halad tova, bele a végtelenbe. S csak folyt egyre gyorsabban és gyorsabban, mintha szökni próbálna, mintha kilopott volna innen mindent, pofátlan hangosan menne, hogy mindenki lássa, neki szabad, őt nem érdekli, azt tehet, amit csak akar, mint egy kibaszott félisten. S csak folyt, előre, lefelé vagy felfelé, már nem tudom, merre, csak azt láttam, hogy ott a végén belezuhan a felhőkbe, egyre nagyobbra duzzasztva azokat, és látom, hogyan feszülnek egyre szélesebbre a szélei, már-már hallom, hogy mindjárt megreped és kirobban szanaszét hányva minden pocskék vackot, amit tőlem lopott. Nekem már nincs, neki nem is kell. Ott ültem mellette, és csak azt a rohadt sárga langyos lötytyel telt korsót szorongattam, nem szóltam, a másik kezemmel már millióféleképpen összegyúrtem az itallapot, mint egy nedvedző drogosnak, úgy járt a kezem, s nem tudtam mit csinálni vele. Felnézni nem mertem, ázott volt a szemem, nem akartam, hogy tudja, mert mi bajom is lett volna, ő nem mondott semmit, de már vagy napok óta, csak néhány silány életjelet: igen, nem, nem tudom. Tudta. Mindenki tudta volna, ha rám néz, csak szerencsére senki sem nézett, minek nézni egy nyomorékot, ő meg figyelmen kívül hagyta, kínos lett volna. „Tetszett a darab?” – kérdeztem, de a fejem nem emeltem. „Nem tudom.” „Hogyhogy nem tudod?” „Hát így, nem tudom s kész!” „Szerintem egész jó volt” – mondtam kissé motyogva. „Neked hogyan tetszene.” „Mert milyen bajod volt vele?” „Nem értem, minek kell csak úgy random szomorítani az embereket, van elég gondjuk anélkül is, valami vidámabbat is nézhettünk volna.” „Ez hangolt le ennyire?” – kérdeztem, ő meg bólintott, végre megkönnyebbült kissé, hogy nem kell többet beszélnie. Percenként rápillantott a poharamra, de mindig ugyanannyi volt benne. Nem akart szólni, de már alig győzte várni, hogy mehessünk. Nem akartam felállni innen, szóval csak a korsó fülét szorongattam és hallgattam. Felbukkantunk a vízből, iszonyú vörös lehetett a szemem, mert egy kicsit csorbult a mosoly a száján, mikor kinyitotta a szemét, de rögtön vissza is szaladt oda. Azt se tudom, hogy egyáltalán vettem-e levegőt, egyből visszarántottam a víz alá, a szemeim már nem mozdultak, mintha beleragadtak volna az üregbe, olyan lehetett, akár egy hulla tekintete. Csak a kezem járt fel-alá a testén, mintha valaki a kilincset keresné egy kigyulladt házban. Lassan süllyedtünk lefelé, próbáltam magamhoz tapasztani, de valahogy mindig kisiklott a kezeim közül, aztán csak kapkodtam utána. Még mindig játéknak hitte, azt hiszem, de a mozgásán már érződött, hogy egyre kényelmetlenebb, egyre intenzívebben használta az izmait is, mikor ki akart szabadulni. Ellökte magát, ott volt előttem teljes egészében, már nem őt láttam,

csak egy húsdarabot, és mintha az egész vadon üvöltött volna belülről. Megragadtam a lapockája alatti részt, odaszorítottam magamhoz, s már egyáltalán nem tudott mozogni, nem akartam, de minden emberi felmondta bennem a szolgálatot, egyre erősebben szorítottam, semmi mást nem csináltam, mindenem leblokkolt, képtelen voltam moccanni, és csak egyre jobban odatapasztottam magamhoz, mintha Ádám szorítaná a kertkaput. Aztán halkán felnyögött és kiengedtek a karjaim, még akkor sem értettem, mi van, a testem már felocsúdott, de még félttem magamtól s nem mertem gondolni semmire. Elindult felfelé, most nem rántott magával, nagyon gyorsan úszott, én pedig éreztem, hogy az indák csiklandozzák a talpam és összeszorítottam a fogamat, majd úszni kezdtem gépiesen. Mintha forrott volna a víz körülöttem, minden égetett belülről és kívülről is, reméltem, hogy megfulladok, még mielőtt kiérnék, de az úszást nem mertem abbahagyni. Csukva volt a szemem és egyszer csak éreztem, hogy kisebb a nyomás a fejem körül. Kint voltam, a szemem csukva még mindig, és megbénulva lebegtem a tó tetején, tudtam, hogy engem néz, és nem mosolyog. A fejem le volt horgasztva, az orrom és a víz között alig volt egy apró résnyi, ahova levegő férhetett be. Abbahagyta a zihálást és kinyitottam a szemem, és lassan felemeltem a tekintetem, egyenest rám nézett, nem haragudott, csak sajnálat és értetlenség volt az arcán. „Annyira buta vagy, mért nem csuktad be a szemed, úgy nézel ki, mint egy szabadnapos ördög” – mondta, a nyakamba csimpszkodott és végre elnevette magát, mintha Atlasz végre letehetne volna a Földet, úgy éreztem magam. Lassan elkezdett húzni a part felé, nem tudtam, hogy kell mozogni, csak ügyetlenül hebegett a testem, ahogy odabent minden megbolondult és fel-alá szaladgáltak. Lebuktam, átúsztam alatta és onnan már én húztam ki a partra. Már csak a Hold volt fent, s kint kialvóban a tüzek. Teljes csend, hallottam, ahogy a tagjaim tolják a vizet és ezüstösen fénylett az arca, sosem láttam nála szebbet, nem mondtam, tudta. Kék volt a szája, már rég, hogy idebent voltunk, én is reszkettem, de valahogy még ez is kellemes volt, míg nézett, nem akartam kiérni a partra, próbáltam minél kisebbeket rúgni, hogy sokáig tartson ez a csend. Olyan volt, mint a tó. Mintha a tó vize csorgott volna be a szemébe, és az adta volna neki a zöldet, egészen sötét zöldet, s ott volt benne az a barna folt, nem éktelenkedett, hanem mintha teljesen egyértelmű lenne, hogy ott van, s oda is tartozna, mintha én lettem volna az, és örökre ott is maradnék, és már kezdett gyanús lenni, hogyha leteszem a lábam, akkor elérem az iszapot. Kinyílt a patika ajtaja, teli volt a keze, alig tudta nyitva tartani, mint egy bicebóca, aki gólyalábakon egyensúlyozik, ügyetlennek tűnt, de ilyenkor még inkább tetszett. Aztán becsapódott mögötte az ajtó, lépdelt felém, körbepillantott, mindenhova nézett, csak rám nem, de végül rajtam állapodott meg a tekintete. Már kicsit szökdécselve lépett, pici ritmust adva neki, és csak engem nézett és butácskán mosolygott, majd lassacskán átment futásba, egyre gyorsabban szaladt. Tőlem nagyjából ötven

méterre elejtett néhány dobozt, visszafordult, a haja elfedte az arcát, felkapta a dobozt s már megint rohant, a kabátját a szél hátraröpítette, néztem, hogy mikor száll fel vele együtt ő is. Azon kaptam magam, hogy mosolygok, csak azt éreztem, hogy átkulcsolja a nyakam és szorít, én is átöleltem, de annyira alélt voltam, hogy nem tudtam magamhoz szorítani, de nevettem, nem tudtam abbahagyni. Kivett néhány pirulát, és hiába ellenkeztem, belém diktálta. A többiek megkérdezték, hogy mehetünk-e már, akkor vettem észre, hogy ott vannak, és elindultunk. Pár perc után jobban lettem, csak eléggé izzadtam, de nem engedte, hogy bármit is levegyek magamról. Lekéstük a vonatot, de senki nem szólt semmit, és igazából engem se zavart, bár kicsit bántam, hogy busszal kell mennünk. Aztán ő ült belül, én meg nagy nehezen az oldalra feküdtem és az ölébe raktam a fejem, megint visszajött a lázam, egész úton fészkelődtem, kevés volt a hely, ő csak az ablaknak támasztotta a fejét s kifelé bámult, szinte egész úton nem nézett rám, csak kifelé az ablakon, míg haza nem értünk, mintha nem akarna itt lenni. Nekem is elegendő lett, kihörpintettem a söröm és szóltam, hogy menjünk, felállt, felsegítettem a kabátját, s kiment, míg fizettem. Mikor kértem utána, a bal csuklóját nézte, de rögtön el is dugta, azonban a blúza felcsúszva maradt rajta. „Mi lett a csuklóddal?” „Semmi.” „Azért annál, gondolom, több.” „Úgy is tudod, akkor meg?” „De miért?” „Szarul voltam.” „De ez...” – nem tudtam, mit mondjak, csak néztem ki a fejemből, az anyja halála után is ez volt, akkor se tudtam, mit mondhatnék, csak dühös voltam, hogy ekkora butaság a világon nincs, aztán eltűnt pár napra és jobban lett. Most nem voltam dühös, most már csak félttem, meg akartam ölelni, de láttam a szemében, hogy most ne. Akkor nem segítettem, most meg már nem tudok, most már csak várhatok s félhetek, hogy mi lesz. Megint csak magamra gondoltam, kurvára nem érdekelt, mi van vele, csak engem ne hagyjon. „Hazakísérlek, jó?” – kérdeztem, és nem akartam hallani a választ. „Most inkább ne, nem akarlak így látni, hívok egy taxit” – nem reagáltam semmit, csak álltam és könnyeztem. Beült, az ablakon még kiszólt, hogy szeret, és elment, és én ott álltam még mindig, már nem tudom, meddig, másnap fel se mertem hívni, még szerencse, hogy ő igen. Csak néha pillantott fel, de akkor is csak előre nézett, semmiképp sem felém, én meg nem szólok, már nem tud olyat mondani, amin meglepődnék, ismerem minden válaszát, de mindennél jobban félek, hogy egyet is kimond közülük. A tükröt néztem a fogason, töredezett, s hajlott furnérlemezekből tákolták össze, egy rosszul kiengedett lélegzet s azonnal összeomlik. A sűrű függöny kimeríti a fényt s csak poshadtan szállingózik idebent, de a tükör még visszaveri az ég kékjét. Hibátlan, teljesen egyhangú kék, végtelen, semmi sincs benne, se olyan, amiből lesz valami, se olyan, ami eltűnhet, csak üres és nyomasztó, semmi különleges, csak kék, de valahogy hasonlít rám, azt hiszem. Ő csak ül, s én már azt sem tudom, hogy egyáltalán ott vagyok-e, mintha csak egy elhasznált fogas lennék, amit egy régi jó ismerőstől kapott, és most sajnálja kidob-

ni. Nem szól, és már nem bírom, ahogy a csönd rámászik a dobhártyámra, mintha tépné, végül én szólalok meg: „Mondj valamit.” „Mit szeretnél tudni?” „Semmit, csak mondj valamit.” „Itt vagyok, te akartál beszélni.” „Igen, de így nem lehet.” „Már miért ne lehetne?” „Azért, baszd meg, mert nem lehet!” – fakadok ki, de ő csak ül ott, mint egy idióta ribanc, akit már kifizettek, csak zárva az ajtó. „Mindig szeretni foglak, ugye tudod?” – mondja. „Sokra megyek veled” – gondolom. „Sajnálom, nem így képzeltem.” „Én sem” – még sosem volt ennyire flegma, a szavai egymással versenyeztek, hogy melyik legyen prűdebb, én meg csak vártam, hogy jöjjön már egy apró szócska, amire végre leordíthatom a fejét és elküldhetem a francba, hogy utána meg tudjak bocsátani, de nem jön semmi, csak darálja a szavakat, mintha a szemetet vinné le, s várja, hogy elmeheessen innen. Belenéz a szemembe, mintha jégkockák potyognának belőle, semmi nincs benne, csak unottság. Nyögdécszelek, de semmit nem tudok mondani, már három éjszakája, hogy nem alszom, s csak azon gondolkodom, hogy mit mondhatnék neki, már attól féltem, hogy nem lesz időm mindent elmesélni, de ahogy itt ül előttem, semmi értelme, nem jönnek a szavak, csak üres. „Szeretnél még valamit?” – kérdezte, mint egy életunt kiszolgáló a pult mögül. Hallgattam vagy egy fél percig. „Én tudnék várni.” „Mire?” „Rád.” Nem válaszol, csak néz, mintha egy ócska korcs kutya lennék, akit épp most csaptak el, de most még ezt a szánalmat is elviselném, csak hazudjon végre. Feláll és elindul kifelé. Beletekertem a törülközőjébe és elindult, én hátramaradtam, mert nem kaptam a sajátom, de végül elindultam nélküle, már ott volt a sátor nyílásánál, nem tudom, hogy miért, de hallottam, ahogy hangosan kijött a számon: Anna! – visszafordult, ledobta a törülközőt, s csak annyit mondott, gyere már. „Anna” – szóltam utána, ahogy ment a kapu felé, de már nem fordult meg, még csak a feje sem moccant, mintha meg sem hallotta volna, és kilépett és én már mozdulni se tudtam. A kezem rátapadt a híd korlátjára, s csak a folyót néztem, vádolni próbáltam valakit. Persze, hogy mindig szeretni fog, csak ha nem lát, úgy könnyebb, úgy mindenkinek könnyebb. Ha szabad akar lenni, legyen! Csak azt nem értem, hogy miért nem húz egy vaskosabbat a csuklóján, nem simogatni, nyomni kell azt a rohadt pengét, de még akkor is túl lassan folya ki a szabadság az ereiből, inkább keresne egy magas blokkot, onnan legalább repülhetne, mint a madarak, míg vörösre nem festi az aszfaltot az agya, akkor lenne igazán szabad, akkor már a koponyája se határolná. Persze nem elhagyott, csak gyufáért ment le, az útlevelel persze, én meg csak itt lenyelve az üresben várom évődve a semmi savaiban, azt az egy arcot, ahogy belép az ajtón, de mégse jön. És csak a zöldet néztem odalent, hogy hogyan változtatják egymást a lankák s dombok, mintha valami letről ordítva verné az ömlő falakat, s csak néztem, néztem, és már a szememmel éreztem a maró hideget, ahogy beletép a húsomba, s azt a meddő tehetetlenséget, amint a beömlő víz árasztja a tüdőmet s taszítja ki az utolsó lehetet. Már láttam beleégve pupillámba a képet,

ahogy végre nyugodtan s ernyedten süllyedek, lefelé a mélybe, hogy végleg elterüljek a fenéken, de még egy utolsó pillantással halkán megvessem azt a dühöngő zöld óriást, aki alulról döngöli a közönyösen lebegő vékony kis fátolhatárt. És csak ott álltam és éreztem a hátamba nyomuló vas hidegét, és mintha már nehezebben szakadna fel a tenyerem bőre a vasrúdról, de a testem egyre könnyebb lett, mégsem féltem, nem értettem, hogy mi van, nem hittem el, láttam, de nem magamat, az az arc, amelyik süllyedt, az nem az enyém volt, és nem bírtam odaképzelné az enyémet.

Aztán egyszer csak cipósarkak kopogása hallatszott egyre közelebből, semmi más, csak az, se autó, se madárricsaj, csak a fa s a beton találkozása. Valahogy kizökentett, nem tudtam figyelni, mintha a világ beférkőzött volna a fejembe. Nem akartam, de végül mégis arra néztem, már nem emlékszem pontosan, de egy lány volt az, göndör szőke hajjal vagy talán egyenes barnával, talán egy lila virágos ruha volt rajta, de az is lehet, hogy teljesen kék volt. Magával hurcolta az egész világot, mintha újra megmozdult volna minden, s nem csak a folyó élne, hanem minden más is. Valamilyen ritmusra kopogtak a cipői, nem ismertem, de tetszett. Aztán elsuhan mögöttem, utánanézttem s láttam, ahogy a hajlatnál leng a szoknyája. Azt hiszem, mosolygott, nem vagyok biztos benne, de lehet, hogy igen, lehet, ha nem az övé, de ott a kép a fejemben a vörös ajkak közül kicsillanó fehér fogakkal. Szép volt és ennyi elég volt. Visszanéztem a folyóra, már furának s nyugodtnak tűnt, mint egy elhalasztott baleset, ott úszott valami barna folt a vízben, a zöldben, a sötétzöldben, nem tudom, mi volt az, nem látszott, csak annyi, hogy nem olyan, mint én, se a színe, se az alakja. Átmásztam a korláton, felnéztem s láttam, hogy a Nap pont a fejem fölött fényesíti ki a felhőketrecet. Aprókat léptem előre, és megeredt az eső. Vagy negyven napja nem esett, de most kegyetlenül zuhogott, teljesen átázott az arcom, de mintha kétféle cseppek lettek volna rajta, és az eső mintha eltakarta volna, mintha megvédett volna, mintha velem lett volna, mintha megkönnyebbült volna, mintha boldog lettem volna. És csak mentem előre és mosolyogtam és éreztem, hogy szürke minden, de azt is, hogy ez mind az enyém, és gyattam tova folyini a zöldet és halkán dúdoltam:

*Mit is mondhattam volna nan-nananna?
Hát menj csak le gyufáért Anna, Horvát Anna.*

(Tabéry novellapályázat 2016 – II. díj, megosztva)

SZILÁGYI SZILVIA

Töredék én

A fényképezés előtt anyám még félrehív, nevetve-szánakozva megigazítja a nyakamon lévő kendőt, majd nyomatékosan rám szól, hogy ne előre, hanem a leghátsó sorba álljak, a kis Cuc Vasi mögé. Nem tudom, miért kéri ezt, de nem is gondolkodom rajta, minden, ami van, ami velem történik, egyszerű és megkérdőjelezhetetlen.

Ott állunk hosszú percekig a vakító napsütésben, míg a fényképész összeszereli a gépet. Persze én ezt nem tudom, én nem tudok semmit, tudatlan törpe vagyok a hátsó sorban. Hamar elunom a dolgot, anyámra nézek, de ő nem figyel, lábujjhegyre állok hát, és a Vasi válla fölött meglesem a fényképészt...

Úgy nézek ki a képen, mint egy tejbetök, piros-sárga-kék trikolor kendővel a nyakán.

Mindig olyan furcsa érzésem támad a fotó láttán, valami ilyesmit érezhet az osztályelső, akit jól rászednek, először röstelli, hogy őt, a nagyokost sikerült átrázni, aztán másnap jót nevet az egészen, csak hogy ez nálam nem egymást felváltva jelentkezik, hanem szimultán, kesernyés mázzal vonva be az egész óvodáskori emlékképet.

Az egész nagycsoport a rozoga kis színpadon áll és lámpaláztól kipirult arccal éneklie a román himnuszot. Kivéve engem. Én a pirosra mázolt padlódeszkát bámulom és sírásra görbülő szájjal, némán tátogom a számomra minden értelem nélküli szöveget. Közben szégyellem magam, de hogy pontosan miért, azt nem tudom, annyit viszont sejtek, hogy amit csinálok, az valamiért rossz.

– Mert magyar gyerek nem éneklie a román himnuszot – kiabálja a székelly nagypám –, mert a magyar gyerek magyar gyerek, és a magyar szülők ne engedjék, hogy oláhul énekeltessek a magyar kölykeiket, és a fenébe az ilyen óvónővel, Albert!

Én erről azonban mit sem tudok, én csak azt tudom, hogy papa haragszik rám, ettől aztán tényleg el is szégyellem magam. Igazi könnyek potyognak a színpadra.

SZILÁGYI SZILVIA (1993, Székelyhíd) 2015-ben végzett a nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán. Jelenleg a Debreceni Egyetem mesterszakos hallgatója. Első novellája a Kortárs Hangon 2015 című kötetben jelent meg.

A sátor falát bámulom, de azt képzelem, egy fa tetején fekszem, mert az sokkal izgalmasabb lenne, mint a kert közepén felállított dög meleg sátorban üldögelni naphosszat. Gréti is velem van, ő a legjobb barátnőm, a szomszédunk, Florica néni unokája, az ő „curvulița de Greti”-je. Minden nyári vakációt a mamájánál, nálunk tölt, és csak sulikezdsre megy haza Tordára. Nem tud magyarul, de nem gond, én tanulok románul, ő magyarul, a végén pedig pontosan olyan lecsó-nyelvet kezdünk el beszélni egymás között, mint amilyet Florica néni is hatvan év székelyhídi levegő után.

– Trăiți aici, în România, mâncati pâinea românilor, dar nu vorbiți limba română! Sper că sunteți mândri de voi înșivă!?

Ez a dauerolt hajú, bordóra pingált szájú nő már hat éve tanít Székelyhídon, de a magyar nyelv leperreg róla, mint az ócska körömlakkja, az ő szájából nem tűnik jogosnak a kirohanás.

– *Mit mond?* – kérdezi ingerülten az egyik osztálytársam, mintha csak egy legyet akarna elhessenteni.

– Azt, hogy hülyék vagyunk, baszd meg!

Hangosan felnevetünk.

Ismét változik a szín, valahogy úgy, mint a drámákban, csak gyorsabban. Mert most másabb a levegő is, igaz, nem jobb, nem rosszabb, csak másabb, *idegen*.

– Romániai vagy? És azon belül?

– Székelyhídi.

– Áh, Székelyföld jó hely, voltam két éve kirándulni ott, a hegyek,...

– Nem *Székelyföld*, hanem...

– ...pálinka, jó levegő meg a székelyek, azok az igazi magyarok, én mondom neked, nem az itteniek, ezeknek csak a bulizás van, de a *székelyek, Erdély*...

Nem figyeltem rá, azon gondolkodtam, hogy egyszerűen képtelen lennék megfogalmazni, hogy mit jelent nekem ez az egész, hogy sehogyan se lehetne összeilleszteni, egyetlen képpé gyúrni azt a sok össze nem illő darabkát, ami vagyok. Valamit mégis kezdeni kellene vele, megfejteni, leköpní vagy elidegenítve telibe röhögni, mint régen azt a tanárnőt. Mert dühít, hogy lényegében most is ott állok a hátsó sorban, és továbbra sem értek semmit.

(*Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret*)

SZOVAY BARBARA

Mimikri

*Nem a legerősebb, s nem is a legintelligensebb marad életben;
hanem az, aki a legfogékonyabb a változásra.*

(Charles Darwin)

Amikor gyerek voltam, édesapámnak volt egy nála jóval fiatalabb barátja, aki hetente átjárt hozzánk kávézgatni, meg eszmét cserélni. Azt hiszem, Péternek hívták, de az is lehet, hogy másképp. Apám mindenesetre nagyon kedvelte őt. Előszeretettel pártfogolt ugyanis olyan fiatalokat, akikkel tudott komoly dolgokról beszélni. Különlegesnek ítélte őket, és miután Péterre a megszokottnál is jobban ráillett e szigorú séma, gyakorta elhívta, hogy mondja el a véleményét az aktuális politikai, munkahelyi vagy morális kérdésekről. Sajnos azonban apám nem látta be a különlegesség teljes horizontját.

Az emberek akkoriban ugyanolyanok voltak, amilyenek ma, egyetlen, végső soron irreleváns körülményt leszámítva: mindenki kalapot hordott. Ki színeset, ki egyszerűbbet, valaki lyukasat, mások drágakövekkel kirakottat. Minden kornak megvan a maga berögződése. A miénknek éppen ez a kalapos mizéria volt. S mint ahogy minden kornak van berögződése, úgy minden korban vannak néhányan, akik e berögződéssel szembeszállnak. Hogy meggyőződésből teszik, vagy annak híján – mondjuk azért, hogy ne váljanak olyasmivé, amit ők leggyakrabban a „tömegtermék” vagy „csorda” jelezővel illetnek –, nem számít. A külvilág általában annyit észlel ebből, hogy ezek az emberek az átlagtól eltérően néznek ki és máshogy viselkednek. Tehát mások – vonják le az elhamarkodott következtetést. Apám barátja is ilyesféle ember volt. Nem hordott kalapot, mi több, a haját rendszerint olyan fazonra vágatta és olyanra színezte, hogy még a másaknál is másabul festett.

Egy nap a szobámban játszottam, amikor arra lettem figyelmes, hogy az apám éles rosszallását fejezi ki barátja új külleme iránt. Neki sem tetszhet minden kihágás – gondoltam magamban, és játszottam tovább. De aztán később, amikor olyan mondatfoszlányok szűrődtek fel az emeletre, hogy „mint az összes többi” vagy „ki nem néztem volna”, képtelen voltam úrrá lenni a kíváncsiságomon, és lementem a konyhába egy pohár üdítőért,

SZOVAY BARBARA (1992, Kassa) a budapesti Kölcsey Ferenc Gimnáziumban érettségizett, tanulmányait pszichológia szakon folytatja. Első regényén dolgozik.

hogy közelebbről kihallgassam, mi verte ki a biztosítékot az apámnál, aki egyébként rendkívül intelligens és jó meglátású ember volt.

Ami aznap este a szemem elé tárult, máig őszinte döbbenettel és valami-féle abszurd csodálattal tölt el. A dohányzóasztal mellett ugyanis valóban egészen más benyomást ébresztő figurát pillantottam meg, mint amilyenekhez szokva voltam. Öltözéke a kortalan elegancia jegyeit viselte magán, és bár frizurája változatlanul rendhagyó volt, a feje búbjára helyezett, fehér selyemszalaggal díszített kalap elvette annak provokatív mellékízét. Amikor a konyhába értem, apám éppen azt ecsetelte vendégének, hogy ő komoly ember lévén nem tarthat tovább a szárnyai alatt holmi jöttmentet, aki egyénisége leglényegét fölládozva beolvad a tömegbe. Őt ehhez túl sokan ismerik, és mind önmaga előtt, mind a társaságban rossz fényt vetne rá, ha olyasvalakihez adná a nevét, aki kalapot hord. Világéletében a lázadók oldalán állt. Barátjának tehát meg kell szabadulnia a kalapjától, ha továbbra is a társaságában kíván időzni, szögezte le kategorikusan.

Péter szótlánul ült a kávéja fölött. Láttam, hogy valahányszor apám az „identitást”, „büszkeséget”, „tartást”, vagy más ehhez hasonló, számomra idegen szavakat vett a szájára, Péter némán fölnevezett rá, mintha értetlen fizimiskájával sugallni próbált volna valamit. De apám egyáltalán nem vett róla tudomást, egyre csak hajtogatta: elutasítja ezt a szélsőséges változást.

Már a negyedik pohár üdítőmet töltöttem, amikor valami belső kényszerrel vezérelve úgy éreztem, meg kell szakítanom apám lejárató monológját.

„Apa” – szóltam.

„Tessék?” kérdezte kissé ingerülten, hiszen megzavartam.

„Mitől lesz valaki tömegtermék? Mindent úgy kell hozzá csinálni, ahogy mások teszik, vagy elég csak egy dolgot?”

Apám hátradőlt karosszékében, csészéjét gondosan a tányérjára helyezte és fél testével felém fordult. Azt a kelletlen szigort, ami kiült a szemébe, már jól ismertem. Akkor nézett így, amikor olyan dolgot kérdeztem, amelyre ugyan szívesen válaszolt, de szerinte még bőven lett volna időm megérteni. Mint például az azt megelőző éjjel, amikor véletlenül szétszórtam egy díszes fémdobozban tartott fényképeit, megszámloltam őket, s azután megkérdeztem, hogy az ember az életben csak egyszer lehet-e igazán szerelmes, vagy tizenhatszor is.

„Azt az egy dolgot kell hozzá úgy csinálni, fiam, amit a leglátványosabban csinál úgy mindenki más is” – felelte végül, majd visszafordult, mint akinek nincs több hozzáfűznivalója. Nem értettem egyet, de nem tudtam volna szavakba foglalni, hogy miért. Egyszerűen úgy éreztem, hogy ezzel az elmélettel valami nincs rendben. Miután azonban apám világosan jelezte, nem érdekelt a diskurzus további részében, kitöltöttem az ötödik pohár narancslevemet, és sietősen a lépcső felé vettem az irányt. Láttam, hogy Péter követett a tekintetével, de igyekeztem figyelmen kívül hagyni, mert attól féltem, még egy dologgal több lesz, amit majd nem értek; és az ilyet

már gyerekkoromban is nehezen viseltem. Így aztán visszahúzódtam a szobámba, és elalvás előtt többször elismételtem magamnak, hogy aznap mi mindent nem értettem. Ezt azért éreztem szükségesnek, hogy ha később szembe találnának jönni velem a válaszok, fel legyek készülve, hogy befogadjam őket. Ezt a szokásomat azóta is gyakorlom.

Ma már tudom, hogy Péter azért meredt rám reménytől ragyogó ábrázattal azon az estén, mert közel s távol én voltam az egyetlen, akiben bajtársára lelhetett volna az apám okozta őrlődései közepette. Még annak ellenére is, hogy akkoriban fogalmam sem volt, hogy tulajdonképpen miféle felismerésen osztozunk.

Húsz év telt el. Az emberek semmit sem változtak, kivéve egy, még mindig mérhetetlenül irreleváns dolgot: a kalap ideje leáldozott. Most inget hordunk. Ki színeset, ki egyszerűbbet... De ezt már tudják. Én is inget hordok. Nem akartam olyan lenni, mint az apám.

Tegnap délután az újságoshoz igyekeztem, amikor egy ismeretlen, idősebb férfi megállított. Hosszú, fekete szövetkabátot viselt, alatta fekete nadrág és sötétszürke, fehér hajszálcsíkokkal díszített ing. Nem tűnt különösebben veszélyesnek. Máris az elején bátorkodott megjegyezni, hogy nagyon örül, hogy lát, azután pedig bizalmasan érdeklődött a lelkem állapota felől. Összезavarodtam, hiszen ezek nem olyan dolgok, amelyeket az ember egy idegennel akarna megbeszélni. Ugyanakkor volt valami a hanglejtésében, amivel igen hamar elkábította a racionalitásomat, úgy éreztem, talán nem is volna oly következtetlen lépés, ha elárulnék neki egyet s mást. Mielőtt azonban így tehettem volna, jelezte, hogy látja, hogy nem sikerült felidézniem a kilétét, majd így szólt:

„Az ember attól válik tömegtermékké, hogy olyan életfilozófia mellett kötelezi el magát, amely ugyan minden generációban másféle köntösben üti fel a fejét, de a rajta alapuló következtetések és tettek ugyanazon tőről fakadnak. Valamely terebélyes, mindenkor aktuális tőről, ha tetszik.”

Szelíd vigyor ült ki az arcára, mintha észrevette volna, hogy nem egészen tudom követni, és különben sem értem, miért mond nekem efféléket, amikor látja, hogy a dolgomra sietek. Ekképpen folytatta: „Amíg kitaposott utakon járunk, nincs esélyünk megszabadulni a tömegesség szellemétől, még kevésbé adódik módunk megvalósítani a nekünk járó függetlenséget. Márpedig ez elengedhetetlen ahhoz, hogy később szabadon eldönthessük, mitől szándékozunk igazán függni. Hogy pulóvert, vagy trikót visel-e, ne adj' Isten mezítelen felsőtesttel közlekedik, elenyésző körülmény, ameddig döntését nem fűti más, mint hogy azoktól, akik inget hordanak, különbözzön. De ugyanez a helyzet akkor is, ha azért jár pulóverben, mert a maga számára az a legkényelmesebb és legegyszerűbb, esetleg legolcsóbb megoldás.”

dás, vagy azért trikóban, mert az emeli ki a legjobban előnyösnek vélt tulajdonságait, vagy azért mezítelenül, mert lusta ahhoz, hogy fölvegyen valamit, vagy akár mert meggyőződése, hogy felsőöltözék nélkül is keresztül fogja tudni vinni szándékát, legyen az bármi. Ezek mind olyan dolgok – konstatació –, amelyek számos kortársát motiválják a döntéseiben. Az én kortársaimat is ilyesféle indítékok vezették, amikor fejedőjüket megválasztották. De ezt természetesen csak nagy általánosságban mondom. Kivételek mindig vannak; s éppen az e tekintetben való kivételesség az, amely képes kiemelni a hordából. Már amennyiben valakinek ez igénye – tette hozzá elegáns cinizmussal. – Attól, hogy tulipánt ültet, amikor a csipkebokor a módi, még nem lesz különböző. Attól viszont, hogy azért ültet tulipánt, mert meggyőződése, hogy az esztétikusabb látvány, s tapasztalata szerint embertársai jobb közérzetre gyulladnak, ha szép dolgokat látnak, és ez hosszú távon termékenyítőleg hat a kapcsolataikra, és így tovább, attól már igen.”

„Nem gondoltam volna, hogy valaha látom még” – szoltam döbbeneten.

Ez az ismeretlen férfi, aki megállított az utcán, apám néhai barátja, Péter volt. Ő sem feledkezett meg a közös ügyünkről. Hirtelen rengeteg kérdés fogalmazódott meg bennem, és nem tudtam, melyikkel kezdjem. Végül arra esett a választásom, amelyik elsőként furakodott a fejembe.

„Mondja, miért nézett rám olyan sokat sejtetően aznap este, amikor az apám elküldte?”

„A gyerekekkel világéletemben jobban megérttettem magam. Nem számít, hogy akkoriban még nem lehettek meg a verbális eszközei arra, hogy megragadja, mi történik. Érezte, és nekem ez abban a helyzetben rengeteget jelentett. Támaszt nyújtott.”

Szótlanul álltam.

„Egyfajta metafizikai intelligencia ez, azt hiszem – mondta mosolyogva. – Ugyanaz a dolog, amelyből rendkívül sok adatott némely tanulatlan, lexikális ismeretekben nem igazán bővelkedő embernek is.”

„És miért döntött úgy, hogy inget hűz? Vagy kalapot annak idején?” – kérdeztem hirtelen felindulásból.

„Mindkettőnek ugyanaz az oka, barátom. Nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy melyik az a kártyalap, amelyre mindenemet feltenném. Akarom mondani, hogy az élet minden értelmétől és értelmetlenségétől, és az ezekről alkotott megszámíthatatlan elmélettől és találgatástól függetlenül mi az, amire én, és csakis én, a legerősebb készletet érzem.”

„És mi az?”

„Ezt helyütt hosszú volna kifejtennem – állapította meg tapintatosan. – Mindenesetre úgy vélem, hogy miután e céloim elérésében elsősorban a nem sokat elmélkedő, siető ember segítségére számítok, gyakorlatban is el kell fogadnom azokat a sztereotípiákat, amelyeknek meglátásom szerint ő

a mindennapjait alárendeli. Ez az én koromban a kalap volt, a maga korában az ing, a gyerekeink korában pedig talán a szandál lesz... Télen is!” – nevetett.

„Értem” – feleltem. Valójában nem teljesen értettem, de nagyon szerettem volna.

„Jöjjön, igyunk egy kávét – vetette fel. – Az időjárás is kedvez az eszmecserének. – Felpillantott a felhőtlen, napos égboltra, majd újra rám szegezte tekintetét. – Ha nem siet, szívesen kifejtem.”

„Voltaképpen nem sietek” – mondtam, majd közösen választottunk egy kevésbé frekvenciált kávézót.

(Tabéry novellapályázat 2016 – II. díj, megosztva)

TANKÓ ANDREA

Történet, töredék, ének

„Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre...”
(Pál apostol)

Ez nem más, mint egy aprócska, alig látható, hősínű karcolat. Volt és nincs. Tegnap és ma. Némaság és hangzavar. Mi és az én. Tükrövékony fal választja el mindezeket egymástól. Ez pedig maga a megismerés hiánya.

Hisz tudod, miről beszélek, nem igaz? Meséltél róla. Azt hitted, ha egy valakinek beszélsz, átveszi majd azt, amitől szabadulni akartál. De ez nem így történt. Tudom, hogy érzed. Érzed, hogy kiadni magadból nem mindig egyenlő a megtisztulással. Hisz a tükör vékony fal azóta is ott maradt. Bármily fogcsikorgatva akarod is beleásni magad mélyebben és mélyebben bizonyos helyzetekbe, nem engedi megtöretni magát. Így hát nem maradt más, csak az arc és a vele járó bizonyos rezdülések. A hunyorgás a bizonytalanságot jelzi. A szemöldök mindig felfele ívelő bal fele kétségekről árulkodik. A nevetés viszont a legkülönösebb. Szárnyal, ha őszinte. Sifityel, ha gúnyos. Mindezt ismered, hisz az arc benned lebeg, bárhol légy is. De mi van alatta? Van egyáltalán alatta valami? Vagy csupán egy Karinthy-féle púderezett ábra, a púder viszont a nagybetűs semmit rejt? Mit jelent a mosoly, melyet éjfél után küldött feléd? És miért úgy mosolygott, ahogyan? Megtudhatjuk-e, mit rejt az ember, mikor egy-egy arcával felénk fordul? Megtudhatunk-e egyáltalán bármit is, ami a tengerszint alatt van? Mikor meg vagy győződve róla, hogy ismered őt, vajon mit takar ez? Alább áshatunk-e valaha a *bizalmába fogadott, tudok a szenvedéseiről* rétegnél, eljuthatunk az abszolút megismeréshez? Ha létezik abszolút szabadság, márpedig Sartre ezt vallja, s az ember maga dönthet sorsáról, maga határozhatja meg önmagát, érdemes-e egyáltalán megismerésről beszélnünk? Hisz, lehetek ma te, holnap pedig a tömeg szószólója. Lehetek egy átjáró, de a cél is. Lehetek a szárnyad, ugyanakkor másnak bilincse is lehetek én. Ha mindez én vagyok, jobbról vagy balról közelíts is hozzám, a tükörfal nem enged be a teljes megismerésbe. Folyton változó csillagrendszer az ember. És mit visel feje fölött cédulaként? A megismerhetetlenséget előidéző, vagy abból fakadó homályt...

Belenyugszol a töredékesség átléphetetlenségébe? Hogy az arcok arcok maradnak, a szavak eszközök? Abba, hogy a hóember elolvad a Naptól, a csí-

TANKÓ ANDREA (1997, Sepsiszentgyörgy) idén érettségizett a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Elméleti Líceumban. A jövőben gyógypedagógiát, meseterápiát és jelnyelvet szeretne tanulni, és irodalomtörténettel vagy irodalomkritikával is szeretne foglalkozni.

pős paprika csípi a torkod, és egyes madarak vándorolnak? Belenyugszol abba, hogy akit a tegnapi látással, lehetett egy ötödik én? Elfogadod, hogy a gyökér nem felszínre hozható?

Talán egy óriási *miért*-hegy az ember, és mivel minden mindennel összefügg, az alap *miértet* nem piszkálhatjuk fel. Ráépül a sok *hogyan*, az *ok* után *okozat* következik, aztán egy újabb *ok* és annak *okozat*-gyermeke, egészen addig, amíg fel nem épül az élet. Ha visszakérdeznék, miért az otthont választod a nagyvilág helyett, talán rávágnád az első dolgot, ami eszedbe jut. Ami a legerősebb érvek tűnik, és ami mindenkor nyugalmat adott a lelkednek, amikor megkérdőjeleződött a döntésed helyessége. Kiejtve aztán rájössz, az érv, amelyet mindenkor támaszkodnak tekintetted, szorosan kapcsolódik egy másik okhoz. Talán egy egyszerűhöz, egy buszból rád pillantó asszony képéhez. Így utazhatunk visszább és visszább. Minden elkapott miért-szálhoz több tíz másik miért kapcsolódik.

Ha egy rét közepére állok, és onnan szertenézek, mindent felőlel a pillantásom. Egy hóban felöltő karcolat, ami a teljességet érzékelteti. Egyetlen pillanatra megadatik a lehetőség, hogy megtapasztaljam a mindenséget, hátrahagyva a homályt. „Isten karján megpihenve...” lehetőség adódik bepillantani a tükörfalon túlra. Csak, hogy mindannyian érezhessük, mi vár ránk, és mivel élhetnénk minden pillanatban, ha...

Viszont visszatekintve abba az életbe, amit élünk, a teljesség érzése kedvesen pislákoló emlék csupán. Ugyanis, ha belemerülnék a rét virágainak életébe, ugyanabba a falba ütköznék, amibe te is, az arccal való találkozás-kor. Nem ismerem növekedésük történetét. Nem tudom, hányszor taposták meg őket a gyermekek, vagy hányszor zavarta meg nyugalmaikat a lárma. Mindaz, amit egy virágról tudok, az illata, ami betölti az orrom és a szépség, amit hirdet.

A helyzeted egy az én helyzetemmel. Ilyen vagy olyan hangzatos magyarázattal vagy anélkül, minden szélfúvásban ott lebeg a megismerhetőség képtelensége. Földi létünk az Igaz, a Teljes egy jó nagy darab cafatja csupán. Egy töredék, mellyel kényünk-kezdünk szerint gyurmázhatunk. Lehetünk bárkik, bárhol és bármikor, hisz ha hiszünk Schopenhauernek, az idő abszolút. Megbecsülve a bepillantás kegyelmét, még az Igaz Érzékeléshez is közel kerülhetünk. Elhíhetjük, hogy a töredékesség jó. A töredékesség szükséges ahhoz, hogy majdan színről-színre láthassunk, és belemerülhessünk a Végtelen ölébe.

Bár minden cipőkötésben és teaszürcsölésben ott lebeg a Memento mori, fedezd fel a megismerhetetlenség valóságának határait. Nem tudom, mi lennél most szívesen. Most, hogy tudod, tudok a tükörfalról s a hozzá kapcsolódó járulékos veszteségekről. Mindenki tud róla, mert mindenki tapasztalja. Talán alma szeretnél lenni, mely lesvén a fáról, kis „szerencsével” nem gurul túl messze a többiektől, kiválasztják, és valakinek kellemes uzsonnája lehet. Hogy miért alma? Mert lehullásodban, aztán lassan elfogyva nem

lenne más teendőd, mint engedelmeskedni a Hívásnak, betölteni a neked rendelt feladatot. Egyszerű csoda rejlik az almában.

Ha mégis valami bonyolult és nehezen megfejthető lennél, gyere! Most indulok. Tükör leszek, a választófal ikertestvére. A két szféra közti fal; felfogom a részek mozgását, s a töredékességet közvetítem a Teljességbe. Csatlakozhatsz.

(Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret)

TÓTH ANNA

Katika természetrajza

Katika tudta, mitől döglük a légy. Kis vodkalikőr (édes, nincs az a komor alkoholistá felhangja a reggeli készülődésnek), és egyből nagyobb merész-séggel választja ki a ruhadarabokat, amiben meghódíthatja a szíveket. A műszálas, válltöméses, ízléstelenség határán egyensúlyozó virágos blézerek voltak a kedvencei, de ha ezeket viselte, drasztikusan megnövekedett a fémkilincsekkel szembeni ellenszenvé. Majd csak kisül a dologból valami, szel-lemeskedett, de csak magának, mert tudta, hogy ez nagyon gyenge poén.

Katika profi volt. Olyan fonnyadásnak indult öregasszony-kezdemény, aki erről a tényről nem akar tudomást venni. Lelkesen bújta hát a szépség-tippekkal telehazudott női magazinokat, hogy aztán macskaalomnak használja a fecniket. A modern trendekből csak a statement nyakláncokkal tudott azonosulni és a lakkcsizmákkal, ezeknek széles körben való elterjesztéséért azonban mindent elkövetett.

Katika szerette, ha naprakész a közösség életéből. Mint minden magára valamit is adó házmester, a földszinten lakott, de nem ám a kapu mellett, ó, nem. A kapuval szemben, így egészen más perspektívából szemlélhette a lakókat. Mindenre kiterjedő figyelmét nemcsak a teljesen hétköznapi dolgok felé fordította. Szerette volna megajándékozni környezetét a jelenség-gel, amit Katikának neveznek. Meg akarta osztani tanításait és bölcsességeit, ami nem csak annyiból állt, hogy az életnek nincs más értelme, mint művirág, rúzs és macskák. (A vodkalikőr csak elviselhetőbbé teszi, de az elhagyható ízlés szerint.) Reformokat akart, amitől közvetlen környezete, a kopott bérház lakói nem suhannak el mellette egy „Jó reggelt, Katiká”-val, hanem törődő közösséggé formálódnak, ahol szeretetplazmává olvadnak és jóízűen sodródnak a Bailey’s barnás tengerén.

Katika tisztában volt vele, mit kell tennie. Udvarra néző két ablakát és bejárati ajtaját kicsinosította. Kompromisszumot kötött a borostyánnal, mert bár nem művirág, semleges hátteret biztosít a műanyag pipacsok és napraforgók és kismadarak kellemes összevisszaságának. Katika kiszuperálta, piros műbőrrel bevont hokedliját a kompozíció hangsúlyos pontjára helyezte, ültében párszor végigsimított ocelotmintás leggingsén, hajába rakott virágkoszorút rakott és ő volt a megtestesült Frida Kahlo, alanyócker. Bujaság, bujaság mindenütt.

TÓTH ANNA (1989) az ELTE magyar szakán végzett. Főként novellákat ír, mostanában a dráma foglalkoztatja.

Katika mindenki előtt kelt fel és olyan későn feküdt le, hogy az már korán volt. Katikának nem voltak rossz napjai. Csak a macskái tudtak az átizzadt éjszakákról, a fajsanzölelő hajnalokról és a szétszaggatott blúzokról. Másra ez nem is tartozott.

Katika, ha nem házmesterkedett, magabiztosan mozgott a Tiszában, ahol rendhagyó fogadóóráit tartotta. Sherry-t és sárgadinnyés vodkalikórt ivott, mert hiába tudta a magazinjaiból, hogy nem ezeket isszák műveltebb körökben, a nagyvilági nő látszatához a Tiszában ez a kettő is éppen elég volt. Általában akadtak férfiak, akik ideig-óráig társaságul szolgáltak Katikának. Egyik sem tűnt fel 4-5 alkalomnál többször a Tiszában, mégis ez a ritmusos ismétlődés megnyugtatóan keretbe foglalta Katika estéit. Az átizzadt éjszakákról meg nem tudtak, csak a macskák, néha tanúságot megmaradt pár lilás-zöld folt.

Egy nehéz éjszaka után ült Katika a hokedlin, aranyozott szélű porcelánból szopogatta a kávé. A rózsaszín selyem köntösétől sem lett jobb kedve, pedig ha felvette, mindig rózsaszínben látta a világot (Katika a rossz poénoknak is mestere volt). „Jó reggelt, Katiká”-k siettek el mellette, akiknek csak egy-egy szemvillantással felelt. A ház megérezett valamit, mert hamarabb engedte a napot Katika egy huszonnegyedére sütni, mint máskor. Katika behunyt szemmel nézett a fénybe és átadta magát ennek az új fáradtságnak, amit eddig nem sokszor tapasztalt, de tudta, hogy hamarosan nagyon jó ismerőse lesz. Szép volt a fényben, egyszerű. Átadta magát a napozásnak. Sokáig ült mozdulatlanul, egészen addig, míg észre nem vette, hogy matatnak a csészején. Lenézett a csészére és apró kislány ujjakat látott, ahogy az arany mintákat rajzolják körbe a porcelánon. Az ujjakhoz virágos nyomattal díszített pólóba bugyolált kislány is tartozott, aki annyira elmélyülten követte az vonalakat, hogy mással nem is foglalkozott.

Katikának imponált, hogy más is olyan csodálattal adózik a csészejének, mint ő, nem akarta megzavarni a műveletet. A csendéletet végül egy nő léptei zavarták meg, aki egy gyerekhátizsákot és egy utazótáskát hurcolt magával. Megállt az udvaron és pár perc kellett, míg összeszedi magát a cipekedésből és Katika portájának látványától. Végül megszólalt:

– Édesem, szakadj el attól a csészétől, rosszabb vagy, mint a szarkák.

A kislány, továbbra is az aranyon táncoló fényre koncentrálna az orra alatt olyasmit motyogott, hogy „nem is!” meg „jaj, anya!”. Katika emlékezetéből felbukott ez az ismerős hang, de azt évekkkel ezelőtt hallotta utoljára egy olyan nehéz éjszakán, mint amilyen most van túl. Egyszer volt egy gyereke, annak volt ilyen, amíg egy utazótáskányi dolgával megunta a művirágokat és az egyedül töltött estéket, és ameddig Katika a Tiszában volt, elindult valamerre a világba. Lehet, hogy csak a szomszéd kerületig jutott, lehet, hogy egészen messzire, ez jelen pillanatban egyáltalán nem volt érdekes. A nő közelebb lépett és már nem csak a hangja hasonlított a világgá ment gyerekére.

– Pocok, hagyd azt a csetreszt, inkább mutakozz be!

A kislány nagyot sóhajtva leválasztotta magát az arany vonalokról és Katikára emelve tekintetét kelletlenül elhadarta:

– Katikának hívnak, szeretem a virágokat, és veled fogunk lakni.

Katika állta a mondat minden elemétől külön-külön is leesett volna, így egyben pedig majdnem sokkos állapotba került. Csak bólogatni tudott. Szeretett volna kicsit sírni. Nagyon sírni. Aztán a kislány kezébe nyomta a csészét, akit úgy hívnak, hogy Katika, és megsimogatta a fejét.

(Tabéry novellapályázat 2016 – II. díj, megosztva)

VASS ANTÓNIA

Vers

– Unlak – mondta a lány, majd rágyújtott egy cigarettára és lassan elsétált. A fiú még akkor is bámult utána, amikor a munkából hazafelé igyekvő emberek tömege már magába szippantotta, és a makacsul égnek meredő göndör fürtök eltűntek a betondzsungel egyik mellékutcájában.

A fiú dühösen vágta ki az ajtót, hátizsákját a sarokba dobta, és a hajával babrálva a szobájába vonult. Először magát hibáztatta, amiért (hogyan fogalmazott a lány?) túlságosan művészlélek, meg romantikus alkat (így jellemezte magát), és nem tud megfelelni efféle nagyvilági díváknak. Egy fenét nem. Később, amikor ráfordult az utcájukra, már úgy gondolta, hogy a lány hibás. Utálta az örökké vörösre festett száját, a magas sarkúja kopogását, még a nevetését is, amit egy varjú is megirigyelhetne. Végül úgy döntött, felhívja.

– Unlak – szólt bele köszönés nélkül a lány, majd a vonal szétkapcsolt. A fiú ekkorra már annyira felhergelte magát, hogy egész testében remegett. Sorra kivágta az íróasztal fiókjait, és kihajigált minden kacatot. Végül megtalálta, amit keresett: egy kis fekete noteszt. Ő Z-aktáknak nevezte (őt magát Zolinak hívták), és a pszichológusa által javasolt jegyzeteket írta bele. Olyan gyorsan lapozta át a könyvecskét, hogy egy-két lap kitepődött, de nem találta a megfelelő oldalt.

– Mit is mondott az a...? – A szájára tette a kezét. „Úriember így nem beszél.” – Hát persze, azt, hogy írjak verset!

Zoli Gedeonra nézett, egy öreg laptopra, amit még a lány nevezett el, mondván, mindennek lelke van, és ezt egy művésznak tudnia kéne. Így, amíg Gedeonon betöltődött az XP (egy ilyen veteránhoz korához illő operációs rendszer dukál), a fiú berakta a mikroba a teavizet.

Amikor már kellőképpen megnyugodott (nem a teától, mert az megégette a száját), leült verset írni. Hosszasan bámulta a Word fehér papírját, és nem jutott eszébe semmi. Miért is jutna, amikor az egész olyan személytelen. Hogyan lehetne leírni az olcsó cigi kesernyés szagát, ami kimoshatatlanul beleivódott a párnahuzatba, vagy a természetellenes szögben fordult csukló ívét, ahogyan a csikket tartotta?!

A megfeszült koncentráció közepette eszébe jutott, hogy minden ilyen szakítás *izé* tájleírással kezdődik, valahogy úgy, hogy: „tavasz volt, amikor a

VASS ANTÓNIA (1990, Székesfehérvár) színész, újságíró. Kommunikáció és médiatudomány szakon végzett, a főiskola mellett színésznak tanult, jelenleg az ELTE magyar szakának hallgatója. 2008 óta ír, először 2013-ban publikált. Drámaíró műhelyt vezet, színikritikát ír, és saját weboldalt is működtet Sűgópéldány címmel.

parkban sétálva megláttalak, és először fogtam meg a kezéd, de most már hideg van, tél”. Ez nem jó. Nem írhatja ezt, hiszen határozottan július közepe van, ráadásul hőségiadó, és egyébként sem egy parkban ismerkedtek meg, hanem októberben, amikor egy átmulatott éjszaka után egy egyágyas hostelszoba padlóján ébredtek összegabalyodva.

Hosszas nyűglődés után végül megszületett az első sor: „Októberi ködben jöttél reménysugárként”. Konkrét és lényegre törő.

Kellene bele valami költőiség, amitől olyan fennkölt lesz – gondolta és már jött is az ötlet: „Madár! Minden szerelmes versben van egy madár”. Így lett a szerelem madara egy *pösze poszáta* (még rá is guglizott). De az meg nem rímelt a reménysugárra. CTRL-Z... vagyis... inkább mentés másként. Szabadversként még eladható.

Annyira belelendült a versírásba, hogy elkezdte tervezgetni a vers jövőjét. Nem állt meg ott, hogy Rómeót játszva elszavalja majd a lány ablaka előtt, mindenképp szeretett volna valami olyat írni, amit majd tanítanak az iskolában, és a tanárnő az óra közepén felteszi a nagy kérdést: „Mit gondolt a költő?”

Így lett a köd mellé cigi füst, ami úgy foszlik semmivé, mint a köd, de ugyanakkor a köd ellentétéként is értelmezhető. A füst elszáll, a köd megmarad. Vagy legalábbis valami ilyesmi.

Csattanó nem jutott eszébe, ezért tett három pontot (afféle sejtelmes lezárásként), és elégedetten hátradőlve nyomta meg a nyomtatás gombot. Időközben odakint eleredt az eső. „Micsoda költőiség a természet részéről” – futott át az agyán, felkapta a még meleg papírt és elrohant.

Miközben végigment jól ismert utcákon, félhangosan olvasta a szöveget, mindig más-más szót kihangsúlyozva, hátha úgy jobban hangzik. A *pösze poszátát* végül benne hagyta, mert nincs szerelmes vers szerelemmadár nélkül.

Ahogy befordult a sarkon, messziről kiszúrta a lányt. A kapualjban állt, csuklója fura ívben hajlott, kezében olcsó cigi és a szemben lévő közért kirakatát bámulta. Zoli végignézett rajta, eszébe jutott a kesernyés szag a párnán, a varjúkárogás, látta az ócska magas sarkút (ami fekete volt, pedig ő pirosra emlékezett), és megtorpant. Hunyorítva bámulta a göndör tincseket, amikről ritmusosan csöpögött az eső, és ökölbe szorult a keze, összegyűrve az addigra szinte cafattá ázott papírt.

A lány úgy ment vissza a házba, hogy észre sem vette.

(*Tabéry novellapályázat 2016 – dicséret*)

Tabéry novellapályázat 2016 – eredmények

2015 januárjában hirdette meg első alkalommal a Partiumi Keresztény Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszéke a Várad folyóirattal közösen a Tabéry novellapályázatot.

Az idei folytatásra – melynek tematikája: Történet, töredék, ének – több mint nyolcvan pályamű érkezett a Kárpát-medence szinte valamennyi magyar nyelvterületéről.

A zsűri, melyben a PKE-t Balogh Andrea és Boka László, míg a Váradot Szűcs László és Tasnádi-Sáhy Péter képviselte, a tematikában, nyelvben igen gazdag anyag alapján az alábbi díjakat és dicséretekét osztotta ki:

I. díj, megosztva

Biró Brigitta (Csíkszenttamás) *A szerelem grammatikája*
Finta Klára Enikő (Kolozsvár), *Szemtöredékek*

A Várad folyóirat különdíját *Kinga mama öröksége* című írásáért **Földesi Csenge** (Szeghalom) kapta.

A Holnap Kulturális Egyesület különdíját *A lélekfestő*, valamint az *Éjsötét gondolatok* című írásáért **Farkas Szabolcs** (Gyergyócsomafalva) kapta.

II. díj, megosztva:

Szovay Barbara (Budapest) *Mimikri*
Szabó Attila (Székelyudvarhely) *Horvátország*
Tóth Anna (Kecskemét) *Katika természetrajza*

III. díj, megosztva:

Ozsváth Zsuzsa (Nagyvárad) *Hiányjelek*
Nagy Márta (Marosvásárhely) *Személyvonat indul*
Kiss Virág (Zalaegerszeg) *Circus Maximus*
Prózsa Lilla Zsuzsanna (Kolozsvár) *Töredék*

Dicséretek:

Vass Antónia (Székesfehérvár) *Vers*
Rosu Kriszta (Sepsiszentgyörgy) *Astoria*
Tankó Andrea (Sepsiszentgyörgy) *Töredék, történet, ének*

Szilágyi Szilvia (Székelyhíd) *Töredék én*

Gyalai Áron (Gyömrő) *Borderline*

Bobric Henrietta (Székelyudvarhely) *Töredék, történet, ének*

Havrics Dóra (Máramarossziget) *Másnap*

Pertics Villő (Budapest) *Okkultak*

Képeink május végén Nagyváradon, a Szigligeti Stúdió Fehér termében készültek az ünnepélyes eredményhirdetésen és díjátadón, a Várad folyóirat évadzáró rendezvényén.

TASNÁDI-SÁHY PÉTER felvételei

